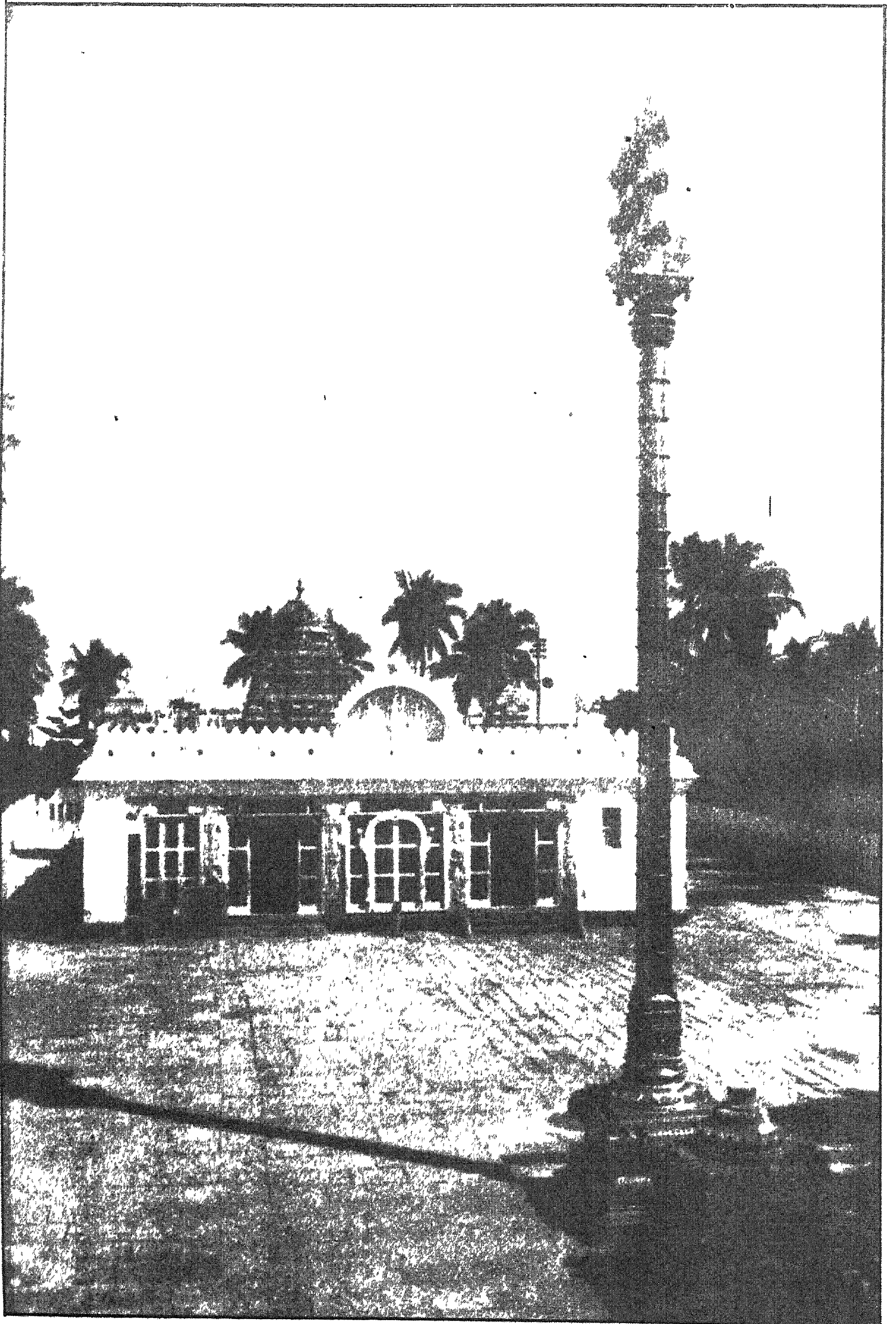
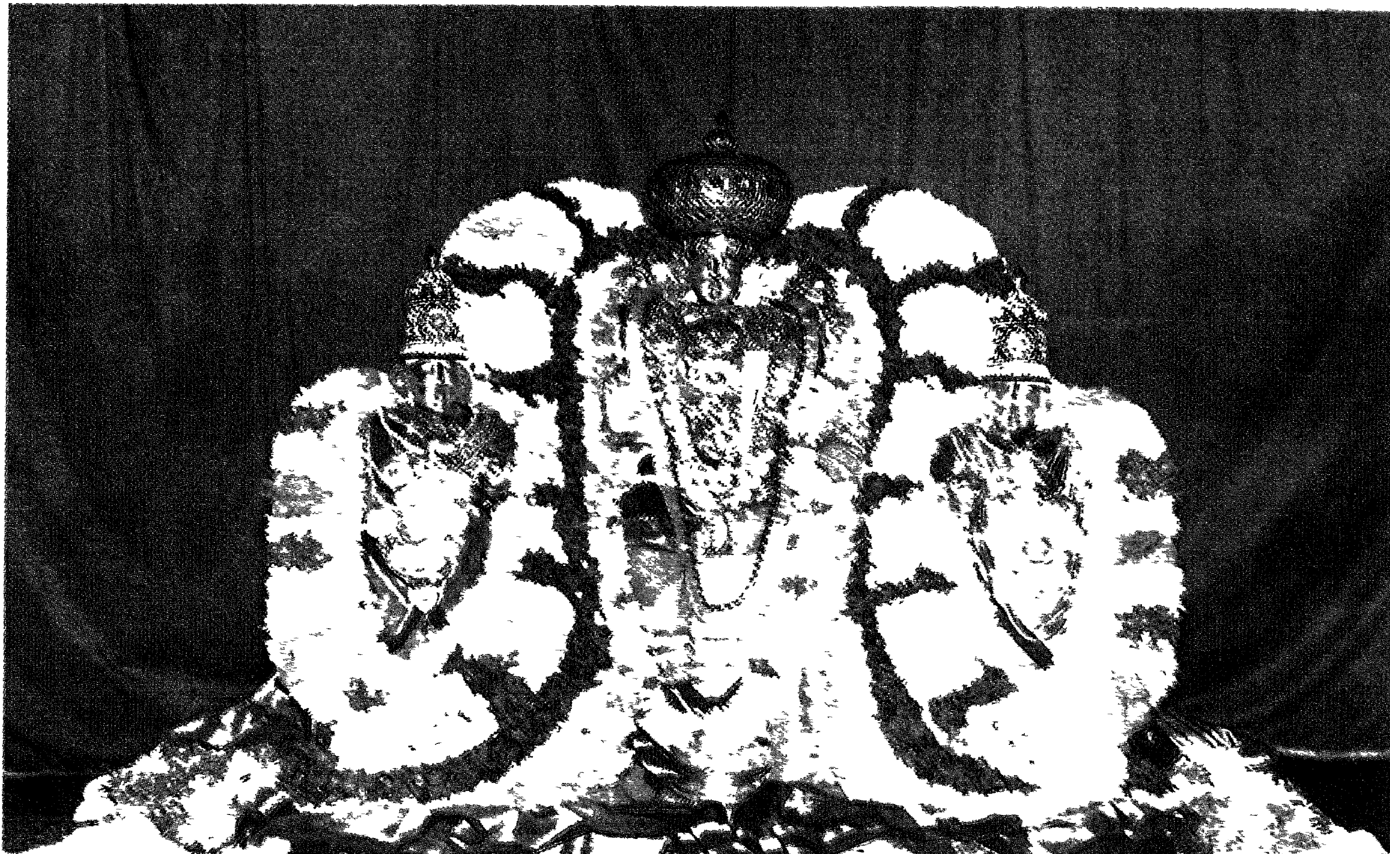

ఏప్రిల్, 1994

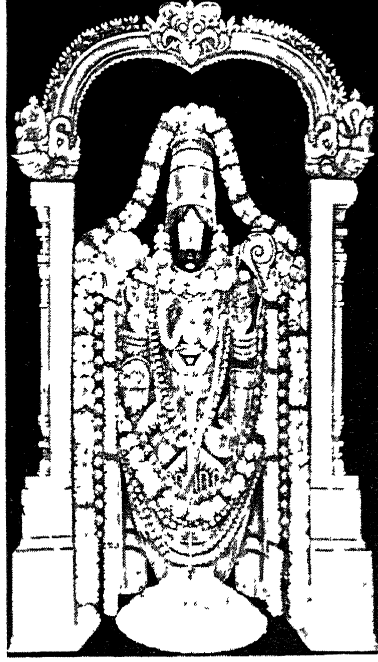
సప్తగిరి

వెల : రు. 2/-

Srivari Brahmotsavam

పావనము గావో జిహ్వా! బ్రదుకవో జీవుఁడా!
వేవేల కితని నింక వేమారునుఁ బాడి

హరినామములే పాడి, అతని పట్టపురాణి
ఇరవై మించిన యట్టి యిందిరఁ బాడి,
సరి నిరువంకలాను శంఖచక్రములఁ బాడి
వరద కటిహస్తాలు వరుసతోఁ బాడి

ఆదిపురుషునిఁ బాడి అట్టె భూమిసతిఁ బాడి
పాదములఁ బాడి నాభిపద్మములఁ బాడి
మోదపు బ్రహ్మాండాలు మోచేవుదరముఁ బాడి
ఆదరానఁ గంబుకంఠ మంకెతోఁ బాడి.

శ్రీ వేంకటేశుఁ బాడి, శిరసుతులసిఁ బాడి
శ్రీ వత్సము తోడురముఁ జెలఁగి పాడి
లావుల మకరకుండలాల కర్ణములు పాడి
ఆవటించి యితని సర్వాంగములుఁ బాడి.

—అన్నమయ్య అధ్యాత్మ సంకీర్తన : 359,
రాగం : భూపాళం, సంపుట : 2 (1981)

దర్శించండి! తరించండి!

తిరుపతి
శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి వారి
బ్రహ్మోత్సవాలు

.... ముఖ్య ఉత్సవాలు ....

17-5-94 .... ధ్వజారోహణం

21-5-94 .... గరుడోత్సవం

24-5-94 .... రథోత్సవం

25-5-94 .... ధ్వజావరోహణం

ఈ సంచికలో.... ఏప్రిల్ 1994

సంపుటి 24 సంచిక 11

విడిప్రతి - రు. 2-00
సం|| చందా - రు. 24-00
అన్నివివరాలకు:
సంపాదకులు,
సప్తగిరి, తి.తి. దేవస్థానం,
తిరుపతి. ఫోను. 22294.

సంపాదకీయం

అష్టమీ, నవమీ-- అంటే అమ్మో! కష్టపుదినాలు! ఈ భావన ఇలాగే కాకపోయినా, అటు ఇటూగా ఆసేతుహిమాచలం వ్యాపించివుంది. పంచాంగాన్ని పఠించేవారు, పాటించేవారూ కూడా ఈ రెండురోజులను, చతుర్థితో కలిపి వర్జించవలసినవాటినిగా వివరించారు. ఇది అనూచానంగా అంధ విశ్వాసం అనండి, అనుభవసారం అనండి-- మొత్తంమీద వివాహాలు వినా మిగిలిన సంస్కారాలన్నీ వీటికి దూరంగా మడిగట్టుకునే నిలిచిపోయాయి.

అష్టమిన కృష్ణుడూ, నవమిన రాముడు పుట్టి సమాజాటవిలో ఒకళ్లు, సహజాటవిలో మరొకళ్లు అవస్థలపాలు కావటం బహుశా ఈ భావానికి బలమిచ్చి ఉంటుంది. నారాయణుడైనా నరలోకసంచారి యైనప్పుడు మనతో ఉండవలసిన కారణంగా మనం మనలాంటి వాళ్ళన్న భావనతో దర్శించి మన కష్టనష్టాలతో పోల్చుకుని ఇలా సానుభూతిని చూపటం సహజమైన పరిణామం.

అష్టమి ఆది, నవమి చివర మంచివన్నట్లుగానే ఈ రెండు అవతారాల వివిధ పరిణామాలు కూడా, ఇందుకు జనం అనుకోటానికి అనుకూలమైనట్లుగా వున్నాయి.

కృష్ణుడి కష్టాలతో పోలిస్తే రాముడి కష్టాలు చాల వరకు రాచబాటలో ములుకు పలుకుల్లాంటివి.

అంతఃపురంలో అల్లారుముద్దుగా ముగురమ్మల ముద్దుబిడ్డగా కన్నతండ్రి కంటిదీపంగా బ్రతకవలసి ఉన్న రాముడు అలో సీతా, లక్ష్మణా అని వారితో 14 సంవత్సరాలు అడవుల పాలుకావటం అనుకోరాని కష్టం అనిపించినా నిజానికి ఆ జనస్థానంలో సీతాపహరణ ఘట్టం వరకు జరిగిన సంఘటనలన్నీ శ్రీరామమూర్తిని మూర్తీభవించిన పురుషకారంగా, పురుషోత్తముడు కరుణావరుణాలయుడుగా నిరూపించేందుకు తోడ్పడ్డాయేకాని, ఆ కథ చదివినంత సేపు రాముడు కష్టపడుతున్నాడన్న భావనను అంతగా బయటికి కన్పడనీయవు. త్రేతాయుగ సమాజం ఆనాటి శత్రుత్వాలు కూడా వరిష్ఠ నియమ నిష్ఠా గరిష్ఠాలైనవి. శాంతి సౌశీల్య సౌభాగ్యాలు అంతటా వెల్లి విరిసి చంద్రునిలో మచ్చలా, వెల్లగోడమీది నల్ల గీతల్లా దుర్మార్గ ప్రవృత్తి అలా అలా వేలెత్తి చూపటానికి వీలైంది. అందుకే నారాయణుడుగా అనుకున్నా నరుడుగా పూనుకున్నా, శ్రీరాముడికి రావణవధే ఆ జీవనపథగమ్యం. మిగిలిన సీతాపహరణ ఘట్టం ఒక్కటే నేను మామూలు మనిషినే, దశరథుడి కొడుకుని అనిపించి నిజమే సుమా అన్నట్లు మనకు కన్పించినా ఆ విలాపకలాపలీల తాత్కాలికమై రావణవధకు సహజమైన రాచబాటను ఏర్పరిచింది. మొత్తం మీద రామ జీవితం, అవతార సమాప్తి కూడా ఆ నాటి సమాజ ప్రవత్తి కనుగుణంగానే జరిగాయి. అలా నవమి రాముని జీవితం ఉత్తమ పురుషుడుగా పురుషోత్తముడుగా నిరూపిస్తూ సాగి సాగి ఆగింది.

మరి అష్టమి కృష్ణుని జీవితం ఆనాటి సమాజం చాలా భిన్నమైనవి. త్రేత నిష్ఠ ద్వాపరాన దిగజారి నీరై పోయింది. పుట్టినది మొదలు మౌసలం తుదివరకున్న కృష్ణజీవితం పరువుగా ద్వాపరంలో మనిషికి మనుగడ కావాలంటే, ఆత్మ స్థైర్యం, ఆలోచనలతోపాటు మీకన్న నేను భిన్నం అన్నట్లు మంత్ర తంత్రాలో, మహిమలో లేకపోతే సగటు నరుడి జీవితం అడుగడుగునా అవరోధాలతో అవమానాలతో-- అనకూడదుగాని అది కుక్కచావే అన్పించేంత భయంకరంగా ఉంటుందని నిరూపించింది. అయోనిజ సీత కానివారి మధ్య ఆరాధనీయస్థానంలో పవిత్రంగా వుండి అగ్నిపునీతగా మెరుగు దిద్దుకుంటే, అయోనిజ, అగ్నిజాత అయిన ద్రౌపది ఐదుగురు పతుల ఎదుట అయినవారి మధ్య ఆర్తురాలిగా, కృష్ణుడు అప్పుడై వస్త్రరక్షణ కల్పించేవరకు మిగిలిపోవటం -- రెండు యుగాల కాలంలో సమాజంలో దిగజారిన విలువలకు నిదర్శనం. తల మునకలుగా మనిషి మనిషికీ తలకెక్కిన అహంకారం, అధికార లాలసత ద్వాపర ప్రతిబింబాలుగా నిలిచినందువల్లనే అది ఎన్ని రూపాలలో తనను ఎదుర్కొన్నదో అన్ని మార్గాలలోనూ దానిని ఎదిరించి మానవతకు మళ్లీ పట్టం కట్టేందుకు భగవానుడుగా నిరూపించుకున్న శ్రీకృష్ణుడు కూడా ఎంతో శ్రమించవలసి వచ్చింది.

నవమిరాముడు తానే ఒక సూర్యుడుగా వెలిగితే, శ్రీకృష్ణుడు నిత్య నిరంతర పరిసుప్త ప్రాణికోటి అంతర్నిహితంగా వెలిగే ఆత్మజ్యోతిగా తన అవతార ధర్మాన్ని నిర్వహించాడు. నిజానికి రాముడు చేసి చెప్పింది, కృష్ణుడు చెప్పి చేయించింది ఒకటే.

అష్టమైనా, నవమైనా ఆనాటి అవసరాల దృష్ట్యా మనిషిని కష్టాలనుంచి గట్టెక్కించేందుకు కంకణం కట్టుకొని అవతరించిన నవనీలరూపులు వారిద్దరు.

ఒకే సూర్యుడు రెండుగా మారిన ఆ అవతార ద్వయానికి ఇలా నమస్కరిద్దాం.

వందే కృష్ణం జగద్గురో

అనంతమైన కాలంయొక్క పరిమాణాన్ని గుర్తించడానికి కొన్ని యేర్పాట్లు జరుగవలసి వచ్చినది. సంవత్సర పరిమాణాన్ని తెలిపేది ఉగాది పండుగ. ఇది చైత్రశుద్ధ పాడ్యమినాడు ప్రతిసంవత్సరం వస్తుంది. దీనితోనే అనగా ఈ దినంతోనే కొత్త సంవత్సరం ప్రారంభం అవుతుంది. దీన్ని అందరూ ఘనంగా జరుపుకుంటారు.

మనది చాంద్రమానాన్ని అనుసరించిన ఉగాది. అనగా శుద్ధపాడ్యమి నుండి అమావాస్య వరకూ నెల అని పరిగణించే వారికి సంవత్సరాది అన్నమాట. ఆంధ్రులే కాక కన్నడులూ, మహారాష్ట్రులు కూడ చైత్రశుద్ధ పాడ్యమినే వారి సంవత్సరాదిగ భావిస్తారు.

బ్రహ్మదేవుడు ఈ రోజు, తిథినే, అనగా ఈ నాడే సృష్టిప్రారంభించాడని హేమాద్రి పండితుడు ఈ క్రింది శ్లోకంద్వారా తెలియ చేస్తున్నాడు.

చైత్రమాసి జగద్బ్రహ్మా
ససర్జ ప్రథమేఽహని
శుక్లపక్షే సమగ్రం తు
తదా సూర్యోదయే తథా
కాలస్య గణనా మపి.

అనగా బ్రహ్మ ఈ జగత్తునంతటినీ చైత్రమాస శుక్లపక్షం తొలిదినంలో సూర్యోదయకాలంలో సమగ్రంగా సృజించాడు. కాలముయొక్క గణనను ప్రారంభించాడు! అని పై శ్లోకమునకు భావము.

నిర్ణయ సింధుకారుడైన కమలాకర భట్టు అను శాస్త్రజ్ఞుడును "తత్రచైత్రశుక్ల ప్రతిపది సంవత్సరారంభః" అని పై విషయాన్నే తెలియచేశాడు.

కాల పరిగణన మనకు బ్రహ్మసృష్టితోనే ప్రారంభము కాబట్టి యుగారంభం కూడా సంవత్సరారంభతోనే ప్రారంభమైనది. అందుచేతనే ఆ దినం యుగాదియై, క్రమంగా ఉగాదిగా మారిపోయి, ఉగాది అంటే సంవత్సరాది. అనేపేరు స్థిరపడి పోయింది.

"లంకా నగర్యా ముదయాచ్చ భానోః
తస్యైవ వారే ప్రథమం బభూవ
మధో స్సితాదే ర్దిన మాస వర్షం
యుగాదికానాం యుగపత్ప్రవృత్తిః"

అని సిద్ధాంతశిరోమణిలో భాస్కరాచార్యులవారు అంటూ సూర్యుడు శుక్లపక్ష ప్రతిపత్తునాడు లంకా నగరంలో ఉదయించడంవలన ఆ నాడే యుగ, వత్సర, మాస దినాదుల ఆరంభం, అవన్నీ ఒకేసారి సంభవించినవని తెలియచేసి యున్నాడు.

ఈ ఉగాదినాడు ఆంధ్రులు మహోత్సవాన్ని చేసుకుంటారు. నాడు ఉత్సాహంతో వుంటే సంవత్సరం పొడుగునా అనగా సంవత్సరం పూర్తిగా ఉత్సాహంగానే వుంటుందనీ, ఆ రోజు సంతోషంగా వుంటే సంతోషంగా వుంటారనీ, దుఃఖంగా వుంటే సంవత్సరం పూర్తిగా దుఃఖంగానే వుంటారనీ విశ్వాసము. అందుచేతనే ఉగాది నాడు ఉత్సాహంగానూ, సంతోషంగానూ, సాధ్యమైనంత వరకు ఉండడానికి ప్రయత్నిస్తారు.

ఆ నాడు సూర్యోదయాత్పూర్వమే మంగళాభ్యంగన స్నానం చేస్తారు. ఏ మాత్రం అవకాశమున్నా– ఉన్నంతలోనే నూతన వస్త్రములు ధరిస్తారు. ఇండ్లగడపలను మామిడిఆకుల తోరణాలతో అలంకరిస్తారు. ఇంటిలోపల ఒక మంటపమును నిర్మించి దానిలో సంవత్సరాది దేవతను, ఆ సంవత్సరపు కొత్త పంచాంగాన్ని ఉంచి పూజిస్తారు.

షడ్రసాత్మకమైన రసాయనమును సిద్ధంచేసి సంవత్సరాది దేవతకు నైవేద్యం పెడతారు. ఈ రసాయనం తెలుగునాట 'ఉగాది పచ్చడి' గా ప్రసిద్ధి పొందింది. దీనిలో తీపికి కొత్త బెల్లం, కారమునకు పచ్చిమిరపకాయలు, పులుపుకు కొత్త చింతపండు, వగరుకు మామిడిపిందెలు, ఉప్పుకు ఉప్పు, చేదుకు వేప పూత ఉపయోగిస్తారు.

అన్ని రసాలూ కలసిన ఈ పచ్చడి ఆస్వాదనీయమైన కొత్త రుచిని కలిగిస్తుంది. పదార్థాలతోబాటు రుచులలోను నవ్యత ఇందు కానవస్తుంది. పై వ్రాసిన పదార్థాలన్నీ వసంతకాలంలో ప్రకృతిప్రసాదించిన కొత్త దినుసులు!

జగాని కంతకు జాగృతి నీయగ
ఉగాది వచ్చెను ఊహల వల్లరి!
మామిడి చిగురును మేసిన కోయిల
మత్తిలి పాడెను ప్రగతిపాటలను!
నవపల్లవ వసంత కుసుమపల్లకి
నవనవమై కనిపించెను కనులకు!
తూరుపుదిక్కున తోచిన చైత్రసూర్యుడు
చైతన్యం ఇచ్చెను సర్వప్రకృతికి!
మంచి గతమున కొంచెమేనని
నీరసాలకు స్వస్తి చెప్పుచు
నవ్యజీవన ప్రగతిపాత్రల
నవరసాలను నింపుకొందాం!
ఆరు రుచుల వేపపచ్చడి
నారగించి నేటి మనము
అందరొకటను మహితభావన
అంకురార్పణ నేడు చేద్దాం!

—"సుచంద్రి"

అందురూ ఆనాడు ఈ పచ్చడినే మొట్ట మొదట రుచి చూస్తారు. ఆ తర్వాతనే బంధుమిత్రులతో పిండివంటలతో భోజనం చేస్తారు. మూడు జాములైన తర్వాత స్వగృహంలోనో, దేవాలయాల్లోనో, జను లందరూ చేరదగిన చోటనో, సమావేశమై, పంచాంగశ్రవణం చేస్తారు.

పంచాంగంలోని కందాయ ఫలాలను ఆదాయవ్యయాలనూ, సుయోగ దుర్యోగాలనూ తెలుసుకొని, ఆ సంవత్సరంలోని తమ భవిష్యత్తును నిర్ణయించుకుంటారు. కొన్ని ప్రాంతాల్లో సాయంకాలం ఎడ్ల బండ్లను అలంకరించి పోటీలతో పరుగెత్తనిస్తారు.

వసంతరాత్రులు కూడ ఈ సంవత్సరారంభంతోనే ప్రారంభం అవుతాయి. ఈ విషయాన్ని సంవత్సరాదినాడు జరిపే కార్యక్రమాలను గురించి ధర్మసింధువులో ఈ రీతిగనున్నది. "తైలాభ్యంగం సంకల్పాదౌ నూతనవత్సర కీర్తనాద్యారంభం.... ప్రతిగృహం ధ్వజారోహణం నింబపత్రాశనం వత్సరాది ఫలశ్రవణం నవరాత్రారంభః। నవరాత్రోత్సవాది నిమిత్తా భ్యంగాదిశ్చ కార్యః।"

సంవత్సరాది పండుగతోపాటు వసంత నవరాత్రములు నాడే ప్రారంభం కాగలవనీ, అభ్యంగాదులతో పాటు ఇంటింటా ధ్వజారోహణం జరపాలనీ, వేప చిగుళ్ళు, తినాలనీ దీన్నిబట్టి తెలుస్తున్నది. నింబపల్లవ భక్షణానికి బదులుగానే క్రమంగా నింబపుష్పభక్షణం ఆచారంలోకి వచ్చిందేమో! ఈనాడు ప్రారంభమైన నవరాత్రులు శ్రీరామనవమివరకు జరుగుతాయి.

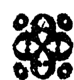
చాంద్రమానానికి వలెనే మరికొన్ని మానాలు కాలపరిగణనంలో ప్రసిద్ధంగా నున్నవి. అవి సౌరమానం, సావనమానం, బార్హస్పత్యమానం, నక్షత్రమానం, సప్తర్షిమానం, చాంద్రమానాన్ని ఆంధ్రులనుసరిస్తే తమిళులు సౌరమానాన్ని అనుసరిస్తారు. ఉత్తరాదిలో బార్హస్పత్యమానం ఆచరణలోనున్నది. ఈ రీతిగా వుంటున్నా కర్మకాండకు మాత్రం చాంద్రమానాన్నే అనగా చాంద్రమాన సంవత్సరాన్నే గ్రహింపవలసి ఉంటుంది. ఇంకొక మానాన్ని గ్రహింపకూడదట. సంవత్సరం యొక్క ఆదిలో చాంద్రమానానికే ప్రవృత్తి యున్నది. కర్మాదుల ఆచరణలో సంకల్పం చెప్పేటప్పుడు అందరూ చాంద్రమానాన్నే స్మరించాల్సి వున్నవి.

ప్రకృతికి నూతనశోభను, కలిగించే వసంతఋతువు ప్రారంభమయ్యే ఈ దినం నూతన సంవత్సరానికి ప్రారంభంకావడం స్వాభావికమే.

విక్రమాదిత్యుని రాజ్యాభిషేకదినం కూడా చాంద్రమాన సంవత్సరాదే అని ప్రసిద్ధి. విక్రమశకం కూడా ఈ దినాన్నే ప్రారంభ మవుతుంది.

"స్మరేత్సర్వత్ర కర్మాదౌ
చాంద్రం సంవత్సరం సదా
నాన్యం యస్మా ద్వత్సరాదౌ
ప్రవృత్తి స్తస్య కీర్తితా.

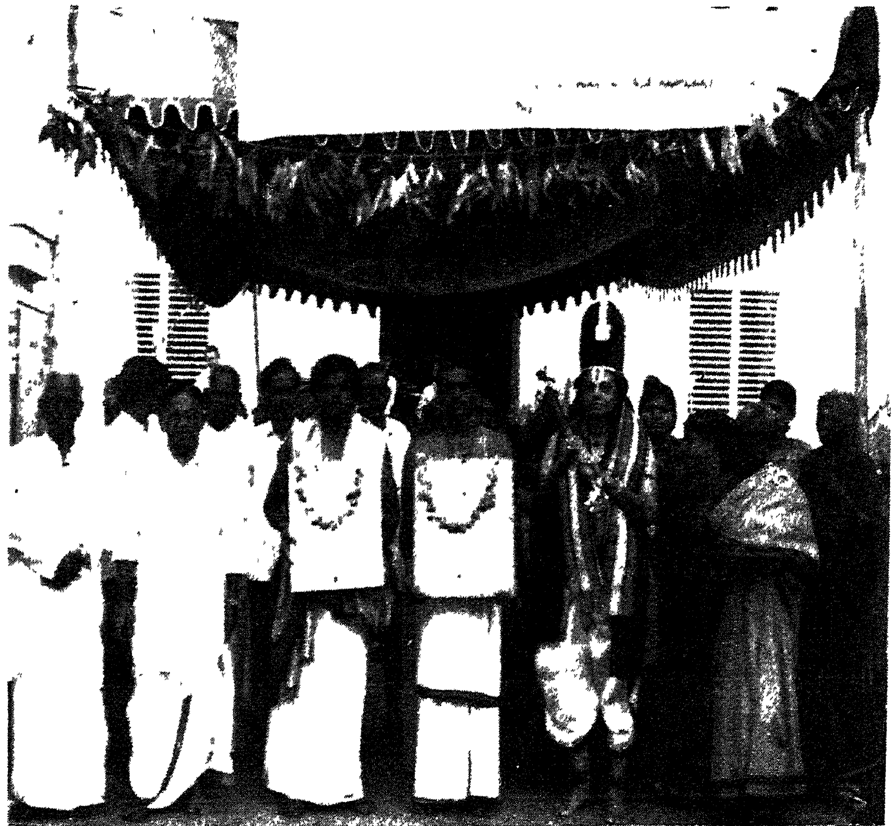
అనుస్మృతివాక్యం కూడా వైదిక కర్మలలో చాంద్రమానాన్నే అందరూ అనుసరించవలెనని తెలియచేయు చున్నది.

శ్రీ త్యాగరాజస్వామి ఆరాధనోత్సవాలు

విజయవాడ శ్రీ సాయి సంగీత సభ ఆధ్వర్యంలో స్థానిక శ్రీ కోదండ రామ దాసాంజనేయస్వామి ఆలయ ప్రాంగణంలో సద్గురు శ్రీ త్యాగ రాజస్వామి వారి ఆరాధనోత్సవాలు ఘనంగా జరిగాయి. 94 మార్చి 6 వ తేదీ ఆదివారం 7 గంట లకు ప్రారంభమైన ఆరాధనోత్సవాల్లో ఉదయం 7 గంటలకు ఉంఛవృత్తి, నగర సంకీర్తన జరిగాయి. ఉదయం 8 గంటలకు పంచరత్న గీతాలాపన సాగింది. ఉదయం 10 గంటలకు శ్రీ మోదుమూడి సుధాకర్ గానం చేసిన త్యాగయ్య కీర్తనలు శ్రోతలను అలరించాయి. వీరికి శ్రీ ఎం.ఎల్.ఎన్. రాజు మృదంగంపై శ్రీ ఎం. హరిబాబు ఘటంపై సహకరించారు.

ఇక ఆ సాయంత్రం జరిగిన కచ్చే రిలో కుమారి పి. విజయలక్ష్మి, శ్రీ సి.పి.వి. శాస్త్రి, ఇంకా పలువురు గానాన్ని ఆలాపించారు. చివరలో శ్రీ సాయి సంగీత సభ కార్యదర్శి శ్రీ వేముల హజరత్తయగుప్త కళాకా రులను, విద్వాంసులను సత్కరించారు.

ద్వితీయ అఖండ సంకీర్తనారాధన

తిరుపతి అన్నమయ్య గాన సభ వారి ఆధ్వర్యంలో 94 మార్చి 9, 10 తేదీలలో తాళ్లపాక అన్నమాచా ర్యులవారి ద్వితీయ అఖండ సంకీర్త నారాధన మహోత్సవాలు ఘనంగా జరుపబడ్డాయి.

తిరుపతి అన్నమాచార్య కళామంది రంలో జరిగిన ఈ ఉత్సవాలను, తి.తి. దేవస్థానం అధ్యక్షులు శ్రీ ఆకేపాటి చెంగల్ రెడ్డి మార్చి 9 వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు జ్యోతిని వెలిగించి ప్రారం భించారు. అంతకుముందు ఉదయం 7 గంటలకు అన్నమాచార్య కళామం దిరం నుండి శ్రీ కోదండరామాలయం

తిరువీధుల గుండా అన్నమాచార్యుల వారి కీర్తనలతో విద్వాంసుల నగర సంకీర్తన జరిగింది. ఈ నగర సంకీ ర్తనలో ఎందరో సంగీత విద్వాంసులు కళాకారులు, అన్నమయ్య కీర్తనలను ఆలపించారు. అంతేగాక తిరుపతి ఎస్.వి. సంగీత కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ నూకల చినసత్యనారాయణ "అన్న మయ్య" వేషధారణతో నగర సంకీర్త నలో పాల్గొనడం పలువురికి ఆసక్తిని, ఆనందాన్ని కలిగించింది.

9 వ తేదీ ఉదయం ప్రారం భింప బడిన అఖండ సంకీర్తనారాధన నిరవధికంగా 24 గంటలపాటు కొన సాగి మరునాడు 10వతేదీ ఉదయం 8 గంటలకు సమాప్తమయింది. శ్రీ నూకల చిన సత్యనారాయణ, శ్రీ జి. పశుపతి, శ్రీ బాలకృష్ణప్రసాద్ మొద లగు విద్వాంసులు సుమారు 150 మంది పాల్గొన్నారని సుమారు 400 కీర్తనలు గానం చేయబడ్డాయని అన్న మయ్య గానసభ కన్వీనర్ శ్రీ ఎస్.వి. ఆనందభట్టర్ తెలియచేశారు. 10 వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు అఖండ సంకీర్తనగానం ముగియగానే శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారికి, అన్నమా చార్యులకు అర్చనలు, నివేదన, హార తులు జరపబడ్డాయి. ప్రసాదవితరణ జరుపబడింది. అనేక మంది భక్తులు పాల్గొన్న ఈ అన్నమయ్య ద్వితీయ అఖండ సంకర్త నోర్సవాలకు పెద్దగా సహకరించిన తి.తి. దేవస్థానంవా రికి శ్రీ ఆనంద భట్టర్ కృతజ్ఞతలు తెలియజేశారు.

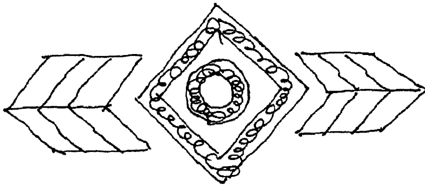
1. స్వాగతం పలుకుతున్న ప్రాజెక్టు అధికారి డా॥ శౌరిరాజన్.

తి.తి. దేవస్థానం
ఆళ్వారు దివ్యప్రబంధ ప్రాజెక్టు వారు
94 మార్చి 3.వ తేదీన గురువాయూరు
లోని మేల్పత్తూరు ఆడిటోరియంలో
జరిపిన కులశేఖరాళ్వార్
అవతారోత్సవ దృశ్యాలు

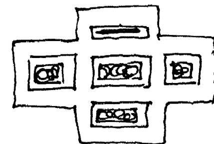
3. శ్రీరామచంద్ర నాయర్‌ని సత్కరిస్తున్న శ్రీ శౌరిరాజన్.

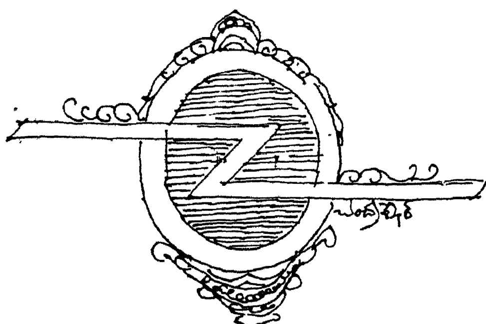

2. ప్రసంగిస్తున్న శ్రీ అరూర్ రామచంద్రనాయర్

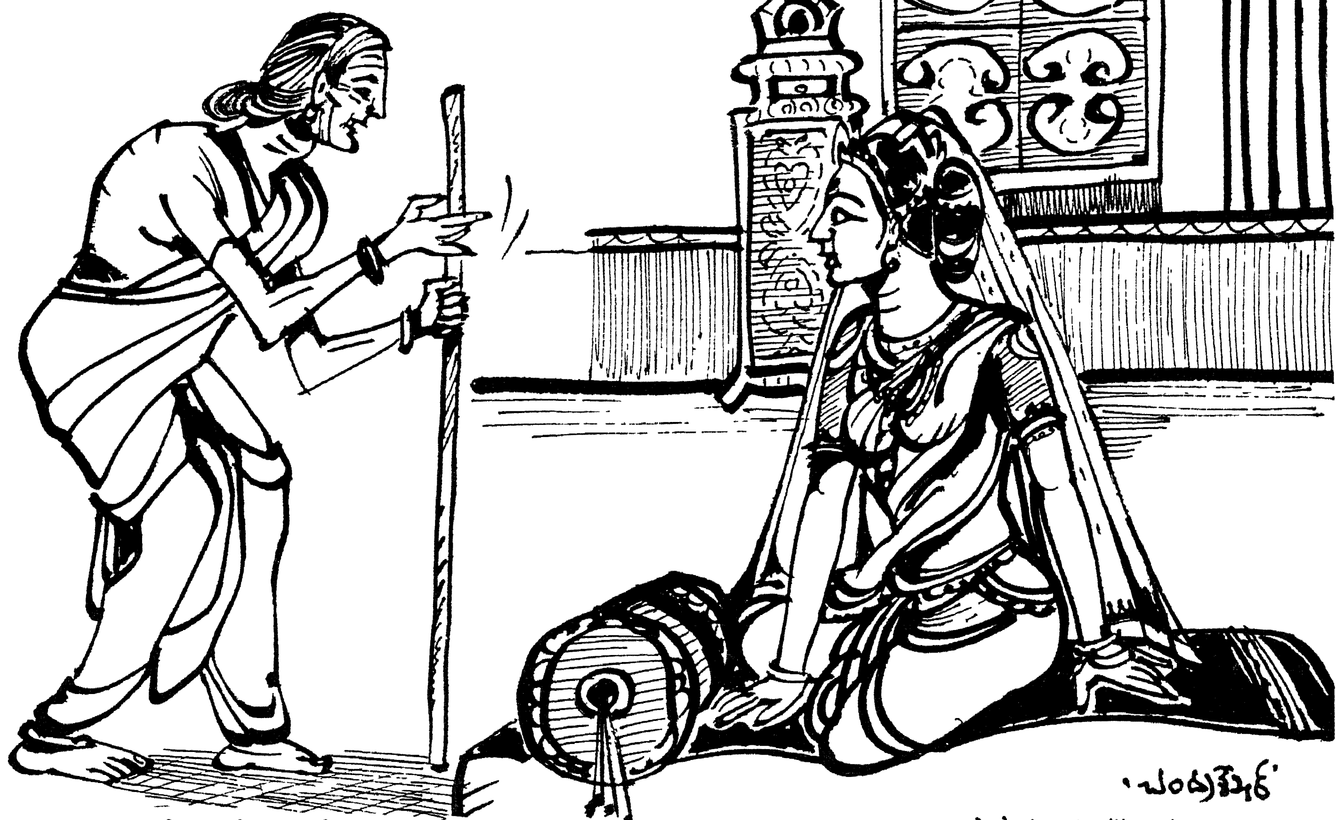
4. వందన సమర్పణ చేస్తున్న తి.తి.దే. కల్యాణ మంటపం మేనేజరు శ్రీ వి. వేణుగోపాల్.

మహోన్నత వ్యక్తి మంథర

డా॥ కోకా శారద

రామాయణం హిందువులకెంతో పవిత్ర గ్రంథం. రామాయణ కథను తెలియనివారు, రాముని పేరు కనీసం ఒక్కసారైనా తలవని వారు ఉండరని చెప్పడం అతిశయోక్తి కాదు. 'పిబరే రామరసం' అన్నారు. ఎంత త్రాగినా తనివి తీరనిది ఈ రామరసం. అంటే ఎంతమంది చెప్పినా ఆ కథ నిత్య నూత్నంగానే ఉంటుంది. అందుకే ఆనాడు వాల్మీకి రామాయణం మొదలు ఈనాడు రామాయణ కల్పవృక్షాల వరకు ఎన్నో రామాయణాలు తెలుగు సాహిత్యంలో చోటు చేసుకొన్నాయి.

రాముని జీవితంలో పట్టాభిషేక సమయంలోని మలుపే రామాయణం. ఆ మలుపుకు కారణం మంథర. అందుకే రామాయణంలో మంథర ఒక మరపురాని పాత్ర. ఆ మహాకావ్యాన్ని మలుపు తిప్పి రాముని కీర్తి ప్రతిష్ఠలకు కారకురాలు అయ్యింది మంథర.

ఏ రచయితకీ, కవికీ లేని కీర్తి రామాయణం వ్రాసిన వారికి లభిస్తుంది. ఎట్లంటే కవి పేరుతో కలిపే ఆ యా రామాయణ కావ్యాలు పిలువబడుతున్నాయి. వాల్మీకి రచించాడు కాబట్టి వాల్మీకి రామాయణం, తులసీదాస రచన తులసీరామాయణం, మొల్ల విరచితం మొల్లరామాయణం, అట్లే భాస్కర రామాయణం, రఘునాధ రామాయణం, దొడ్డ రామాయణం, కంబ రామాయణం, గోవింద రామాయణం, రావుల రామాయణం మొదలగు ఎన్నో రామాయణాలు తెలుగులో ఉన్నాయి.

మంథర కైక దాసి. ఆ పాత్ర రామాయణంలో రామ పట్టాభిషేక సమయంలో మాత్రమే ఎక్కువగా కన్పిస్తుంది. తర్వాత ఒకటి రెండుసార్లు మాత్రమే కన్పిస్తుంది. అయినా ఆ పాత్రకు ఎంతో గుర్తింపు వుంది. మంథర కైకకు దుర్బోధ చేసి రాముని అడవులపాలు చేసిందనేది జగమెరిగిన సత్యం. కానీ మంథరకు ఆ బుద్ధి పుట్టడానికి అనేక కారణాలు రకరకాలుగా కన్పిస్తున్నాయి.

జ్ఞాతిదాసీ యతో జాతా
కైకేయ్యాస్తు సహే పితా,
ప్రాసాదం చంద్రసంకాశ
మారురోహ యదృచ్ఛయా.

ఎక్కడో పుట్టి కైక పుట్టింటివారు అరణమివ్వగా కైకతో కూడా వచ్చిన దాసి మంథర. కాబట్టే తన యజమానురాలి సంతోషం కోరింది. కైక కొడుకు రాజైతే కైక రాజమాత అవుతుంది. అపుడామెకెంతో గౌరవం కదా. అందుకే రామ పట్టాభిషేక వార్త విని ఓర్వలేక పోయింది. మంథర, కైకకు దుర్బోధ చేసింది.

మొదట రామ పట్టాభిషేక వార్త విన్న కైక ఎంతో సంతోషించింది. ఈ శుభవార్త

యాత్రికులకు సదవకాశం!!

ఆలయ దర్శనం

శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆలయం!
స్వామి, శ్రీరామానుజులవారు
ప్రతిష్ఠించినది.

శ్రీ కోదండరామాలయం!
స్వామికి వరప్రసాది
అని పేరు.

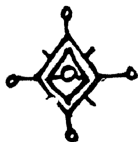
శ్రీ కళ్యాణ వేంకటేశ్వరస్వామి!
-శ్రీనివాస మంగాపురం
పద్మావతితో వివాహానంతరం
కొన్ని నెలలు నివసించిన పుణ్యక్షేత్రం

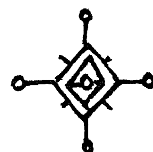

శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామి!
తిరుపతిలోని ఏకైక శివాలయం
కపిల మహర్షి అర్చించినది.

శ్రీ అగస్త్యేశ్వరాలయం-తొండవాడ.
కళ్యాణీ తటాన ఉన్న పురాతన దేవాలయం

శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి ఆలయం! తిరుచానూరు
శ్రీనివాసుని రాణి పద్మావతి
అర్చామూర్తిగా వెలకొన్న దేవాలయం

బయలుదేరు స్థలం:-
తిరుపతి తితి దేవస్థానం
రెండవ ధర్మసత్రం
బయలుదేరు వేళలు:-
ఉదయం: 6గం॥కు, 10గం॥కు
సాయంత్రం: 3గం॥కు

టిక్కెట్టు వెల:
పిల్లలకు : రూ. 10/-
పెద్దలకు : రూ: 20/-
ప్రతిచోటా ప్రత్యేక
దర్శన సౌకర్యం కలదు

CHANDRASEKHAR_

చెప్పిన మంథరకు ఒక హారాన్ని బహూక రించింది. దీనివల్ల కైకకు రామునిపై గల ప్రేమ తెలుస్తుంది.

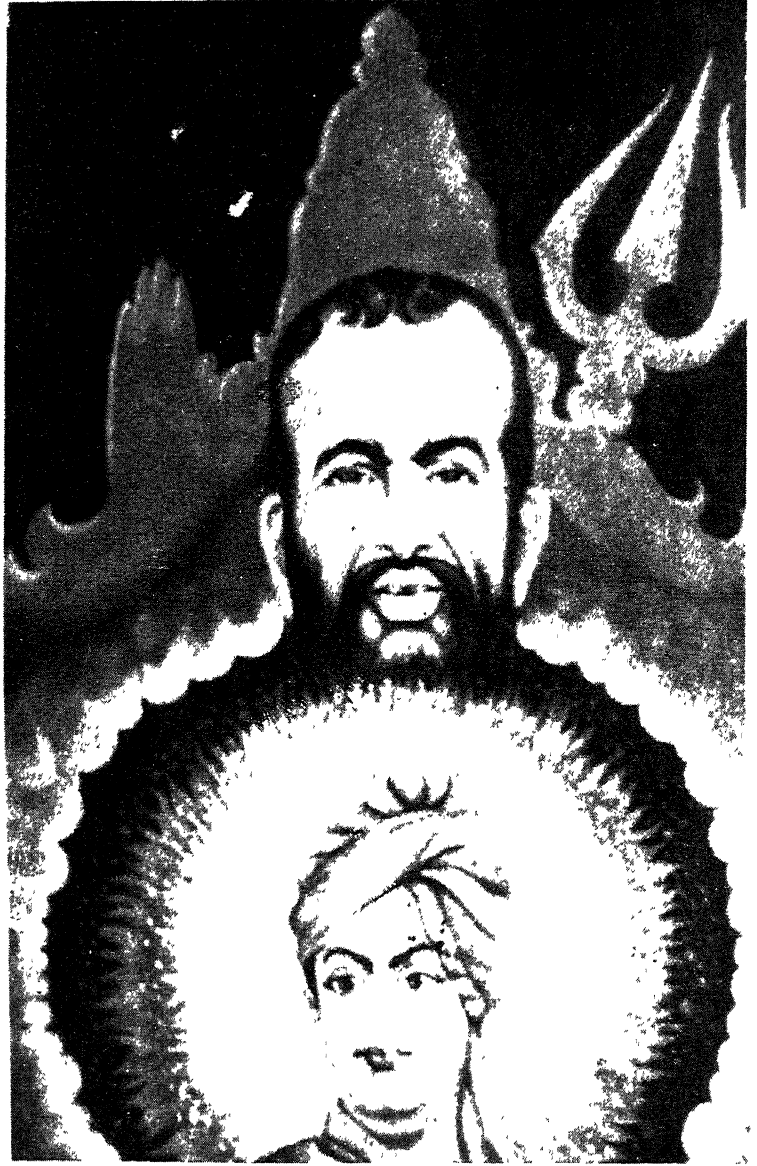
మంచి నార్జింప కష్టమౌ మానవులకు
సమయ జేయంగ నొక నిమిషంబె జాలు.

అని పైడిపాటి రామాయణంలో చెప్పి నట్లు కైక మంథర మాటలకు లొంగిపో యింది. భరతుని పట్టాభిషేకాన్ని, రామ వనవాసాన్ని కోరింది. ఇది వాల్మీకి రామాయ ణంలోని మంథర దుర్బోధ. ఈ విషయమే భాస్కర రామాయణం, దొడ్డరామాయణం, మరింగంటి సింగరాచార్యులు రచించిన దశ రథ రాజనందన చరిత్ర అనే పేరుగల నిరోష్ఠ్య రామాయణం, శ్రీరామావఝుల కొండయ్య శాస్త్రి రచించిన సహస్రకంఠ రామాయణం అనే నామాంతరం గల శ్రీరామ విజయం, గడియారం వేంకటశేష శాస్త్రి రచించిన శ్రీ మదాంధ్రరామాయణ కావ్యంలోను, పైడి పాటి రామాయణంలోను చెప్పబడింది.

శ్రీదండక రామాయణం మంథర దేవ తలు పంపగా వచ్చి కైకతో దుర్భాషలాడినట్లు చెప్తే, గుర్నాధ రామాయణంలో మంథర కైకకు దుర్బోధ గావిస్తూ -- దాసి మాట కేమని త్రోసిపుచ్చకు దేవతలే నానోట ఇట్లు పలికిస్తున్నట్లు తోస్తుంది అని చెప్తుంది.

సాధారణంగా ఎవరైనా తమను పరి హాసం చేస్తే దానికి ప్రతీకారం చేయాలనుకో వడం సహజం. రాముడు బాల్యంలో తన కాలు విరిచినందుకు ప్రతిగా మంథర అతనిపై పగబూనిందని, అందుకు అతని పట్టాభిషే కాన్ని ఆపి వనవాసానికి పంపిందని రంగ నాథరామాయణం చెప్తుంది. మంథర కుబ్జ, గూనిది. అటువంటి వారిని చూస్తే కొందరు పరిహసించక మానరు. రాముడు తన చిన్నతనంలో మట్టి ఉండలు వింటిలో పెట్టి, మంథర గూనిపై కొట్టి విసిగించేవాడని, ఆ పాత అవమానాన్ని మనసులో ఉంచుకొని కసితో ఇప్పుడీ విధంగా పగ సాధించుకొందని కంబరామాయణంలో చెప్పబడింది.

కానీ ఇదంతా సమంజసంగా లేదు. సకల సద్గుణాలకు నిలయమైన రాముడు, దయా

శక్తి రామకృష్ణ వివేకానందులు --చిత్రం : సోమశేఖర్

సముద్రుడు ఒక ముదుసలిని పరిహసిం చాడంటే నమ్మశక్యంకాదు. మాటతోనైనా ఇతరులను బాధించి ఎరుగని శ్రీరాముడు మట్టి ఉండలతో మంథరను హింసించాడ నేది సమంజసంగా లేదు. ఈ రెండు కేవలం మంథరకు రామునిపై పగ ఉందని తెలియ జేయడానికి చెప్పే కారణాలు కల్పితాలుగానే కన్పిస్తాయి.

తులసీదాస రామాయణంలోను, గోవింద రామాయణంలోను మంథర వక్రబుద్ధికి సరైన కారణాలు చెప్పబడ్డాయి. రాముని పట్టా భిషేకం దేవతలకు ఎంతో విచారం కలి గించింది. అతడు రాక్షసుల్ని పరిమార్చి భూభారాన్ని తగ్గించడానికి అవతరించాడు. అందుకే వారు ఈ పట్టాభిషేక ప్రయత్నాన్ని ఆపి రాముని వనాలకు వెళ్లేట్లు చేయమని సరస్వతిని ప్రార్థించారు. ఆ పనికై సరస్వతీ దేవి మంథరను పావుగా ఉపయోగించుకుంది. ఆమె మంథర బుద్ధిని కలుషితం చేసింది. దాంతో మంథర బుద్ధి పాపపు చింతలతో నిండి రామపట్టాభిషేకానికి విఘ్నం కలిగిం చింది. ఇదేకాక తులసీ రామాయణంలోనే మరో రెండు కథలు చెప్పబడ్డాయి.

కైకేయి తండ్రి ఒకసారి వేటాడ్తూ ఒక పురుష మృగాన్ని వధిస్తాడు. ఆ మృగం భార్య తన తల్లితో ఈ విషయం చెప్పి దుఃఖి స్తుంది. అప్పుడు తల్లిమృగం రాజు దగ్గరకు వచ్చి ఆ పురుషమృగ కళేబరం తనకిమ్మని,

యక్షిణీవిద్య తెలిసిన తాను దాన్ని బ్రతికించుకోగలనని అడుగుతుంది. అపుడారాజు ఆ తల్లి మృగాన్ని కూడా వధిస్తాడు. అది 'నా అల్లుని ప్రాణాలు గైకొన్నట్లే ముందు జన్మలో నీ అల్లుని ప్రాణాలు గైకొంటానని' పలికి ప్రాణాలు వదుల్తుంది. ఆ తల్లి మృగమే మరుజన్మలో మంథరగా పుట్టి, తన ప్రతీకారాన్ని తీర్చుకొంది. ఈ కథ మంథరకు సంబంధించిందైతే కైక దుర్బుద్ధికి కారణంగా ఇంకో కథ చెప్పబడింది.

ఒకసారి కైక నిద్రిస్తున్న ఋషిని చూచి అతని ముఖంనిండా పరిహాసానికై మసి పూసింది. మేల్కొన్న తర్వాత విషయాన్ని గ్రహించిన ఋషి కోపించి 'నాకు నీవు కళంకము పెట్టినందున నీకు కూడా కళంకము వచ్చుగాక' అని శపిస్తాడు. మన భారతీయ ఇతిహాస పురాణాల్లో శాపాలు సర్వసామాన్యాలే కాబట్టి ఆ శాప కారణంగా కైక ఆ విధంగా ప్రవర్తించి కళంకం తెచ్చుకుంది. తాను చేసిన పనికి తర్వాత కైక దుఃఖించడం రామాయణంలో కన్పిస్తుంది. మంథర నీచురాలనీ, దాని పలుకులు విషమని తెలిసినా అజ్ఞానంతోనో లేక దైవమాయ చేతనో లేక శాపకారణంగానో మంథర మాటలు నమ్మి కఠినంగా ప్రవర్తిస్తుంది కైక.

మంథర ప్రతీకారానికి ఇంకో కథ గోవింద రామాయణంలో చెప్పబడింది.

పూర్వం సురాసుర సంగ్రామంలో విరోచనసుత మంథర మాయలతో సురులను మిక్కిలి బాధించింది. ఇంద్రుడామెను స్త్రీ అని సంహరించలేదు. కానీ విష్ణువు పురికొల్పగా ఇంద్రుడామెపై వజ్రాయుధాన్ని ప్రయోగించిన ఫలితంగా ఆమె కుబ్జ అయింది. అందుకామె విష్ణువుపై పగబూని దుందుభి అనే గంధర్వ రూపంలో బ్రహ్మను గూర్చి తపస్సు చేస్తుంది. బ్రహ్మ ప్రత్యక్షమై విష్ణువు రామావతారమెత్తినపుడు నీవాతనిపై అదను చూసి వనాలందు నివసింపజేసి కసి తీర్చుకొనగలవని చెప్పాడు. ఆ కారణంగా ఆమె కైక దాసియై అయోధ్య చేరి, తన పగ తీర్చుకుంది.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శ్రీకృష్ణ రామాయణంలో నారదుని ప్రస్తావన కన్పిస్తుంది.

రామ పట్టాభిషేకానికి ముందురోజు రాత్రి నారదుడు శ్రీరామునికి దర్శనమిచ్చి అతని అవతార లక్ష్యాన్ని చెప్పి, కర్తవ్యాన్ని గుర్తు చేస్తాడు. ఆ కారణంగానే దేవతల ప్రేరణచే మంథర తన కర్తవ్యాన్ని నెరవేరుస్తుంది. అందుకే వనవాసానంతరం కైక రామునితో 'నేనెట్టి దానినో నీకు తెలుసు. కానీ లోకం నన్ను, మంథరను శంకించింది' అని చెప్తుంది.

ఇందులోనే -- రావణుని ఆగడాలు భరించలేని దేవతలు విష్ణువును ప్రార్థించగా, అతడు రామావతారంలో అతన్ని సంహరిస్తానని చెప్పి దుందుభి అనే గంధర్వ కాంతను పిల్చి, 'దేవకార్యార్థమై నీవు భూలోకంలో జన్మించమని చెప్తాడు. ఇదే విషయం భారతంలో కూడా చెప్పబడింది. అరణ్యపర్వంలో రామావతార కథలో బ్రహ్మ దుందుభిని పిలిచి నీవు కుబ్జ రూపంలో మంథర అనే పేరుతో భూలోకంలో ఉద్భవించి దేవకార్యం నిర్వహించమని' చెప్తాడు.

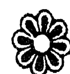
ఇవన్నీ ఇలా ఉంటే ఏ రామాయణంలోనూ లేని విషయం విశ్వనాథ సత్యనారాయణ శ్రీమద్రామాయణ కల్పవృక్షంలో కల్పించబడింది. ఉపవాస దీక్షలో ఉన్న రామునికి దేవతలు పట్టాభిషేకం నిలుపమని కోరినట్లు అన్పిస్తుంది. అతడు అర్ధరాత్రి కైక గృహాన్ని చేరి ఆమెతో తన బాధను చెప్పుకుంటాడు. తనకు సమాధి నిలవడం లేదని, దేవతలు వచ్చి తనను రాజ్యం చేయవద్దని చెప్పినట్లు తోస్తున్నదని, తనక్కూడా ఈ రాజ్యపాలనపై ఏ మాత్రం కోరిక లేదని చెప్తాడు. కైక అతనికి మంచి మాటలు చెప్పి పంపిస్తుంది.

దీన్నిబట్టి చూస్తే కైకను రామునికి గల సన్నిహితత్వం తెలుస్తుంది. రాముని మనసు కలత చెందితే తన తల్లియైన కౌసల్య వద్దకు వెళ్లవచ్చు. కానీ అతనికి కైకే గుర్తుకు వచ్చింది. తన మనోవ్యథను తీర్చగల సమర్థురాలు కైకే అని అతడు భావించాడు.

కానీ రామావతార ప్రయోజనం మాత్రం రావణాది రాక్షస వధ. అది జరగాలంటే అతడు దేశసంచారం చేయాలి. అందుకతని పట్టాభిషేకానికి విఘ్నం కలగాలి. ఆ విఘ్నం మంథర కైక ద్వారా కలుగజేసింది. అది దైవ ప్రేరణ కావచ్చు లేదా శాపకారణం కావచ్చు.

రామపట్టాభిషేక విఘ్నానికి కారణం ఏదైనా మనకు ప్రత్యక్షంగా విఘ్నకర్తలుగా కనిపించేది కైక, మంథర. ఇందులో కైక కోరికకు మంథర ప్రేరణ ఉంది. మంథర కైకను ప్రేరేపించినందువల్ల నాటినుండి నేటి వరకు ఆమె నిందలకు నిలయమైందే తప్ప ఆమెకు కలిగిన స్వప్రయోజనం శూన్యం.

కానీ కొన్ని రామాయణాల్లో అది దైవ ప్రేరణగా చెప్పబడింది. దైవమాయచే మంథర దైవ కార్య సాఫల్యానికి కారకురాలైంది. లోకంలో తంటాల మారిగా నిలిచిపోయింది. నిజంగా దైవమాయే మంథర ప్రేరణకు నిజమని తలుస్తే, రామాయణంలో మంథర దైవకార్య సఫలీకృతికి తనను తాను నిందలకు బలి చేసుకొన్న ఒక మహోన్నత పాత్ర అని చెప్పవచ్చు. ఏది ఏమైనా రామాయణ కావ్య కథను ఒక పెద్ద మలుపు తిప్పిన మంథర పాత్ర ఆ కావ్యంలో స్వల్ప కాలమే ప్రత్యక్షమైనా ప్రముఖ పాత్రగా గుర్తించదగి ఉంది.

(గత సంచిక తరువాయి)

జాంబవంతు డా రీతి నుత్సాహ మెసగ
కాయ మెల్లను పెంచుచు కపులు పొగడ
భీమవిక్రమమున విజృంభించి హనుమ
వాలమును చక్క ద్రిప్పుచు పలికె నిట్లు.

"చూడ అనిలున కౌరససుతుడ నేను
ప్లవన మందున సాటిలే డెవడు నాకు
మేరుగిరి మట్టి వత్తు వేమారు లేని
నేల సాగరజలముల నింప నెంతు.

గమనవేగ తేజముల లాఘవము నందు
మతిని సముని గనని హనుమంతు డంత
క్షణములో చేరి లంకకు కన దలంచె
కాంచి నట్లెంచె సిద్ధసంకల్పు డతడు

పూతచరిత మహీజాత సీతవెదకు
పరమదుష్కర మైనట్టి పనికి పూనె
ఊర్జితానంద కంద రూపోజ్జ్వలుండు
హనుమ తరియించి లవణ మహార్ణవంబు.

రావుల రామాయణము

వాయు వైనతేయులు దక్క వాస్తవముగ
శక్తి నేడు లోకాల నా సముడు లేడు
నిక్కముగ లంక నా కొక లెక్కగాదు
తలప లిప్తలో తేగల దాని నిటకు.

కపులు తమ విషాదము వీడి కాంచుచుండ
జాంబవంతుడు హనుమ తేజస్వి కనియె
"ఘోరవార్ధి లంఘింపుడు గురుల కరుణ
వేచి చూచెద మిచటనే వేగ రమ్ము.

నాదువేగము సైచగాలేదు ధరణి
ఈ తరుణమందు" అని వచియించి హనుమ
శీఘ్రమా మహేంద్ర గిరీంద్ర శిఖర మెక్క
అవలము చలించె అతని పాదాభిహతికి.

దేవతలు కామరూపాన తిరుగునట్టి
ఆ మహేంద్రమహాగిరి నతుల గతుల
శాద్వలముల విహారమ్ము సలిపె నతడు
విహగములు వన్యమృగములు భీతిచెంద.

రవిని దేవేంద్రు పవనుని బ్రహ్మ దలచి
రామచంద్రు, లక్ష్మణుని వారాశి గొలిచి
భూతముల కెల్ల భక్తితో మ్రొక్కి పిదప
హనుమ జ్ఞాతిచయమ్మున కంజలించె.

దక్షిణాంభోధి లంఘింప తనువు పెంచె
పర్వదినముల పొంగెడు వార్ధివోలె;
పర్వతమునుండి కుప్పింప పరువులెత్తె
భూతగణము; యోగిజనంబు భీతినొందె.

డాక్టర్
రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి

'చంద్రశేఖర్'

రామకార్యంబు గావింప శ్రద్ధతోడ
రవ మొనర్చె భీకరము పర్జన్యు డట్లు;
ఉన్నతబలుండు హనుమంతు డూర్ధ్వదృష్టి
చారణాచరి తార్క్ష్యసంచార వాంఛ.

"రాము శరమట్లు లంకను వ్రాలి యిపుడె
సీత నట నేను కనకున్న శీఘ్రగతిని
చొచ్చి స్వర్గాది లోకాల సుదతి గొనుచు
వత్తు; పెకలించి తెత్తు రావణుని లంక."

అని వచించి కపుల కంజనాత్మజుండు
సంశయమ్ము నందక మహోత్సాహ మెసగ
తన్ను వినతాసుతుగాగ దలచికొనుచు
వెంటనే రివ్వుమని వినువీథి కెగసె.

మేదురంబుగ వాలంబు మెడను దాల్చి
సకల భువ నాద్భుతా ఖర్వ శౌర్యశాలి
ఖచర సంఘమ్ము మివుల దిగ్భ్రాంతి నొంద
లంక కున్ముఖు డగుచు నిశ్శంక వెడలె.

వాయుసుతు డేగుచుండ విహాయసాన
సాయ మొనరింప మది నెంచె సాగరుండు
సగరు డనియెడు పావనేక్ష్వాకు విభుడు
తనదు వృద్ధికి మూలకారణము గాన.

ఆంజనేయుడు చనుచుండె అంబరాన;
రామభూవిభు కార్యనిర్మగ్ను డతని
బడలికలు వాప మనము తోడ్పడగ వలయు
త్వరితగతి రమ్ము పైపైకి తనువుపెంచి."

అనుచు జలధి మైనాకున కాజ్ఞ నొసగ
క్షణములో నిల్చె శైల మాకాశవీథి
తరులతా శ్యామ సుందర తనువు దాల్చి;
రామదూతను గాంచి పర్వతము పలికె.

నన్ను మార్గనిరోధిగా నెన్నకయ్య!
ఘనుడు కృతమెంచువాడు సాగరుడు పనుప
సేద దేర్పంగ నిలుచుంటి; స్వీకరింపు
మాతిథేయ సత్కారమ్ము నాంజనేయ!

కరువలి సుతుండు మైనాకు నరసి అనియె
"చీకటి పడకమునుపె నే చేరవలయు
రావణుని లంక రామకార్యమ్ము పైని;
వానరుల కట్టు లిడితి వాగ్దాన మేను."

చనగ హనుమంతుడు గమించి సాగరమ్ము
సురలు సిద్ధగంధర్వులు పరమఋషులు
సూర్యనిభ నాగమాతను సురస నరసి
విఘ్న మతనికి సుంత కావింపు మనిరి.

కామరూపిణి సురస రాక్షసిగ మారి
భయద వక్త్రంబు తెరచి నభస్సమంబు,

ఆంజనేయునితో నని నడ్డగించి
"మేటి వానర! ని న్నిదే మ్రింగివైతు."

పలికె సురసతో అంజలిబద్ధు డతడు
"రామపత్ని నపహరించి రావణుండు
లంకలో నుంచె సాధ్వీలలామ జాడ
రామునకు తెల్పి నీ వక్త్రసీమ జొత్తు."

అందులకు సమ్మతింపక అనియె సురస
వరమహిమ నన్ను మీరంగ తరముగాదు;
అరుగు మవల మదాస్య కందరము సొచ్చి;"
కోరె హనుమంతు డద్దాని నోరు తెరువ.

అప్రమేయ మహాశక్తి నడరు హనుమ
తన శరీర మంగుష్ఠమాత్రమ్ము చేసి
సురస భీకర వదన గహ్వరము సొచ్చి
బయలు మెరసె; దాక్షాయణి వరము నిల్చె.

స్వస్వరూపమ్ము గైకొని వనిత సురస
ఆంజనేయునకు ఘటిల్ల నర్థసిద్ధి
స్థిరతరయశంబు గలుగ నాశీర్వదింప
వాయువేగాన సాగించె పయన మతడు.

వాయుసుతు డాంజనేయుని ఛాయబట్టి
వేగమె భుజింప సింహిక లాగ సాగె;
సంభ్రమమున నున్న ఆ నిశాచరిని ద్రుంచె
మర్మములు త్రెంచి శ్రీరామ మహిత దూత.

జలధి సింహిక కూలు దృశ్యమ్ము నరసి
దేవతలు హనుమంతుని ధృతిని మతిని
దక్షతను మెచ్చి కార్యసాధకు డనంగ
సాగరముమీ దనేగె నా శౌర్యధనుడు.

నూరు యోజనములు దాటి చేరె నతడు
వృక్షతతుల విరాజిలు ద్వీప మొకటి;
అచలమునుబోలు తనదు దేహమ్ము నంత
కోరి పవమానసుతుడు సంకోచపరచె.

వార్థితీరము దాటి రూపాలు మార్చి
అంజనాపుత్రు డురికె మహాద్రిపైకి;
స్వీయకార్యము సాగ విచిత్ర సరణి
సుందరంబు లంకాపురి చూచె నతడు.

మది దలంచె వీరుడు హనుమంతు డిట్లు
"అబ్ధి దాటితి శతయోజనాయతమ్ము
దీనికిని నూరురెట్లు దవ్వైనగాని
దాటగల నవలీల సంభ్రమ్ము నింక."

అతిభయంకర రాక్షసు లలరు పురిని
సంభ్రమును గాంచి చింతింప సాగె హనుమ
వానరానీక మేరీతి వార్థి దాటు?
సమర జయమెట్లు సాధింప శక్య మగు?

బ్రదికియున్నదొ లేదొ శ్రీరామపత్ని
తెలగా, కార్య సరణి సాధింపవచ్చు
రాక్షసుల కంట బడకుండ రాత్రివేళ
మెలత సీతను వెదకంగవలయు లంక.

ఆంజనేయుడు వేచి సూర్యాస్తమయము
సూక్ష్మతనువంది శోధించి చూడ సీత
లంబమనియెడు పర్వతాగ్రంబువీడి
రావణాసురు లంకాపురమ్ము సొచ్చె.

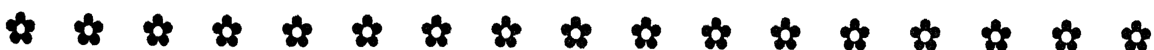
సుందరోజ్జ్వల ప్రాకార శోభతోడ
వజ్రవైదూర్య తోరణావళులతోడ
రాజితోత్తుంగ భర్మహర్మ్యాలతోడ
నయనపర్వమై తోచె నా నగరమెల్ల.

చొచ్చెనో లేదొ పురి అడ్డు వచ్చి పలికె
వాయుసుతునకు లంకిణి స్వీయ వికృత
రూపము ధరించి దారుణక్రోధమంది
"ఎవడవుర నీవు? ఇటురాగ హేతు వేమి?

ఒరులు చొరకుండ చూతు నీ పుర; మెరుంగు
మేను లంకేశు సాకారమైన ఆజ్ఞ!
బ్రదుక తలతేని చెప్పుము భయము వీడి"
అనుచు నడ్డముపడె మహితాద్రి భంగి.

వాక్యవిదుడు వేరొండు పర్వతము వోలె
నిలిచి నిర్భీతి నామెకు పలికె నిట్లు
"తోరణాలు వనాళి కౌతుకము మీర
కాంచి పోవంగ వచ్చితి కపిని గాన."

(సశేషం)

ఓంకార ఉచ్చారణ

— శ్రీ మంథా కృష్ణారావు

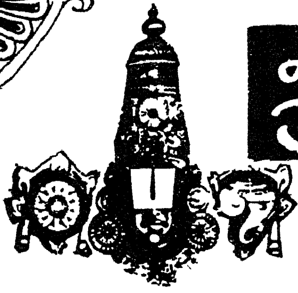
అన్ని మంత్రములలోను అధికశక్తివంతమైనది అతి ప్రధానమైనది ఏకాక్షర మంత్రము ఓమ్. ఓం శబ్దాన్ని ప్రణవం అని కూడా అంటారు. ప్రణవం అనగా ప్రాణంతో ఆవరించుకొని వున్నదని గాని ఊపిరితో ప్రవహించేది అనిగాని చెప్పుకోవచ్చును. ఓం కారము పరబ్రహ్మ స్వరూపము. ఆధ్యాత్మిక సాధకులకు ఓం ఒక ప్రతీకగాను, ధ్యానానికి సహాయకారిగాను నిలిచింది. ఇది మానవునకు భగవంతునకు మధ్య సంధానం చేసే ధ్వని. ఓం కారశబ్దం నుండి ఈశ్వరుడు ఇంద్రియగోచరమైవ ఈ స్థూల ప్రపంచము (Manifested world or world of objects) గా రూపొందుతున్నాడు. అనగా ఓం కారము నుండే యావత్తు జగత్తు పుట్టెను. సృష్టి, స్థితి సంహారములకు కారణమైనదే ఓం కారము. ఓం కారము స్వయం సిద్ధమయిన ఆ పరమేశ్వరుని పరమాత్మ స్వరూపము. ఓం కారమే సర్వలోకములు అయి వున్నది. కావున ఓంకారము గాయత్రి మహామంత్రమునకు ముందు ఉంచబడినది.

అకార ఉకార మకారముల కలయిక ఓం కారము. అకారము విష్ణు రూపము, ఉకారము బ్రహ్మ స్వరూపము, మకారము రుద్ర స్వరూపము. ఈ త్రిమూర్తుల స్వరూపమే ఓం కారము. అకారము జాగ్రదవస్థ ఉకారము స్వప్నావస్థ మకారము సుషుప్తి అవస్థలను సూచిస్తాయి. అ పరమాత్మ మ్, జీవాత్మ ఉ, ఈ రెండింటికి గల విడదీయరాని సంబంధము అయి వున్నాయి. అనగా ఉ జీవాత్మను పరమాత్మను కలిపేదిగా ఉన్నది. రెండుసార్లు ఓం కారాన్ని ఉచ్చరించినప్పుడు వీటిమధ్యవుండే నిశ్శబ్దం నాలుగవదయిన తురీయావస్థను సూచిస్తుంది. తురీయావస్థ పరమానంద స్థితి. ఇక్కడే జీవాత్మ పరమాత్మతో ఐక్యం పొంది ఆత్మ ఐక్యాన్ని పొందుతుంది. నాలుగు అవస్థలు కూడి వున్నదే ఓంకారంలో వుండే బ్రహ్మతత్త్వం, అదే పరమాత్మతత్త్వం. ఈ మూడు అక్షరములకు అనగా అకార ఉకార మకారములకు ఇంకను ఎన్నో భావాలు చెప్పబడిఉన్నాయి.

ఓం కారమునుండియే సకల శబ్దములు పుట్టెను. ఓంకారము నాభియందు ఉద్భవించును. అన్ని వాచిక ధ్వనులు నాలుక యొక్క మూలభాగం మొదలుకొని నాలుకచివరె వరకు ఉండే అంతర్భాగంలోనే పుట్టుతున్నాయి. మొదటిదైన అకారము కంఠములోని ధ్వని, ఉకారము జిహ్వామూలము నుండి పెదవుల కదలికవరకు, మకారము పెదవులలోను ఉద్భవిస్తాయి. ఈ మూడు అక్షరములవలన సంగీతము పుట్టెను. ఓంకారను నాద బ్రహ్మము.

ఓం ఏకాక్షరమంత్రము. 'ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మం' అని ఈ ఒక్క ఓం అను అక్షరమునకే బ్రహ్మ తత్త్వం ప్రసాదించబడింది. ఓం కారము భగవంతుని సూచించే అసలైన అతిసన్నిహిత ప్రతీక. ఓం కారమునకు, కారణమేదియు లేదు. ఓంకారము వ్యక్తావ్యక్త ప్రపంచాన్ని (Manifested and unmanifested world) దీనికి అతీతమై వున్న పరతత్త్వాన్ని సూచించేదిగా వుంది. ఓం అనే అక్షరం వేదసారం. ఓం యొక్క స్వరూపం అ ఊ మ్ గ విడదీస్తే దాని అర్థం భావం తెలుసుకుంటే అంతా తెలిసినట్లే.

(33వ పేజీలో)

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం

శ్రీనివాసుని దర్శించ కాముకొని వచ్చే భక్తులకు ఉచిత భోజన సదుపాయాన్ని కల్పించే ఈ పథకంలో పాల్గొనే వారందరికి జనరూప జనార్దన పూజాఫలం దక్కుతుంది.

భక్తులకు వినతి

అన్నదానం కంటే మించిన దానం మరొకటి లేదు. అందుకే అన్నదాతా సుఖీభవ! అని అన్నారు. మన దేశంలో ఆకలిగొన్న వారికి పేదవారికి అన్నదానం చెయ్యటమన్నది కేవలం సేవ మాత్రమే కాదు. వేద కాలం నుండి వస్తున్న పవిత్ర సంప్రదాయం. అన్నదానం చేసిన వారికి దివిజుల సరసన చోటు లభిస్తుందని పెద్దలంటారు. అన్నం పరబ్రహ్మస్వరూపం అన్నారందుకే.

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం ద్వారా తిరుమలకు వచ్చే భక్తులకు ఉచితంగా చక్కని భోజనాన్ని అందించాలన్నది దేవస్థాన ఆశయం. ఈ పథకం 1985 లో ప్రారంభమైనప్పటి నుండి దేశం మొత్తం అపూర్వాదరణ లభించింది. ఎందరో దాతలు తమ సహాయాన్ని ఈ పథకానికి అందించారు.

ఈ పథకం క్రింద అందిస్తున్న భోజనం ఎంతో బావుందని కూడా ప్రజలు మెచ్చుకుంటున్నారు ఎందరో భక్తులు ఈ అన్నదాన సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకుంటున్నారు. సాధారణ భక్తులు కూడ ఈ పథకంలో పాలుపంచుకోవాలని, తమ సహాయాన్ని అందించాలనే ఉద్దేశంతో దేవస్థానం విరాళాల పరిధిని గణనీయంగా విస్తరించింది. భక్తులు రు.1000/- నుంచి రెట్టింపు సంఖ్యలో ఎంత మొత్తాన్నయినా అన్నదాన పథకానికి ఇచ్చి, ఇది కలకాలం నిర్వహించడానికి దోహదం చేయవచ్చు.

ఎంతో దూరం నుంచి ఎన్నో కష్టాలకోర్చి తిరుమలకు వస్తున్న భక్తుల పట్ల ఆర్ద్ర భావంతో ఈ నిత్యాన్నదాన పథకంలో మీరూ భాగస్వాములై అన్నదానం చేసి ఆదుకున్నామన్న పవిత్ర తృప్తి మీ మనసుకు మిగలనివ్వండి.

అన్నే శ్రితాని భూతాని అన్నం ప్రాణమితి శ్రుతిః ।
తస్మాదన్నం ప్రదాతవ్యం అన్నం హి పరమం హవిః ।

—బోధాయన ధర్మసూత్రం

ఆహారం జీవ శక్తి అని, అంతర్గత శక్తి అని వేదాలు ప్రవచిస్తున్నాయి. భౌతిక గుణాతీత మైనదీ వెలలేని కొలమానం అన్నదానం. అందుకే అన్నదానం చేయాలి

—బోధాయన ధర్మసూత్రం

వందనములతో........

మీ

డి.వి.ఎల్.ఎన్. మూర్తి,
కార్యనిర్వహణాధికారి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు.

అన్నదానంతో ఆదుకోండి
ఆత్మతృప్తిని అందుకోండి!

చంద్రశేఖర

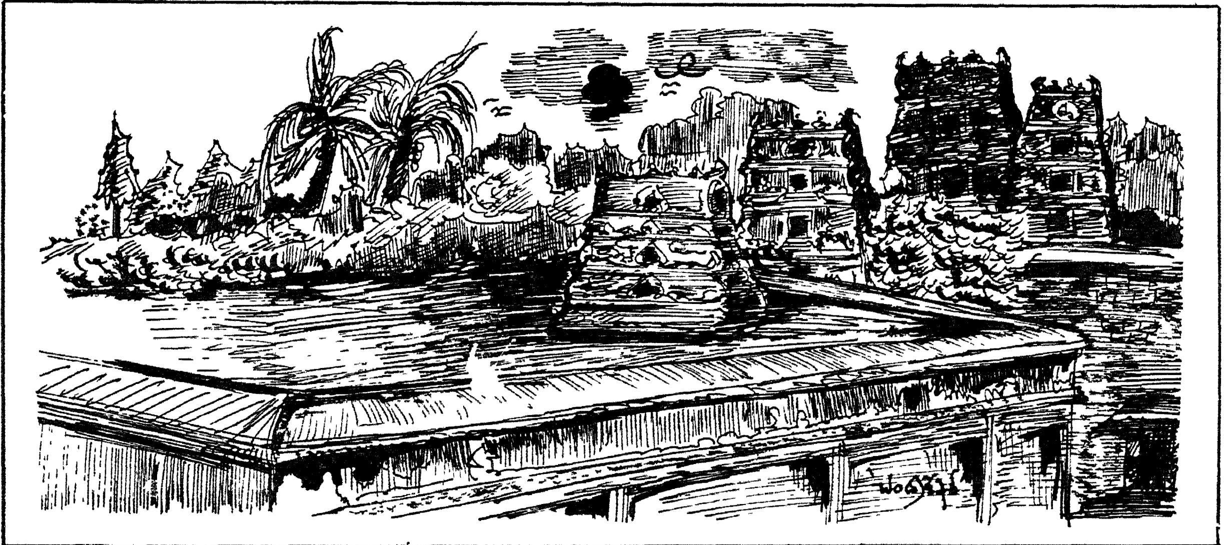
కాకతీయ రాజులనాటి శాసన విశేషాలు

శ్రీ ఎ.కె.వి.ఎస్. రెడ్డి
అనువాదం : జి. శ్రీమతి

(గత సంచిక తరువాయి)

రెండవ శాసనం క్రీ.శ. 1135కు చెందింది, నాగేశ్వరాలయం వద్దనే మరియొక స్తంభంమీద చెక్కబడివుంది. జాయపసేనాని ఒక విగ్రహాన్ని, తామ్రపురంలో స్థాపించినట్లు (అనగా చేబ్రోలు), లింగాకారంలో వుండే ఆ విగ్రహం నల్లరాతితో చేయబడి జాయప తండ్రి అయిన పిన్నచోడి తర్వాత ఆ దేవ సహస్రలింగ, గణపతీశ్వర, లక్ష్మీనరసింహనారాయణదేవ అతని తండ్రి తర్వాత ఏర్పడిన పేరు) ప్రతిమలను ప్రతిష్ఠగావించినట్లు మరియు 21 శివలింగాలనే గాక ప్రసన్న భైరవను ప్రతిష్ఠించి, ఒక గ్రామాన్ని మరికొంత భూమిని ఆ దేవుళ్ల నైవేద్యానికై ఏర్పాటుగావించాడు. ఈ శాసనాన్ని ఆ గ్రామంలోని కోట ముందున్న రాతిమీద ప్రతిష్ఠ చేయడం లేక, 21 శివాలయాలను కట్టించినందువల్ల వారి కుటుంబానికి చెందిన 21 తరాలవారికి పుణ్యం చేకూరుతుందని కూడ విశ్వసించేవారు.

మధ్యయుగంలో ఆంధ్రదేశంలో గోచరించే మరియొక ముఖ్యాంశమేమనగా, వివిధ తెగలకు చెందిన వారి ఇలవేల్పులైన దేవుళ్లకై

స్వామికి "చోడేశ్వర" అని పేరు వచ్చినట్లు మరియు ఆ స్వామికై దేవాలయం కూడ నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. అంతేకాక ఆ ఆలయానికి ప్రాకారం, గోపురం, మండపం కూడ నిర్మించబడినాయి. ఆ ఆలయ గోపుర శిఖరాలను బంగారంతో నిర్మించి, ఆ ఆలయానికి ముందు రెండు వరుసల శ్రేణులతో గోపురాన్ని నిర్మించి, అందు పదహారు స్త్రీ అనుచరుల బొమ్మలను అందంగా అలంకరించారు.

క్రీ.శ. 1224 వర్ధమానపురం (మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా)కు చెందిన శాసనం చెపుతున్నదేమనగా, భీమేశ్వర (ప్రెగ్గడ -- బుద్ధేశ్వర చూడవచ్చును. పైన తెలుపబడిన బుద్ధేశ్వర, గణపతీశ్వర్ల పేర్లు, గోనబుద్ధారెడ్డి మరియు అతని కుమారుడు గణపయ్య తర్వాత ఏర్పడి వుండవచ్చును. మధ్యయుగంలో సహస్రలింగాల స్థాపన, 21 లింగాల ప్రతిష్ఠ బాగా ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చింది. ఒక పెద్దలింగం చెక్కబడి దాని కనుబంధంగా వేయి చిన్న లింగాలు చెక్కబడి వుండడాన్నే "సహస్రలింగం" అంటారు. ఒక విశ్వాసమేమనగా, ఒక సహస్రలింగం చెక్కడానికయ్యే ఖర్చు, ప్రత్యేకంగా ఒక్కొక్కటి చొప్పున వేయిలింగాలు చెక్కడానికయ్యే ఖర్చుతో సమానం. ఇంకొక విషయమేమనగా, 21 లింగాలను నిర్మించబడిన ఆలయాలు బాగా వెలుగులోనికి వచ్చాయి. ఒక శాసనం క్రీ.శ. 1228 గిర్మాజీ పేటకు (వరంగల్ జిల్లా) చెందింది వివరిస్తున్న విషయమేమనగా, సాలేశ్వరదేవ ప్రతిష్ఠ సాలి సంఘాల వారి పేరుతో జరిగింది. (ధర్మ సాలీయజనులు) కాకతీయ గణపతి తర్వాత "గణపతీశ్వర", "సకలీశ్వర" పేరు 'మటియ'కు చెందిన శెట్టి కులానికి సంబంధించిన భక్తుల పేరులో ఏర్పడింది. శాసనంలో చెప్పబడిన మటియ ప్రాంతమనేది ప్రస్తుతం వరంగల్ జిల్లాలో వుంది. మత్తెవాడ అని పిలువబడుతోంది. మటియ గ్రామం చీరమట్టిగా కూడ పిలువబడేదని ఈ శాసనాధారంగా

తెలుస్తోంది. ఈ శాసనం ఇంకా వివరిస్తున్న దేమనగా, నకరేశ్వర స్వామి ప్రతిష్ఠ చీర మతిలోని నకలేశ్వర అని పిలువబడే వర్తక సంఘంచేత స్థాపించబడింది.

అదే కాలానికి చెందిన కరీంనగర్‌జిల్లా నగునూరు శాసనం విశేషంగా చెపుతున్న విష యమేమనగా, గిర్మాజీపేటకు చెందిన శాసన కాలానికి చెందిందే ఇది కూడానని విశదప రుస్తోంది. గిర్మాజీపేటకు చెందిన శాసనం, సాలేశ్వర, గణపతీశ్వర, సకలేశ్వర, దేవుళ్లను ప్రతిష్ఠ గావించినట్లు చెపుతోంది.

క్రీ.శ. 1236 ఖమ్మంజిల్లా, 'పామి'కి చెందిన శాసనం చెపుతున్న దేమనగా, "దేవన ప్రెగడ" ప్రసన్న వల్లభస్వామిని ప్రతిష్ఠ గావిం చినట్లు, పూను ప్రెగడ 'త్రిమూర్తియ వంటికం' (ఆలయం) నిర్మించినట్లు మరియు పమ్మి గ్రామంలో ఒక మండపాన్ని నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ విషయం చెన్నకేశవాల యంలో గల రాతిమీద చెక్కబడివున్నాయి. ప్రసన్నవల్లభ అని శాసనంలో చెప్పబడిన స్వామి ఆ కాలంలో పూజింపబడే చెన్నకేశవే అని తెలుస్తోంది.

క్రీ.శ. 1238 శాసనం, రామేశ్వరాలయం 'దుత్తిక'లో నిర్మించబడినట్లు, ఈ ఆలయం, కొలను కుటుంబానికి చెందిన రాజు తన భార్య జ్ఞాపకార్థమై కట్టించినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ శాసన విశేషాలన్నీ ఆ దేవాలయంలోని రాతి మీద చెక్కబడివుంది. ఆ దేవా లయం పేరుకు ముందు "నట్ట" అనే పదం ఎందుకు వాడారో కారణం తెలియడం లేదు. తెలుగులో 'నట్ట' అనగా 'నత్తగుల్ల' అని అర్థం.

కాకతీయ సామంతరాజులు కూడ చెప్ప కోదగ్గ రీతిలో భవన నిర్మాణ కార్యక్రమాలు గావించారు. క్రీ.శ. 1234 నల్గొండ జిల్లా 'నాగులపాడు'కు చెందిన శాసనం చెపు తున్న దేమనగా, రేచర్ల ప్రభువైన కాటిరెడ్డి చేత నామేశ్వర, ఐతేశ్వర, కామేశ్వరాలయాలు నిర్మించబడ్డాయి. ఈ దేవుళ్లకు పేర్లు వారి తండ్రి, తల్లి పేరు మీదుగా, ఆ రాజు పేరు మీదుగా ఏర్పడినాయి.

కాకతీయరాజుల కాలంలో రాజులే గాక ఇతర వ్యక్తులు కూడ చెప్పుకోదగ్గ రీతిలో దేవా లయ నిర్మాణ కార్యక్రమం గావించారు. క్రీ.శ. 1241 శాసనం, కొందరు ఇతర వ్యక్తులచేత కోట రాజైన 'బేత' జ్ఞాపకార్థం 'రుద్రేశ్వర మహాదేవాలయం నిర్మించబడిన ట్లును, మరియు ఆ స్వామి నైవేద్యానికై కొంత భూమిని కూడ వారు దానం చేసినట్లు తెలుస్తోంది. కాకతీయ గణపతి కుమార్తె మరియు 'కోట' రాణి అయిన గణ పమదేవి కూడ. పైన చెప్పబడిన ఆలయానికి కొంత భూమిని దానం చేశారు. ఇందుకు సంబంధించిన శాసనం గుంటూరుజిల్లాలోని 'ఎనమదాల'లోని వీరభద్రాలయం ముందువై పుగల స్తంభం మీద చెక్కబడివుంది. కోటరా జులకు 'ఎనమదాల' బహుశా ముఖ్యపట్టణమై వుండవచ్చును.

గుంటూరుజిల్లా ఎనమదాలకు చెందిన శాసనాలు చెపుతున్న దేమనగా, కాకతీయ రాజుల కాలంలోగాని, ఆ తర్వాత కాలంలో గాని ఆ ప్రాంతలో మరికొన్ని దేవాలయాలు నిర్మించబడినట్లు చెపుతోంది. కాకతీయగణ పతి కుమార్తె మరియు కోటరాజైన 'బేత' భార్య గణపాంబ, ఎనమదాలలో ఒక ఆల యాన్ని తన భర్త శివలోక సాయుజ్యానికై నిర్మించారు. వ్యాధిగ్రస్తుడైన కోట రాజు పేరు మీదుగా ఆ స్వామికి 'బేతేశ్వర' పేరు స్థిరపడింది. రాణి అయిన గణపాంబ ఈ దేవాలయానికి ప్రాకారాన్ని నిర్మించడమే గాక ఆ దేవాలయ విమానానికి బంగారు కలశాలను సైతం అమర్చినారు. అంతేగా కుండా ధాన్యకటకపుర (అమరావతి) లోని అమరేశ్వరాలయానికి కూడ బంగారు కల శాలను అమర్చినారు. ఆమె మరియొక దేవాలయాన్ని శివునికై నిర్మించారు. ఆమె తండ్రి గణపతి పేరు మీదుగా 'గణపేశ్వర' అని స్వామికి పేరిడినారు. గణపాంబ పరమ శివభక్తురాలు మరియు ఆమె శివునికై నిర్మించిన ఆలయాలు చెప్పుకోదగ్గవి కూడ. ఏది ఏమైనప్పటికీ ఆమెకు పరమత సహనం ఎక్కువని ఈ శాసనం తెలుపుతోంది. ఆమె గోపాల అంశలో కృష్ణస్వామిని 'ఎనమదాల' వద్ద ప్రతిష్ఠించినట్లు, మరియు కొంతభూ మిని, నూనె యంత్రాన్ని, పూలతోటను, పన్నులరూపంలో వచ్చే ఆదాయంలో కొంత భాగాన్ని ఆ గుడి నిర్వహణకై ఏర్పాటు గావిం చారు. ఆ దానం వస్తు, ధన రూపంలో వుండి, స్వామివారి సేవకై ఏర్పాటు గావిం చారు. ఈ శాసనాన్ని వేణుగోపాలస్వామి ఆలయంలో చూడవచ్చును.

మూడవ శాసనం క్రీ.శ. 1295కు చెందింది, అదే స్థలంలో ఆంజనేయస్వామి ఆలయంలోగల రాతిమీద చెక్కబడివుంది. అందు రెండు విగ్రహాలు గణపేశ్వరస్వామికి చెందింది. (గణపతి లేక వినాయక).

నాలుగవ శాసనం రామస్వామి ఆలయం ముందువైపుగల స్తంభమీద చెక్కబడివుంది. ఈ శాసనం, వైశ్యకులానికి చెందిన వ్యక్తి 'మూలస్థానమైలారదేవ' ఆలయంలో ఒక స్తంభాన్ని రంగమధ్యంలో ఏర్పాటు గావిం చాడు. (రంగమండపం మధ్యలోని స్థలం) ఈ శాసనం క్రీ.శ. 1338కి చెందింది.

క్రీ.శ. 1531 కి చెందిన శాసనం, వీరభద్రాలయానికి ప్రాసాద, ముఖమండపం, ప్రాకారాలు నిర్మించబడినట్లు చెపుతోంది.

పై విషయాలను పరిశీలించిన మనకు ఖచ్చితంగా తెలుస్తున్న దేమనగా, ఒక్క ఎన మదాలలోనే పలు దేవాలయాలు నిర్మిం చబడినట్లు, నిర్మాణాత్మకమైన పలురకాల కట్టడాలు ఆ ప్రాంతంలోని దేవాలయాలకు వివిధ కాలాలలో జరిగినట్లు తెలుస్తోంది. ఎన మదాల మధ్యయుగంలో రాజకీయ ప్రధాన కేంద్రంగా, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకు కీల కంగా పేరొందినది. కాని ఇప్పుడు ఏ మాత్రం ప్రాముఖ్యంలేని ఒక చిన్న గ్రామం మాత్రమే.

గుంటూరుకు చెందిన కాకాని శాసనం, క్రీ.శ. 1246లో కాకండి గ్రామంలో కేశ వస్వామి ప్రతిష్ఠ ఒక బ్రాహ్మణుని చేత గావించబడినట్లు చెపుతోంది. ఈ శాస నాన్ని మనము హనుమాన్ దేవాలయంలోని స్తంభంమీద చూడవచ్చును.

క్రీ.శ. 1248కి చెందిన శాసనం, మలయ రాజు గణపతి మహదేశ్వర స్వామిని గజ

రాము గ్రామంలో ప్రతిష్ఠ గావించినట్లు అతని తండ్రి మాదేవరాజు తర్వాత ఆ స్వామికి ఆ పేరు ఏర్పడినట్లు తెలుస్తోంది. ప్రస్తుతం ఈ శాసనం తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని రాజమండ్రిలో చూడవచ్చును. ఈ శాసనంలో చెప్పబడిన గజరాము ఆ జిల్లా షేర్లును సూచిస్తోంది. (గంజాం జిల్లా)

క్రీ.శ. 1251 గుంటూరుజిల్లా దుర్గికి చెందిన శాసనం, కాయస్థరాజైన గంగయసాహినికి శ్రీ కరనాధిపతి అయిన 'నామ దేవ పండితుడు' దుర్గి గ్రామంలో తన తండ్రి అయిన వైదేవ పండితుని పేరు మీదుగా వంకేశ్వరాలయాన్ని నిర్మించినట్లుగా తెలుస్తోంది. ఈ దేవాలయానికి పలురకాలైన దానాలు కాకతీయ రాజైన గణపతిచేతనే గాక ఇతరుల చేత కూడ ఇవ్వబడింది. దీనినిబట్టి చూస్తే ఈ దేవాలయం రాజ ప్రాపకాన్ని పొందినట్లుగా తెలుస్తోది. ఈ దేవాలయాన్ని గొప్ప శిల్పి అయిన 'కడొజొ' చేత నిర్మించ బడినట్లు, అతడు పది తూముల భూమిని ఆ దేవాలయానికి దానం చేసినట్లు తెలుస్తోంది. అదే శాసనం చెపుతున్న దేమనగా, పాగేశ్వరదేవ, నాగేశ్వరదేవ, మరియు పరివార దేవతలకు వివిధ రకాల సేవలు జరుపబడేవి.

ప్రకాశం జిల్లాలోని త్రిపురాంతకంలోని శాసనం ముఖ్యమైన విశేషాన్ని తెలుపుతోంది. ఈ శాసనం 'శ్రీ విమానం' గురించి వివరంగా వర్ణిస్తోంది.

క్రీ.శ. 1254కి చెందిన శాసనం, త్రిపురాంతకేశ్వరాలయం గురించి వివరంగా వర్ణిస్తోంది. "ఏతత్ శ్రీ విమానం బహుభరణాయుతం" శ్రీ విమానం భరణాలతో, తోరణాలతో, కూటకోష్ఠాలతో మరియు సింహ ముఖాలతో అలరారుతోంది.

కడపజిల్లాలోని పుష్పగిరిలోని బైద్యనాథ దేవాలయంలో గల ఒక స్తంభం మీద చెక్కబడిన క్రీ.శ. 1255 కి చెందిన శాసనం. హచలేశ్వర, కమలేశ్వర, పల్లవేశ్వర దేవుళ్ల స్థాపన 'మరారరాణి' అయిన 'హచలాంబ' చేత స్థాపించబడినట్లు తెలుస్తోంది. హచలాంబ పేరులో హచలేశ్వర, కాయస్థ గంగ సేనాపతి భార్య అయిన కమలాబాయి పేరులో కమలేశ్వర, మరారా రాజైన పల్లవేశ్వర పేరులో పల్లవేశ్వరాలయం నిర్మించబడినట్లు తెలుస్తోంది.

ఇక్కడొక గమనించాల్సిన ముఖ్య విషయమేమనగా, ఈ దేవాలయంలోని మూడు దేవుళ్ళ త్రికూట రూపంలో వెలసివున్నారు.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని జుత్తిలోని సోమేశ్వరాలయంలోని మండపంలో గల స్తంభం మీద చెక్కబడిన శాసనం చాలా ఆసక్తికరమైన విషయాలను తెలుపుతోంది. ఈ శాసనం, బండరి కొండపం నాయక మరియు అతని కుమారుడు వీరభద్ర నాయకుడు దుత్తిగలోని వాసుకిరవి సోమేశ్వరాలయంలో 'కరవాల భైరవ మండపం' నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది.

ఈ శాసనం క్రీ.శ. 1177 లో సర్వలోకాశ్రయ విష్ణువర్ధన మహారాజ కాలంలో చెక్కబడినట్లు చెప్పబడింది. ఇంకొక శాసనం సర్వలోకాశ్రయ శ్రీ విష్ణువర్ధన మహారాజచేత కరవాల భైరవ మండపం, విజయాదిత్యుని చేత వాసుకిరవి సోమేశ్వరాలయం దుత్తిగలో నిర్మించ బడినట్లు చెప్పబడింది. ఇక్కడొక విషయం తెలుస్తున్న దేమనగా తూర్పు చాళుక్యరాజైన విజయాదిత్య దేవ చేత మొదట నిర్మించ బడిన కరవాల భైరవ మండపం యొక్క పునర్నిర్మాణం కొండపనాయకు, వీరభద్ర నాయకుల చేత గావించబడింది. పై విషయానికి ఆధారం ఈ క్రింద చెప్పబడిన వాక్యాలు "శ్రీ విష్ణువర్ధన మహారాజుల ప్రవర్ధమాన విజయరాజ్య సంవత్సరంబులు 1177". ఇది శక సంవత్సరం 1255 కు చెందింది. స్పష్టంగా తెలుస్తున్న విషయమేమనగా కరవాల భైరవ మండపం, మొట్టమొదట తూర్పు చాళుక్య రాజుచేత నిర్మించబడింది. ఆ తర్వాత ఇది కాకతీయకాలంలోని ప్రజల జ్ఞాపకార్థమై నిలచివుంది.

క్రీ.శ. 1258కి చెందిన శాసనం, నల్గొండ జిల్లా అన్నవరం గ్రామంలోగల ఒక స్తంభం మీద చెక్కబడివుంది. ఈ శాసనం, కామేశ్వరాలయం నాగులపాడు గ్రామంలో రేచెరువుల ప్రభువైన కామిరెడ్డిచేత నిర్మించ బడినట్లు చెపుతోంది. ఆ స్వామికి రేచెరువుల ప్రభువు పేరుమీదుగా ఆ పేరు స్థిరపడింది.

క్రీ.శ. 1261 గుంటూరుజిల్లా ఎడవల్లికి చెందిన శాసనం తెలుపుతున్న విషయమేమనగా, స్వయంభు దేవాలయంలో ముఖమండపాన్ని మహామండలేశ్వర వేదగిరిరాజు తిరుమలదేవరాజు నిర్మించినట్లుగా, ఆ రాజు ఆ దేవాలయానికి కొంత భూమిని దానం చేయడమే గాక ఆ భవనాన్ని నిర్మించిన కొమ్మోజు, గంగజు, గోపజు, అనమజులకు కూడ కొంతభూమిని దానంగా ఇచ్చాడు. శంభుస్వామి దేవాలయంలోని కల్యాణమండపంలోని స్తంభం మీద చెక్కబడి వుందీ శాసనం. ఈ స్వామికి గల అసలు పేరు 'స్వయంభు దేవ' అని కూడ చెపుతోంది.

*

నిత్యాభిషేకం

తిరుపతి కపిలతీర్థంలోని శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామివారికి నిత్యాభిషేకం సేవను నూతనంగా ప్రారంభించారు.

ఈ సేవలో పాల్గొనదలచిన భక్తులు సంవత్సరానికి రు.42-00లు చెల్లించాలి.

శాశ్వతంగా చేయించదలచుకున్న వారు రు. 500 + 42 లు చెల్లించాలి.

సంవత్సరానికి రెండు పర్యాయములు, ఇద్దరు వ్యక్తులను ఈ సేవను దర్శించటానికి అనుమతిస్తారు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర మ్యూజియం
ఆలయకళ
తిరుపతి
SRI VENKATESWARA MUSEUM ON TEMPLE ART
TIRUPATI

దర్శించండి!

కాలము:
ఉదయం 8గం.
నుండి రాత్రి 8గం.
వరకు

తరించండి!

ప్రవేశ రుసుము:
పెద్దలకు రు.1.00
పిల్లలకు రు.0.50

చరిత్రకు మానవ సంస్కృతికి సాక్ష్యంగా నిలిచేవి శిల్పాలు, శాసనాలు, సాహిత్యం, కళలు మొదలైనవి. ఇవన్నీ ఒకే కప్పు క్రింద కనిపించే ప్రదేశం పురావస్తు ప్రదర్శన శాల

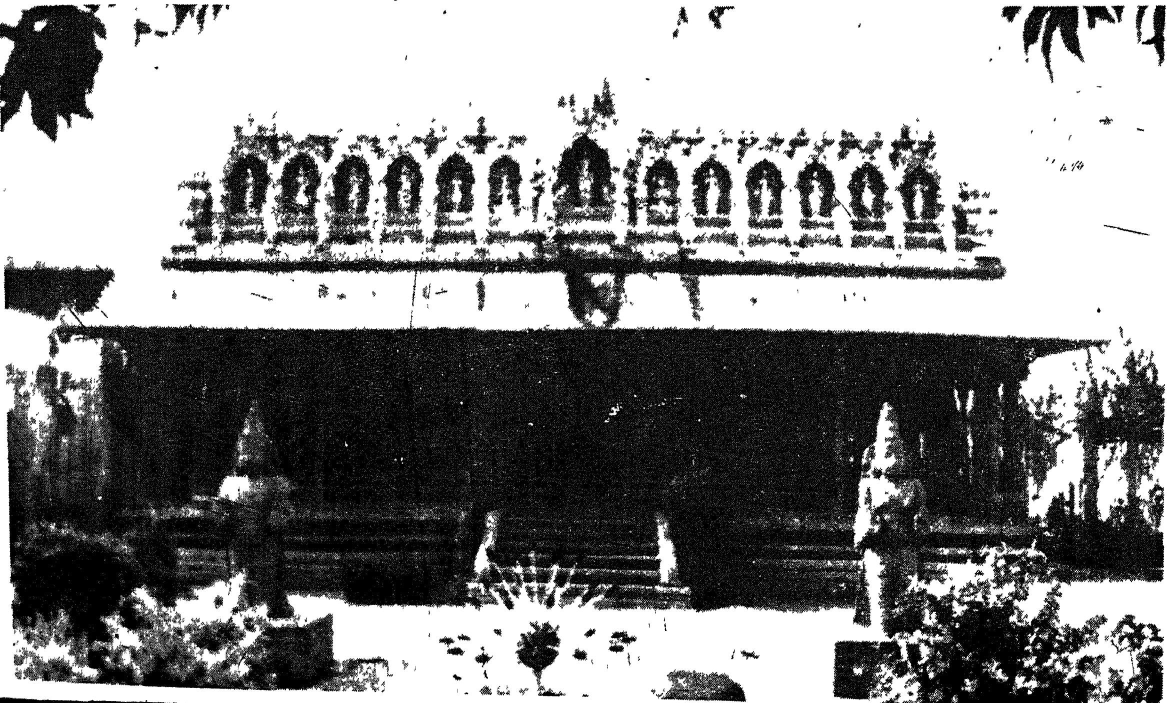

శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి వారి ఆలయానికి ఉత్తరం వైపున తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి పురావస్తు ప్రదర్శన శాల ఉంది.

ఇందులో వైష్ణవం యొక్క ఆవిర్భావము, అభివృద్ధి, వాస్తు శాస్త్రము, శిల్ప ప్రమాణ శాస్త్రము, శిల్ప శాస్త్రము, ఆళ్వారుల వివరాలు, వైష్ణవ ఆచారాలు, 108 దివ్యక్షేత్రాల ఫోటోలు, ఆయుధాలు, శాసనాలు, సంగీత సాధనాలు మొదలైన ఎన్నో విషయాలు చూడవచ్చు. 8వ. శతాబ్దం నుంచి నేటి వరకు లభించిన ఎన్నో అపూర్వ శిల్పాలు ఛాయాచిత్రాలు దారు మూర్తులు కూడ ఇందులో దర్శించవచ్చు.

అన్నమయ్య -- అద్వైతము

శ్రీ ఇవటూరి రామకృష్ణరావు

అన్నమయ్య విశిష్టాద్వైత మతావలంబకుడు. సమగ్ర జీవితమును శ్రీనివాసుని చరణారవిందములకు సమర్పించి, ఆ స్వామి సంకీర్తనమే తనకు 'భుక్తి, శక్తి, రక్తి, ముక్తి' అని వేలాది కీర్తనలలో తన విభుని విభూతి నాలాపించిన ధన్యజీవి. "ద్వైతము, విశిష్టాద్వైతము, అద్వైత"మని త్రిమతములుగా పరిగణించబడునట్టివి వాస్తవమునకు ఆధ్యాత్మిక ప్రగతిలో మూడు సోపానములు. మానసిక ప్రవృత్తిని ఆధారముగ చేసికొని ఈ మతములు ప్రచారములోనికి వచ్చినవి. ద్వైత విశిష్టాద్వైతములు భక్తికి ప్రాధాన్యమునిచ్చిన అద్వైతము జ్ఞానమునకు ప్రాముఖ్యమిచ్చుచున్నది. ధ్యేయమూర్తి యెడల అనన్య అవ్యాజ అనంత ప్రేమను పండించుకొనుటయే భక్తి అనబడుచున్నది. అట్టి భక్తునకు మోక్షమునకు వలయు బుద్ధి యోగమును తానను గ్రహించెదనని (దదామి బుద్ధి యోగం తం) భగవానుడు గీతలో ప్రతిజ్ఞ చేసినాడు. అనగా భక్తి పరాకాష్టను చేరినపుడు 'అద్వైతమే' గోచరించగలదు. ఆ స్థితిలో సాధకుడు పలికిన పలుకులు జ్ఞానదీపికలే. అవి మనకు సందేశములే. ఉపనిషద్వాక్యములే అగును. అగుచో జ్ఞాని తన అనుభవమును వ్యక్తము చేయుటకు ఉపయోగించిన 'దేహేంద్రియ మనోబుద్ధుల'ను ఉపకరణముల ననుసరించి వాటియందు భిన్నత్వము గోచరించుచున్నది. భక్తిని ప్రబోధించు అన్నమయ్య కీర్తనములలో గూడా ఆధ్యాత్మిక సందేశ సంపత్తిని కలిగి యుండుట మనము చూడగలము.

భావములోనా బాహ్యమునందున
గోవింద గోవింద అని గొలువనో

॥మనసా॥

హరియవతారములె అఖిల దేవతలు
హరిలోనివే బ్రహ్మాండంబులు
హరి నామములే అన్ని మంత్రములు
హరి హరి హరి హరి హరి యనవో

॥మనసా॥

విష్ణుని మహిమలె విహిత కర్మములు
విష్ణుని పొగడెడి వేదంబులు
విష్ణు డొక్కడే విశ్వాంత రాత్ముడు
విష్ణువు విష్ణువని వెదకవో మనసా.

॥మనసా॥

అచ్యుతు డితడే ఆదియునంతము
అచ్యుతుడే అసురాంతకుడు
అచ్యుతుడు శ్రీవేంకటాద్రి మీద
అచ్యుత అచ్యుత శరణనవో మనసా.

"సర్వం విష్ణుమయం" అని తన ఆరాధ్య దైవమును సర్వత్రా దర్శించుచు చెప్పిన ఈ కీర్తన భావము సరళము. స్పందించగలట్టి హృదయమున కీ ఒక్క కీర్తన చాలును. పరవశింపచేసి స్వామి కైంకర్యమున కాయత్త పరచగలదు. కానీ ఈ కీర్తన సొగసింతటితో నాగుటలేదు. నిగమ జ్ఞానమును నిక్షిప్త

రచయిత(త్రు)లకు విజ్ఞప్తి

సప్తగిరి మాసపత్రికకు తమ రచనలు పంపే రచయిత(త్రు)లు ఈ క్రింది నియమాలు పాటించ వలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాం!!

- ❋ రచనలు కాగితానికి ఒక వైపునే వ్రాయాలి
- ❋ సాధ్యమైనంత వరకు స్పష్టంగా అర్థమయ్యేలా వ్రాయాలి.
- ❋ రచనతో పాటు ఆ రచన తమ స్వంతమే అనీ మరే పత్రికకు పంపలేదనీ హామీపత్రం జతపరచాలి.
- ❋ కలంపేరు వాడినప్పటికి రచయిత(త్రు)లు విధిగా తమ అసలు పేరు అడ్రసు తెలియపరచాలి.
- ❋ రచనలను తాము ఏ శీర్షికకు పంపుతున్నారో ఆ శీర్షికపేరు రచన మీద కవరు మీద వ్రాయాలి.
- ❋ రచనల పరిశీలనకు రెండు మూడు మాసాలు పట్టవచ్చు-- ఈ లోపల ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు వ్రాయటం వలన ఉపయోగం వుండదు.
- ❋ రచన ప్రచురణకు అంగీకరిస్తే ఆ విషయం మేమే తెలియజేస్తాము.
- ❋ మన దేవాలయాలు శీర్షికకు రచనలు పంపేవారు తప్పని సరిగా నలుపు, తెలుపు ఫొటోలు జత చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ శీర్షికలో ఫొటోలు లేని రచనలను ప్రచురించటానికి సాధ్యపడదు.
- ❋ సంక్రాంతి, దీపావళి లాంటి పండగల సంచికలకు రచనలు పంపేవారు. కనీసం రెండు నెలలకు ముందుగా వారి రచనలు పంపవలసి ఉంటుంది.
- ❋ ప్రచురణార్థం కాని రచనలు త్రిప్పిపంపుటకు వారే తగిన స్టాంపులు అంటించిన స్వంత చిరునామాగల కవరు జత చేయవలసి ఉంటుంది.
- ❋ ప్రచురణకు చిత్రాలు, స్కెచ్‌లు పంపేవారు డ్రాయింగు, పేపరు మీద, ఇండియన్ ఇంక్‌తో వేసి పంపాలి.

సంపాదకులు
సప్తగిరి
తి.తి. దేవస్థానములు
తిరుపతి - 517 507

రచయితలకు గమనిక

'సప్తగిరి'లో సమీక్ష చేయుటకు రచయితలు తమ గ్రంథాల్ని రెండు ప్రతులుగా పంపవలెను. లేనిచో సమీక్ష చేయబడవు

'సంపాదకులు'

పరచుకొని గంభీర భావమును కలిగియున్నది. మోహాంధకారమున బడి జాగ్రత్తునందే స్వప్నము గాంచువారల కొకమేలు కొలుపు. ఆవేశోద్రిక్తులై ఉన్మత్తులై సంచరించువారల కొక హెచ్చరిక.

ఈ కీర్తన మనసును సంబోధించుచు సాగినది. "మనేవ మనుష్యాణాం కారణం బంధ మోక్షయా" అనునట్లు సంసార సాగరమున మునగదీయునది మోక్షమును సాధించునది మనస్సే. Man is his mind--మనిషి మనస్సే. ఈ మనస్సే అనుభవముల నపేక్షించు జీవుడు, నేను కర్తను, భోక్తనను అభిమానము పెంచుకొను అహంకారము. ఆచార్యుడందులకే బోధన కుపక్రమించుచున్నాడు. "ఓ! మనసా! భావములోనా బాహ్యము నందునా గోవిందుని కొలుపు" అని ఆదేశించు చున్నాడు. ప్రతివ్యక్తికి బాహ్యప్రపంచమున తన ప్రవర్తన, అంతరంగమున స్వార్థపు టాలోచలను ద్వివిధ రూపము లుండుట సత్యదూరముకాదు. నిష్పక్షముగా ఆత్మ విమర్శన చేసికొనిన ఈ రూపములు గోచరమగును. ఈ రెండింటికి పొంతన ఏ కొద్ది మందికో కుదురును. అటుల పొంతన లేక పోవుట యే మనిషి యొక్క ద్వంద్వ ప్రవృత్తికి కారణమగుచున్నది (split personality). వీటిని సమన్వయ పరచు ఆవశ్యకతను ఆచార్యుడు చాటుచున్నాడు. ఒక విధముగా పల్లవిలోనే ఆచార్యుడు మానవ వ్యక్తిత్వమును విశ్లేషణ చేసినట్లు తోచుచున్నది.

బాహ్యప్రపంచమునకు ఒక్కటిగా గోచరించుచున్న మానవ వ్యక్తిత్వము నాలుగు వ్యక్తిత్వముల సంకలన మనవచ్చును. విషయ ప్రపంచముతో సంబంధ మేర్పరచుకొను సాధనము శరీరము. దీనియందు ఇంద్రియము లమరి యున్నవి. దీనికి ఇష్టానిష్టములున్నవి. కావున ఇది యొక వ్యక్తిత్వము. దీనిక న్నను సూక్ష్మమై ఇంద్రియములను శాశించుచు వాటిద్వారా తన ఇష్టములను పూరించుకొనుచు ఆవేశమునకు ఉద్రేకమునకు లోనై అలజడులకు గురియగు మనస్సు రెండవ

వ్యక్తిత్వము. దీనికన్నను సూక్ష్మమైనది విచక్షణ చేయునది అగు 'బుద్ధి' మరి యొక వ్యక్తిత్వమనవలెను. దీని విచక్షణ మారుటకు అవకాశమున్నది. వీటన్నింటి కన్నను సూక్ష్మమైనది అపారజ్ఞానముకలది నిత్యానిత్యముల నెరిగినదియగు ఆత్మ (ఆధ్యాత్మిక వ్యక్తిత్వము) నాల్గవది. ప్రత్యేకాభిరుచులు కలిగియున్న ఈ వ్యక్తిత్వపు పొరలను ఏక కాలమున సంతృప్తిపరచ గలుగు అనుభవములు కద్దు. పర్యవసానము అంతరంగమున ఘర్షణ, అశాంతి దుఃఖమగుచున్నది. ఈ సమస్యకు పరిష్కారము వ్యక్తిత్వపు పొరల నడుమ సమైక్యతను సాధించుటయే. అది స్థూలమగు వ్యక్తిత్వము సూక్ష్మమగు వ్యక్తిత్వమునకు లోబడియుండుటవలననే సాధ్యము. అది మన అనుభవములోని విషయమే. మానసికానందము కొరకు శరీరము శ్రమనంగీకరించుటయు, విచక్షణాయుతమగు ఆలోచనల ఆచరణలో నిడుటకు మానసికోద్రేకములు నిగ్రహింపబడుటయు మన మెరిగినవే. కాని ఇవి ఎల్లవేళలా జరుగుటలేదు. కొండొకచో శరీరమును మనస్సును; మనస్సు బుద్ధిని నిర్లక్షించుట సత్యదూరములు గావు. కావున స్థూలమగు వ్యక్తిత్వము సూక్ష్మమగు వ్యక్తిత్వమునకు లోబడి యుండునటుల సాధించవలెను. అనగా సూక్ష్మాతి సూక్ష్మమైన ఆధ్యాత్మిక వ్యక్తిత్వమునకు దేహ మనో బుద్ధులు లోబడియుండవలెను. ఈ ఆధ్యాత్మిక వ్యక్తిత్వమునే ఆచార్యుడు గోవిందుడనినాడు. శ్రీ శంకరాచార్యులు గోవింద శబ్దమును నిర్వచించుచు 'గొ' అనగా 'వేదము' లేదా 'జ్ఞానము'. గోవిందుడనగా "జ్ఞానమును ప్రకాశింపజేయువాడు" అని ఉటంకించిరి. కావున అంతరంగమున ఎల్లవేళలా బోధించుచున్న అంతరాత్మయే గోవించ వాచ్యార్థత కలిగియున్నది. ఈ సత్యమునే కీర్తనకు పల్లవిగా ఆచార్యుడు చెప్పినాడు. అటులని ఈ పల్లవిని కీర్తనకు మాత్రమే పరిమితము చేయక జీవన గీతానికి పల్లవిగా మలచమను ఆదేశమున్నది. గోవిందుని కొలువ మనటలో గోవిందుని ఆధిక్యతకు తలయొగ్గమని స్ఫురింపచున్నది కదా!

బోధించినంత మాత్రమున చాలదు. దానిననుభవములోనికి తెచ్చుకొను ఉపాయము లేక సాధన కూడా తెలుప వలసిన బాధ్యత గురువుకున్నది. అందులకే మొదటి చరణములోనే "హరి యనవో మనసా!" అని అనవలసి వచ్చెను. అనగా నిత్యము హరినామస్మరణ చేయుమని బాహ్యార్థము. హరితి ఇతి హరి. అనగా సర్వము హరించువాడు హరి. కావున "హరి యనవో మనసా!" అనుటలో మనోనాశము కావలెనని ఆదేశమున్నది. ఈ మనస్సే అహంకారమని తొలుతనే చెప్పబడినది. కావున కర్తను, భోక్తను అని అభిమానించు ఈ మనస్సు (అహంకారము) 'హరి' అనవలెను.

ఈ మనస్సు వేలవేల కోర్కెలకు నిలయమై ఇంద్రియములను ప్రేరేపించుచు పరస్పర సహకారమున కామమును పూరించుకొను చున్నది. వాస్తవమునకు ఇంద్రియములు ఆత్మ చైతన్యశక్తివలన ప్రకాశించుచున్నవి. కావున ఇంద్రియములు ఆత్మకు లోబడి యున్నవి. చైతన్యము తిరోధానము చెందిన ఇంద్రియములు జడములగుచున్నవి కదా! అందులకే "హరి యవతారములె అఖిల దేవత"లని నాడు. ఇచ్చట దేవత అను పదము ఇంద్రియములకు విశేషార్థమున వాడ బడినది. దివ్-ద్యోతనే అను ధాతువు నుండి పుట్టినది దేవ శబ్దము. అనగా ప్రకాశింపజేయునవి. మనకనుభవములను ప్రకాశింపజేయునవి ఇంద్రియములే. బధిరునకు సంగీతానుభవము కలుగుటలేదు. కావున దేవ శబ్దము ఇంద్రియాన్వితమన వచ్చును. ఈ ఇంద్రియములన్నియు హరి అవతారములే. అనగా ఇవన్నియు 'హరి' అను ఆత్మ చైతన్యమువలన నియమించబడినవే. కావున ఆత్మ చైత్యము తిరోధానమున బాహ్య ఇంద్రియములన్నియు జడములై నిస్తేజములై 'హరి' అనుచున్నవి (నాశనమగుచున్నవి). కావున బాహ్యేంద్రియములద్వారా పొందు అనుభవము, ఆనందము పరిమితమై

నది. "బాహ్యేంద్రియములేకాదు, అస్వాప్నికా వస్థలతో అనుభవములందించు సూక్ష్మమైన అంతరేంద్రియములు గూడా 'హరి' లోబడి ఉన్నవి" అని "హరిలోనివే బ్రహ్మాండముల"ని నాడు.

కల్పాదియందు ఈ విశ్వమంతయును అండాకారముగ నుండునని ఆర్యులందురు. అది "బృహత్" (చాల పెద్దది) అగుటచే బ్రహ్మాండమనబడుచున్నది. కాని అన్నమయ్య బ్రహ్మాండములనినాడు. ఎన్నో విశ్వములు కల వని పెద్దలు ధృవపరచుట జరిగినది. ప్రళ యకాలమందు సర్వత్ర నిండిన చైతన్యము తిరోధానము చెందినపుడు స్థూలమగు జీవ రాశులు సంస్కారములుగా మిగిలి సూక్ష్మ రూపులై యుండును. వ్యష్టిలో దీనిని పోల్చి చెప్పవలసివచ్చిన : జాగ్రత్స్వప్న జగత్తులలో మనము దర్శించు దారాపుత్రాదులు, వారితో మన సంబంధము మొత్తమంతయు వాసనా రూపమున సుషుప్తిలో మనలోనే యున్నవి. ఆ స్థితిలో అనుభవములు; అనుభవించెడి ప్రపంచము రెండునులేవు. వాసనా ప్రబోధ నమున గాఢ నిద్రనుండి మేల్కొను మనము తిరిగి మన అనుభవ క్షేత్రములను విస్తరింప జేసుకొనుచున్నాము. జాగ్రత్తులో దర్శించు స్థూలప్రపంచము, స్వప్నములో కల్పించబడిన సూక్ష్మ ప్రపంచములు కూడా వేర్వేరుగా నున్నవి. ఇవన్నియును 'బ్రహ్మాండములే. అదియునుగాక అందరి జీవుల వాసన లొక్క టిగాలేవు. వారి వారి వాసనల ననుసరించి వారి అనుభవ క్షేత్రములు కల్పించబడుచు న్నవి. ఇవన్నియు సుషుప్తిలో లయించబడి అవ్యక్తములై అండమువలెనున్నవి. ఇట్లు ఒకే సూర్యుడు ఒక్కొక్కరికి వేరు వేరుగా తోచుచు అనేక సూర్యులుగా చెప్పబడినట్లు సమష్టి బ్రహ్మాండము వ్యష్టి దృష్ట్యా బ్రహ్మాం డములుగా వర్ణించబడినవి. కావున వ్యక్తిగా మనము సృష్టించుకొనిన స్థూలప్రపంచము, అంతరంగమునగల సూక్ష్మ ప్రపంచము ప్రళ యకాలమున 'హరి' అనబడుచున్నవి. కావున అవి హరిలోనివే అనగా అవికూడా నాశనము గునట్టివే. అంతియేకాదు వయస్సుతోపాటు మనస్సు పెరుగుచూ పాత సంకల్పములను నశింపజేసికొని క్రొత్తవి సృష్టించుకొనుచు న్నది. కావున సంకల్ప వికల్పము లన్నియు అనిత్యములే. ఇవన్నియు లయించిన వెనుక ఏది యున్నచో అదియే నిత్యమని తెలియ వలెను.

ఇట్లు బాహ్యాంతర (స్వాప్నిక) ప్రపంచ ముల నిత్యతను గ్రహించి, వాటికై వెంప రించుటమాని అంతరంగమున నిజతత్త్వ మెరుగుటకు నాంది పలుకవలెను. అనగా ధ్యేయ రహితముగా చెలరేగు ఆలోచనా ప్రవాహము నిర్దేశించబడి (ఆత్మోపలబ్ధికై) నిర్దిష్టమైన మార్గమున పయనింపవలెను. ఈ ప్రక్రియే జపయోగము. ఈ యోగమున సాధ కుడు తన మనోప్రవృత్తి ననుసరించి ఏదైన ఒక మంత్రమును గైకొని, దాని అధిష్టాన దేవ తను ధ్యానించుచు మంత్ర మననము గావిం చవలెను. అధిష్టానదేవత సాక్షాత్కారము దీనిఫలము. అప్పుడే మోక్షమునకు వలయు జ్ఞానము బోధింపబడును. అనగా మంత్ర మననము గావించు సాధకుని ఆలోచనా ప్రవాహము పలుచబడి క్షీణించుచున్నప్పుడు సాధకుని దృష్టి మంత్రమునకు వెనుకగా నున్న నిశ్శబ్దముపై కేంద్రీకృతమగును. ఆ దృష్టి సాధకునికి మౌనస్థితిని కలిగించును. ఆలోచనలన్నియు స్తాంభించిన ఆ స్థితియే ధ్యాన స్థితి. అది ప్రయత్న పూర్వకముగా వచ్చెడి స్థితికాదు. కాని అకుంఠిత దీక్షతో జపయోగమున ఆ స్థితికి వలయు వాతా వరణము కల్పించబడును. ఒక విధముగా జపయోగమునకు పరాకాష్ట, ఫలము, పర్యవ సానము ఆ స్థితియే. సాధకుడే మంత్రము గైకొనినను చేరవలసిన, చేరిన గమ్య మా 'సమాధి' (ధ్యాన) స్థితియే. ఆ స్థితిలో మంత్ర మనన మాగుటచే నది అన్ని మంత్రములు 'హరి' అను స్థితి. ఆ స్థితినే ఆత్మతత్త్వ దర్శనము కాగలదు. అది సర్వము లయించు సుషుప్త్యా వస్థ వంటిదికాదు. "సుషుప్తిలో జాగ్రదావస్థ" అదియే వైకుంఠము "ఆ నిశ్శబ్ద బ్రహ్మమే " అన్నమయ్య పేర్కొన్నహరి. ఎవరు ఏ మంత్రముతో ధ్యానించినను అది హరికి పిలుపే యగును. అందులకే "హరి నామములే అన్ని మంత్రముల"ని మూడవ పాదము ముగించినాడు. కావున ఓ మనసా నీవు నీవుగా మరణించి నిజతత్త్వమగు నిశ్శబ్ద బ్రహ్మముగా జీవించుమని మొదటి చరణము ముగించినాడు.

అగుచో "ప్రాపంచిక దృష్టితోనున్న నేను నా అహంకారమును లయమొనరించుటకు ఎచ్చట దేనితో ప్రారంభించవలె' 'నను దానికి బదులు రెండవ చరణ మందించు చున్నాడు. విష్ణుని వెదకమని రెండవ చరణమున నున్నది. విష్ణువు అను పదము 'విష్' అను ధాతు వునుండి వచ్చినది. అనగా వ్యాపించునది. విష్ణువనగా సర్వత్రా వ్యాపించి యున్నవాడు. అంతట ఉన్నవాడిని వెదుకుట ఏమి? వాస్తవ మునకు మన కత్యంత సన్నిహితముగ నున్నవే దృష్టిపథమునకు దూరముగ నుండును. అది యునుగాక వెదుకునపుడు మనదృష్టి నలువై పులా ప్రసరించును. అనగా 'విశాల దృష్టి నలవరచుకొనుమను' సందేశము స్ఫురించు చున్నది. సంకుచిత దృష్టిని వదలు టయే విష్ణు నన్వేషించుట. ఈ అన్వేషణ బాహ్యాంతరములు రెండింటియందును జరు గవలెను. బాహ్యముగా మనము చేయు కర్మలు స్వార్థపూరితములు. సమాజములో మన మెదుర్కొను సమస్యలకు మూలము స్వార్థమే. సమస్య 'నాసమస్య' అనుటకన్న 'మన సమస్య' అనుకొనిన పెక్కు సమస్యలకు పరిష్కారములు సులభతరములగును. కార ణము ఆ సమస్య నా యొక్క శ్రేయస్సునకే కాక పదిమంది శ్రేయస్సును ఆశించి పరిష్క రించబడును. ఈ సత్యమునే ఆచార్యుడు "విష్ణుని మహిమలె విహిత కర్మముల"ని ఆలపించినాడు.

భారతీయ సంస్కృతిలో కుటుంబపు కట్టుబాట్లు వ్యక్తిని స్వార్థమునుండి ఉద్ధరించు టకే నిర్ణయించబడినవి. గృహ యజమాని తన సంపాదనను తానొక్కడే అనుభవించక, తనపై ఆధారపడువారిని పోషించుటకును, అతిథి అభ్యగతులను ఆదరించుటకు నిస్స

హేయులకొరకు వినియోగించవలెను. ఇవన్నియును మనకు విధించబడిన (విహిత) కర్మలు. వీటిప్రయోజనమున వ్యక్తి తన ప్రేమను పదిమందికి పంచుట అలవరచుకొనవలెను. కాని వాస్తవము ఇందులకు భిన్నముగా, వ్యక్తి ఎదుటవారినుండి ప్రేమను యాచించు స్థితిలో నున్నాడు. ఈ పతనావస్థ నుండి ఉద్ధరించుకొను అవసరమును ఆచార్యుడు బోధించుచున్నాడు. మరియు వాసనాయుతుడైన జీవుడు కర్మలనుండి తప్పించుకొనలేడు. ఒక విధముగా అవి విహితకర్మలు. ఈ కర్మలు స్వార్థ బుద్ధితో ప్రతిఫలాపేక్షతో చేయుచున్న వగుటచే జీవునికి బంధములగుచున్నవి. అట్లుకాకుండ ఉండవలెనన్న ప్రతిఫలాపేక్ష లేక కర్మల నాచరించవలెను. "ప్రస్తుతావస్థలో అది సాధ్యము కాకున్నది. కావున నీవు కోరు ప్రతిఫలము పది మందికీ ఉపయోగపడునటులైనను కర్మల నాచరించ" మని కర్మయోగ కీలకమును బోధించినాడు. దాని పర్యవసానమున చేయు కర్మలకు సత్ఫలితములు పొందవచ్చును. పది మంది మేలునకై ఒనరించు కార్యమునకు పలువైపులనుండి సహాయము లభింపగలదు.

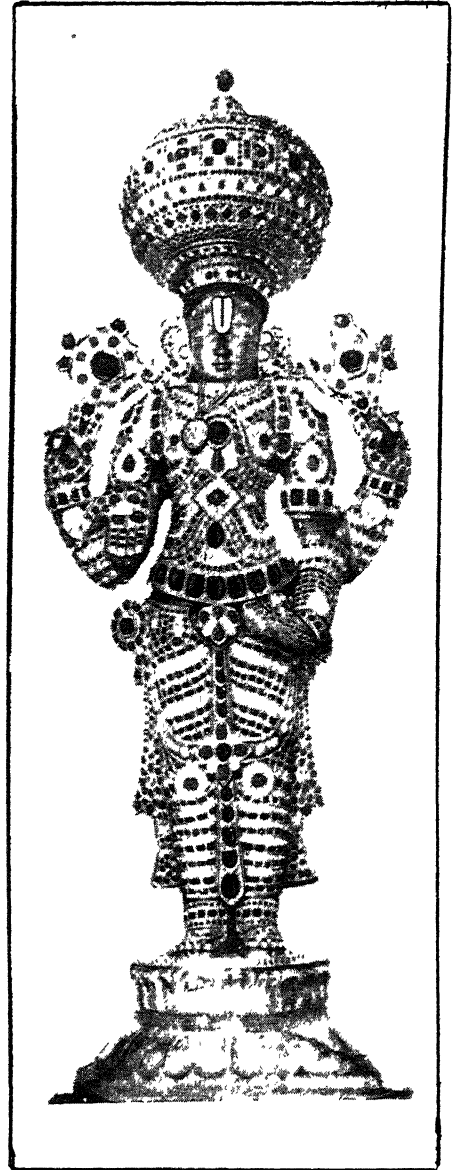
ఇట్టి కర్మాచరణయే 'యజ్ఞ' మగునని గీతలో భగవానుడు వక్కాణించినాడు. యజ్ఞ భావముతో కర్మల నాచరించువానికి సమాజములో గౌరవము కలుగును. సమాజమే తమ సంపదను వాని ముందుంచుటకు వెనుదీయదు. అట్టివాడే మహాత్ముడు. కావున స్వార్థ రాహిత్యముతో చేయు కర్మలు మహిమాన్వితములు. మహిమ అనగా ఐశ్వర్యము. బాహ్యముగ కనిపించె సంపద. అష్టైశ్వర్యములలో మొదటి మహిమ. ఈ భావమును స్ఫురింపజేయుచు "విష్ణుని మహిమలె విహితకర్మములు"నినాడు.

ఈ విధముగా విశాల దృష్టినలవరచుకొనిన సాధకుడు వ్యష్టినుండి సమష్టికి ఎదుగుట ప్రారంభించును. మనోవైశాల్యము ఎదిగినంతమేరకు స్వార్థపుటాలోచనలు పలుచబడి మనోశాంతి పెరుగుచుండును. క్రమముగ లాభాలాభములకు, జయాపజయములకు, రాగ ద్వేషముల కతీతుడై అధ్యయనము చేసిన శాస్త్ర జ్ఞానము ననుభవములోనికి తెచ్చుకొనును. ఆ జ్ఞానమే విద్య వేదము -- అదే ఆనంద దాయకము. ఇది విష్ణుతత్వము, ఇది మనో విశాలతను కలిగినదని గుర్తించుచున్నాడు. ఈ భావమే "విష్ణుని పొగడే వేదమ"న బడినది. (పొగడ్త ఆనంద దాయకము). ఇటుల పరిపూర్ణ విశాల దృష్టిలో 'తాను' "తన కన్నా భిన్నుడు అను ద్వంద్వ భావన తొలగిపోవుచున్నది. అంతటా ఏకత్వమే గోచరించు స్థితి అది. అన్నీ తనరూపములే. అన్నిరూపములు తనలో నున్నవే అను అనుభూతిని వర్ణించుచు, విష్ణుడొక్కడే విశ్వాంతరాత్ముడ"ని పొగడినాడు. తెలివదేమన సాధకుడు సంఘమును వీడక సామాజిక జీవనము సాగించుచు తన దృక్పథములో మార్పు తెచ్చుకొనిన అద్వైతస్థితికి చేరగలడని రెండవ చరణములో బోధించుచున్నాడు.

ఇట్లు దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులకు భిన్నముగా నున్న 'నేను' (ఆత్మ) స్థితిని చేరిన పిదప మరల అహంకారము (అనగా దేహ మనో బుద్ధుల తాదాత్మ్యము) నన్నావహించునా? ఈ ప్రపంచములో అట్టి జ్ఞాని జీవించునా? అనెడు ప్రశ్నలకు మూడవ చరణము బదులు పలుకుచున్నది.

ఆత్మ దర్శనము చేసిన జ్ఞాని పతనమగు ప్రసక్తిలేదని తెలుపుచూ "ఇతడే అచ్యుతుడు" అని వచించుచున్నాడు.

'అచ్యుత' అనగా నాశనములేనిది లేదా తానున్న స్థితినుండి జారనిదను భావము. కావున ఆ స్థితిని చేరిన జ్ఞాని మరల తిరోగమించడు. అతనికి ఉపకరణములు (దేహము, మనస్సు, బుద్ధి) ఉన్నవి. గాని వాటి తాదాత్మ్యము లేదు. పూర్తిగా దైవత్వమును పొందినవాడు. అతడు జాగ్రదావస్థలోనున్న విరాట్ పురుషుడు. సమష్టి మనస్సు ద్వారా చెప్పబడిన బ్రహ్మ సృష్టికర్త. హిరణ్యగర్భుడు

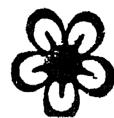
సమష్టి కారణ శరీరముతో చెప్పవలెనన్న ఈశ్వరుడు. సృష్టికి పూర్వము, సృష్టిలయించిన పిదప ఉన్నట్టి ఉనికి (existence) కావున అతడే ఆది, అతడే అంతము.

సృష్టిగావించుటకు గుణము లవసరము. కావున సృష్టి దృష్ట్యా తిలకించిన ఈశ్వరుడు మాయాన్వితుడు. కాని మాయకు లోనగు వాడు కాదు. అది పూర్తిగా సత్యమాయ. అందులకే జ్ఞానమయుడై సహజానంద స్థితిని యుండగలడు. ఆ యోగి సశరీరుడైనను ఈ ప్రపంచమున సంచరించుచున్నను అజ్ఞానాంధకారమున పడద్రోయు రజస్తమో గుణములను నిగ్రహించగల శక్తిమంతుడు. ఆవరణ నిక్షేపదోషములకు గురి కాకుండును. ఈ దోషములు రజస్తమోగుణముల జనితములు. ఈ గుణద్వయమే అసురులు. కావున అతడు

అసురాంతకుడే. అట్టి జ్ఞాని తన స్వరూపము తెలిసినవాడు. ఉపాధి సహితుడైన 'ఆత్మ' అని రహితమైన 'పరమాత్మ' తానేనని ఎరుగు ప్రజ్ఞావంతుడు. ఈ పరమాత్మయే 'వేంకటాద్రి మీద విదే' అనగా వేంకటాద్రి నిలయుడైన వేంకటేశ్వరుడు సచ్చిదానందరూపుడు.

వేం అనగా పాపములు. వాటిని కట కట పెట్టునది 'వేంకట'. మనలో నున్న వాసనలే వాస్తవమునకు పాపములనబడును. అవి సద్వాసనలైనను, దుర్వాసనలైనను, ఆత్మ జ్ఞానమున కడ్డు పడునట్టివి. కావున అవి పాపములే. వాసనలు అజ్ఞాన జనితములు కావున వాటిని కటకట పరచునది జ్ఞానమే. అది నిశ్చలమగునట్టిదియును మహోన్నతమగునట్టి జ్ఞానము. ఈ భావము 'అద్రి' అను శబ్దమున స్ఫురించుచున్నది. కావున వాసనా రాహిత్యము చేయు జ్ఞాన శిఖరమే వేంకటాద్రి. ఆ శిఖరపు టంచున బ్రహ్మానంద స్వరూపమే వేంకటేశ్వరుడు. అదే "వేంకటాద్రి మీద విదే" కావున ఆ బ్రహ్మానందమునే ఆశ్రయించవలెను. ఆ అచ్యుత స్థితినే చేరవలెను. అదేగమ్యము. అది తక్క మిగిలిన ప్రపంచపు టానంద మంతయూ మిధ్యయే. కావున ఆ బ్రహ్మానందాను భూతికే శరణుచేయవలెను. మానవునిగా జన్మించినందులకు సాధించవలసినది ఆస్థియే. అదే జీవితమున కర్థము పరమార్థమగును.

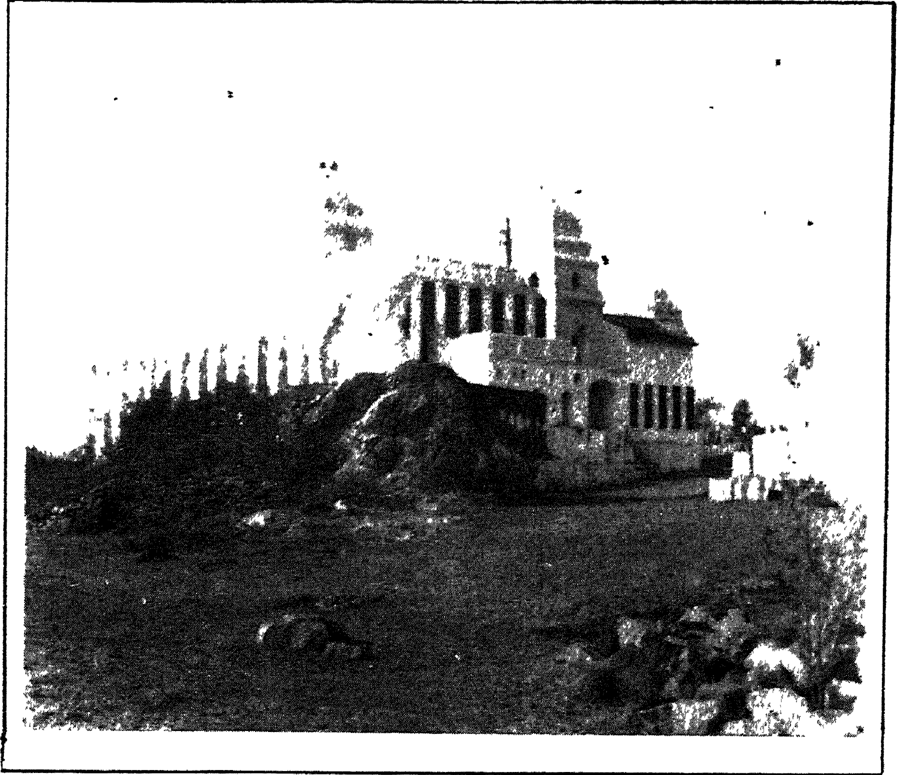
అందులకే "భావములోనా బాహ్యమునందున గోవింద గోవింద అని కొలువ" మన్న ఆచార్యుని ఆదేశమే మనకు శరణ్యము.

వడ్డాది శ్రీ వేంకటేశ్వరాలయం

శ్రీ మోదేకుర్తి సత్యనారాయణ

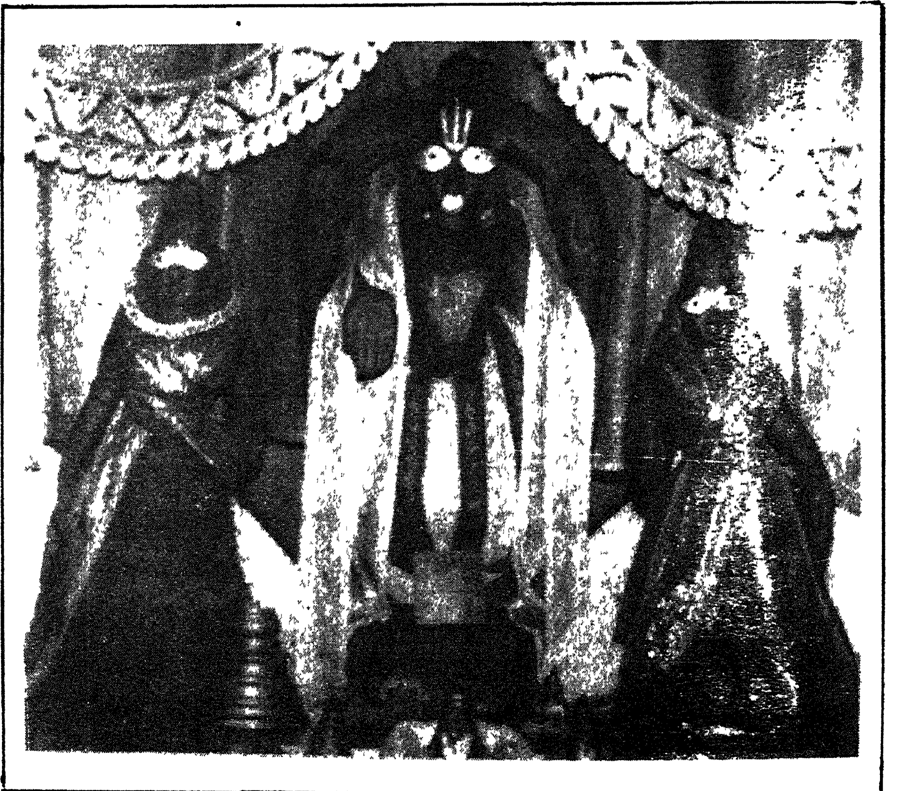
కలియుగదైవంగా పేరుగాంచిన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి యొక్క మహిమలు ఎన్నో.... ఎన్నెన్నో.... మనరాష్ట్రంలో ఆ స్వామి యొక్క ఆలయాలు ఎన్నో కలవు. అటువంటి వాటిలో-- విశాఖ జిల్లాలోని 'వడ్డాది శ్రీ వేంకటేశ్వరాలయం' ఒకటిగా ప్రసిద్ధి చెందింది. విశాఖపట్నానికి సుమారు 50 కిలోమీటర్ల దూరంలో, అనకాపల్లి నుండి పాడేరు వెళ్ళే మార్గంలో ఈ వడ్డాది గ్రామం నెలకొనివుంది. చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతవాసులచే కొలువబడుతూ, భక్తుల కోర్కెలు తీర్చే స్వామిగా కొలువబడుతున్నాడు.

స్థలపురాణం-స్థానిక కథనం

స్థానికుల కథనం ప్రకారం ఈ స్వామి ఇక్కడ వెలసి సుమారు 150 సంవత్సరాలు కావస్తోంది. అప్పట్లో ఒక రాజయోగి ఎక్కడినుండో ఈ వడ్డాది గ్రామం వచ్చి అక్కడి కొండపై నివాసముండేవాడు. అతనికి దూరంగా జరుగుతున్న దృశ్యాలను కళ్ళకు కట్టినట్లు వివరించడం వంటి అద్భుత శక్తులుండేవి. గ్రామపెద్దలందరూ ఆ రాజయోగిని ఎంతో గౌరవించేవారు. ఒకనాడా రాజయోగి, గ్రామంలోని పెద్దలను పిలిచి, తానుంటున్న కొండపై ఒకచోట చూపిట్టి, అక్కడ లోతుగా త్రవ్వించమని చెప్పగా, వారా విధంగా త్రవ్వించారు. అంత మూడు సాలగ్రామ శిలలు కనబడ్డాయి.

ఆ మూడింటిలో ఒకటి శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిదని, మిగిలిన రెండూ శ్రీదేవి-భూదేవులని, వాటిని ఆ గోతిలోనే వుంచి పూడ్చేసి, పైన వేంకటేశ్వరస్వామిని ప్రతిష్ఠించమని చెప్పి ఆ రాజయోగి వెళ్ళిపోయాడు. అంత గ్రామపెద్దలంతా, శ్రీదేవి-భూదేవి సమేతుడైన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి విగ్రహాన్ని తయారుచేయించి, ఆ కొండపై శాస్త్రోక్తంగా ప్రతిష్ఠించి, తాటాకులపాకను వేయించారు.

కొన్ని సంవత్సరాలు గడచిన తరువాత గ్రామంలో ధనవంతుడైన శ్రీ దొండా నల్ల అప్పన్నదొర గారి కుమారుడు భగవంతు

తిరుమలలో యాత్రికులు చేయవలసినవి

- తిరుమలకు బయలుదేరేముందు మీమీ ఇష్టదేవతలను పూజించండి
- మీ ప్రయాణానికి కావలసిన టిక్కెట్లను, తిరుమలలో వసతిని ముందుగా ఏర్పాటు చేసుకోండి.
- శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిని దర్శించే ముందు శ్రీవారి పుష్కరిణిలో స్నానంచేసి, శ్రీ వరాహస్వామిని పూజించండి.
- స్నానం చేసి శుచిగా, శుభ్రమైన వస్త్రాలతో శ్రీవారి ఆలయంలోకి ప్రవేశించండి
- ఆలయంలో ఉన్నపుడు స్వామివారిపైనే మీ ధ్యానం వుంచండి.
- ఆలయంలో పూర్తిగా నిశ్శబ్దాన్ని పాటిస్తూ 'ఓం శ్రీవేంకటేశాయ నమః అని మీలో మీరు శ్రీవారిని స్మరించండి.
- తిరుమల సమీపంలోవున్న ఆకాశగంగ, పాపనాశనం తీర్థాలలో స్నానం చేయండి.
- తిరుమలలో ఉన్నపుడు మన ప్రాచీన ఆచార వ్యవహారాలను విధిగా పాటిం చండి.
- సాటి యాత్రికులను గౌరవించి వారిలో భక్తి భావాలు పెంపొందించండి.
- మీ కానుకలు శ్రీవారి హుండీలోనే సమర్పించండి.
- శ్రీవారి ఆలయంలో మీరు జరిపించ దలచిన పూజలకు గాని వలసిన సమాచారంకోసంగాని తిరుమలలోని లేదా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారి ఏ సమాచార కేంద్రంలో అయినా అడగండి.

తిరుమలలో చేయకూడనివి

- విలువైన ఆభరణాలు, ఎక్కువడబ్బు మీవద్ద వుంచుకోకండి.
- మాంసాహారాన్ని భుజించకండి.
- ఏ విధమైన మత్తు పదార్థాలు సేవించకండి
- పొగత్రాగకండి.
- వసతి సౌకర్యంకోసం అపరిచితులను ఆశ్రయించకండి.
- శ్రీవారి సులభ దర్శనంకోసం దళారీలను ఆశ్రయించకండి.
- ఆలయంలో సాష్టాంగ దండప్రణామాలు చేయకండి.
- వీధి వర్తకులనుంచి నకిలీ ప్రసాదాలు కొనకండి.
- శ్రీవారి దర్శనంకోసం కాకుండా వేరే ఇతర ఉద్దేశములతో తిరుమలకు రాకండి.
- శ్రీవారి దర్శనంకోసం త్వరపడకండి. క్యూలో మీవంతు వచ్చేవరకు ఆగండి.
- ఆలయ ప్రాంగణంలో ఉమ్మివేయటంవంటి అసహ్యకరమైన పనులు చేయకండి.
- ఆచార వ్యవహారాల ప్రకారం ఆలయార్హత లేని సందర్భాలలో ఆలయంలోకి రాకండి.
- తిరుమలలో పువ్వులు పెట్టుకోకండి. పువ్వులన్నీ శ్రీవారి పూజే.

లయ్య గ్రామస్థుల సహకారంతో, ఆ కొండపై చక్కని ఆలయాన్ని నిర్మించారు. ఈ ఆలయ నిర్మాణానికి బొబ్బిలినుండి నిపుణులైన శిల్పులను రప్పించారట.

మెట్ల మార్గం ద్వారా కొండపైకి వెళ్ళగానే చిన్నరాతిపై ఒక మనిషి విగ్రహం కనబడుతుంది. వడ్డాది గ్రామానికి చెందిన ఒక భక్తుడు వేంకటేశ్వరస్వామిపట్ల భక్తి శ్రద్ధలు కలిగి, స్వామి దీపారాధనకై ప్రతి రోజూ నూనెను ఇచ్చేవాడట. ప్రతి క్షణం స్వామి నామస్మరణే చేస్తూ, ఆలయంవద్దే ఎక్కువగా గడిపేవాడట. అతని మరణానంతరం అతని గుర్తుగా కొండపై ముందుగా అతని విగ్రహాన్ని రాతితో మలిచారని స్థానికుల కథనం.

స్వామివారి కళ్యాణం

ప్రతిసంవత్సరం ఫాల్గుణ శుద్ధ ఏకాదశి (మార్చి) రోజున రాత్రి శ్రీ స్వామివారి కల్యాణం వైభవోపేతంగా జరుగుతుంది. ఈ ఉత్సవాలు అయిదు రోజులపాటు కన్నులపండువుగా జరుగుతాయి. వివిధ సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలతోబాటు, కనులు మిరుమిట్లు గొలిపే విద్యుత్ దీపాల అలంకరణ ఈ ఉత్సవాలకు ఆకర్షణగా పేర్కొనాలి. రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలనుంచి భక్తులు వేల సంఖ్యలో ఈ ఉత్సవాలను చూడటానికి వస్తారు.

ప్రస్తుతం ఈ ఆలయం దేవాదాయశాఖ వారి ఆధీనంలో వుంది. సుమారు అరవై ఎకరాల స్థిరాస్థి స్వామికి వున్నట్లు తెలుస్తోంది. చుట్టూ ఎత్తైన కొండలతో, పచ్చ పచ్చని పచ్చిక బైళ్ళతో చూడ ముచ్చట గొలిపే రీతిలో వడ్డాది శ్రీ వేంకటేశ్వరాలయం పర్యాటకుల్ని కూడా ఎంతో ఆకర్షిస్తుంది. విశాఖజిల్లాలోని దర్శనీయ స్థలాల్లో 'వడ్డాది శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి' వారి ఆలయం కూడా ప్రముఖ స్థానాన్ని సంపాదించుకుని, దినదినాభివృద్ధి చెందుతోంది.

శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్వామి దేవాలయం, కదిరి

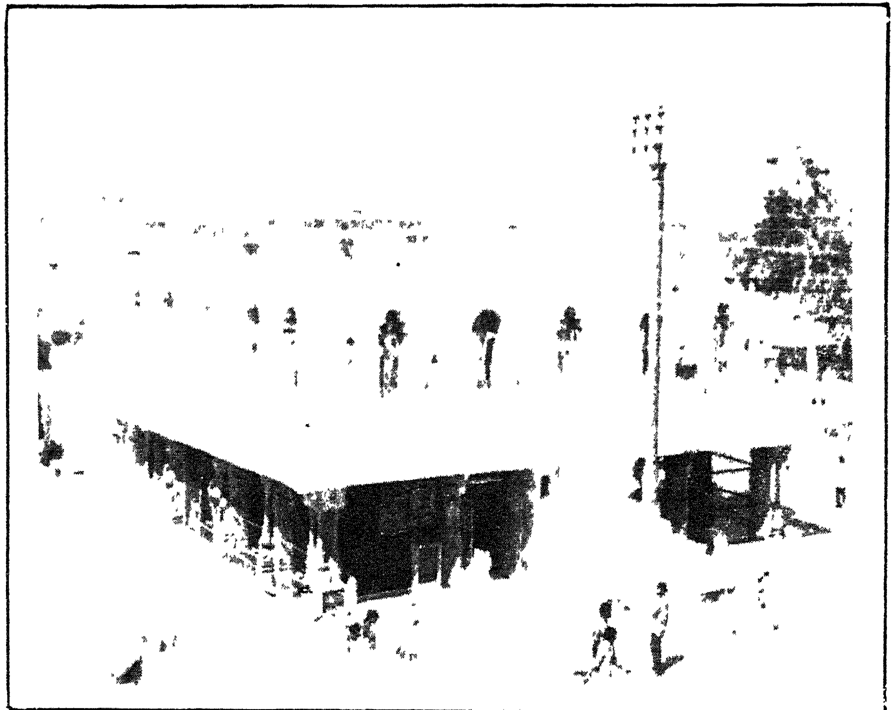
శ్రీ ఎ. మురళీకృష్ణ

మత్స్య కూర్మో వరాహ శ్చ
నరసింహో థ వామనః
రామో రామ శ్చ కృష్ణ శ్చ
బుద్ధః కల్కి చ తే దశ.

దుష్టశిక్షణ, శిష్ట రక్షణకై శ్రీమన్నారాయణుడు మత్స్య, కూర్మ, వరాహ, నరసింహ, వామన, రామ, పరుశరామ, కృష్ణ, బుద్ధ, కల్కి అవతారాలు దాల్చినాడు. ఈ అన్ని అవతారాలలో అద్భుతమైన అవతారం నరసింహావతారం. ఈ అవతారం మానవ జాతి వికాసానికి ఒక సంకేతం. ఇటువంటి ఈ నరసింహస్వామికి నిలయాలైన ఆలయాలు రాష్ట్ర వ్యాపితంగా అహోబిళం (కర్నూలు), సింహాచలము (విశాఖపట్నం), వేదాద్రి (కృష్ణా), అంతర్వేది (తూర్పు గోదావరి) మొదలైన చోట్ల వున్నాయి. కానీ వీటితో పాటుగా ఖ్యాతిని గడించిన మరో నరసింహాలయం అనంతపురం జిల్లా కదిరి పట్టణములో వున్నది. ఈ దేవాలయం కదిరి లక్ష్మీనరసింహస్వామి దేవాలయముగా ప్రఖ్యాతి పొందినది. కదిరి, అనంతపురం నుండి 90 కి.మీ. దూరములో ధర్మవరం, పాకాల రైల్వే లైనులో వున్నది. అపూర్వ శిల్ప సంపదకు, క్షేత్ర మహిమకు ఈ ఆలయం పెట్టింది పేరు. కర్నాటక, మహారాష్ట్ర, తమిళనాడుల నుండి కూడా ఈ క్షేత్ర దర్శనార్థమై భక్తులు తండోపతండములుగా రావడం జరుగుతోంది.

కదిరి నామ పుట్టుక

'పేరులోనే ఉన్నది పెన్నిధి' కానీ కదిరి పద పుట్టుక గూర్చి స్పష్టమైన వివరణ మనకు శాసనాలలో గాని, సమకాలీన సాహిత్యములో గాని లభించుట లేదు. 'ఖ' అంటే విష్ణు పాదమని 'అద్రి' అనగా కొండ అని అర్థము. కనుక కదిరి అనగా విష్ణుపాదం మోపబడిన పర్వతము అని అనవచ్చును. ఇక ప్రాచీన కాలములో ఇక్కడ ఖదిర వృక్ష సముదాయం వుండేదని, ఈ వృక్ష మూలములోనే స్వామి వారి మూలవిగ్రహం లభించిందని, ఫలితంగా ఈ 'ఖదిర' కాలక్రమేణ కదిరి అయ్యిందని తెలుస్తున్నది. ఈ ప్రాంతము చాలా కాలం మహమ్మదీయుల ఏలుబడిలో వుండి

నది. ఉర్దూలో 'ఖాధిర్' అనగా బలశాలి లేదా ధైర్యవంతుడు అని అర్థం. ఈ ఖాదిరే కాలక్రమేణ ఖాద్రి, కదిరి అయిందని చరిత్రకారులు భావిస్తున్నారు. సాహిత్యములో ముఖ్యంగా క్రీ.శ. 7వ శతాబ్దపు రెండవ అర్ధ భాగంలో ఈ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించిన కదిరీపతి రచించిన 'శుకసప్తతి' అను గ్రంథములో కూడా కదిరి అనే నామమే మనకు కన్పిస్తుంది. ఇక శాసనాలు కూడా ఈ పట్టణాన్ని కదిరి అనే పేర్కొంటున్నాయి.

దేవాలయ శాసనాలు

విజయనగర చక్రవర్తుల పరిపాలనా కాలానికి చెందిన అనేక శాసనాలు తెలుగు, సంస్కృతం, కన్నడ భాషలలో లభిస్తున్నాయి. ఈ శాసనాల వలన అనేక ఆసక్తికరమైన విషయాలు తెలుస్తున్నవి. లభించిన శాసనాంలో అతి ప్రాచీన శాసనం (522 ఆఫ్ 1906) శాలివాహన శకం 1274కు అనగా క్రీ.శ. 1352 నాటికి చెందినది. వీరబుక్కరాయలు, ద్వారసముద్రం, పెనుగొండలను పరిపాలిస్తుండగా అతని సామంతుడగు వెలినాయకుడు అవుబల దేవాలయం నిర్మించినట్లుగా

అంటే ఉచిత భోజనాన్ని సమకూర్చే సత్రం. ఇదే విధంగా దీపస్థంభాన్ని గూర్చి మరొక శాసనం వివరిస్తున్నది. 1529లో తాడిపత్రి (అనంతపురం.జిల్లా) నుండి వచ్చిన ఒక వర్తకుడు నరసింహస్వామిని దర్శించినట్లుగా 1000 స్థంభాల మండపములో లభించిన ఇంకొక శాసనం తెలుపుచున్నది. లభించిన వాటిలో చివరి శాసనం (525 ఆఫ్ 1906) 1529 ఏప్రిల్ 29 నాటిది. కృష్ణదేవరాయల కాలములో ఈ రాజు బంధువు వెంకట నాయుడు కొద్ది భూమిని నరసింహస్వామికి దానం చేసినట్లుగా ఈ శాసనం వివరిస్తున్నది.

ఈ శాసనం చెపుతున్నది. ఈ శాసనం దక్షిణ గోపురం వద్ద లభించింది. ఇక్కడ పేర్కొన్న 'అవుబల' నరసింహస్వామి కున్న మరొక పేరుగా చెప్పవచ్చును. ఇక్కడే లభించిన ఇంకొక శాసనం (1353 క్రీ.శ.) రెండవ కుమార కంపన వద్ద పనిచేయు 'గోపన్న' అను అధికారి ఆభరణాలను దానం చేసిన సందర్భములో రచించబడినది. శ్లేషాలంకారములో ఈ శాసనాన్ని ప్రధాని 'సోవప్ప' రచించినట్లు తెలుస్తున్నది. ఇది సంస్కృత, కన్నడ భాషలలో వున్నది. మరొక ముఖ్యమైన శాసనం (క్రీ.శ. 1417, 526 ఆఫ్ 1906), మొదటి దేవరాయలు తన పరిపాలనా కాలములో ఈ దేవాలయాన్ని సందర్శించి మహామంటపములో కొలువు తీరి వివిధ కులాలమధ్య ఏర్పడిన వివాదాలను పరిష్కరించడమే కాక, హరిజనులకు దేవాలయ ప్రవేశపు హక్కును గూడా ఇచ్చినట్లు తెలుపుతున్నది. క్రీ.శ. 1458 నాటి ఇంకొక శాసనం కదిరిలోని రామానుజకూటానికి ఒక దాత కొంత భూమిని దానం చేసినట్లు తెలుపుతున్నది. రామానుజకూటం

పై విధంగా శాసనాలు అనేక అమూల్య రాజకీయ, సాంఘిక పరిస్థితులతో పాటుగా దేవాలయ చరిత్రను కూడా చక్కగా వివరిస్తున్నాయి. మరొక ముఖ్య విషయం ఏమంటే విజయనగర రాజుల కాలానికి నరసింహస్వామి దేవాలయం బాగా ప్రసిద్ధిలో వున్నట్లుగా ఈ శాసనాలు నిరూపిస్తున్నాయి.

ముందుగా చెప్పుకొన్నట్లు, 'కదిరీపతి' తన 'శుకసప్తతి'లో కదిరి బ్రహ్మోత్సవాలను గూర్చి ఎంతో విపులంగా వివరించినాడు. కదిరీపతి 17వ శతాబ్దములో (2వ అర్ధభాగంలో) ఈ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించినాడు. పద కవితా పితా మహుడు తాళ్లపాక అన్నమయ్య కూడా ఈ క్షేత్రాన్ని దర్శించి పారవశ్యముతో కదిరి నరసింహుని గూర్చి కొన్ని కీర్తనలను పాడినట్లు తెలుస్తున్నది. ఈ ఆలయములో పూజలు వైఖానస ఆగమ పద్ధతిలో జరుగుతాయి. నిత్య, వార, విశేషోత్సవాలు వైభవంగా జరుగుతున్నాయి. ఇక్కడ ప్రతి సంవత్సరం ఫిబ్రవరి-మార్చి మాసాలలో ఫాల్గుణ శుద్ధ పాడ్యమి నుండి పదిరోజుల పాటు బ్రహ్మోత్సవాలు మహా వైభవంగా జరుగుతాయి. ఎన్నో లక్షలమంది భక్తులు ఈ బ్రహ్మోత్సవాలకు హాజరవుతారు. ప్రతిరోజు ఒక్కొక్క వాహనంపై స్వామి వారిని వివిధ పుష్పమాలాలంకృతుడిని చేసి పట్టణవీధులలో వూరేగిస్తారు. ఇక రథోత్సవం నాడు ఉత్సవ మూర్తి మీద మిరియాలు, దవనం చల్లుతారు. క్రింద బడ్డ మిరియాలను ఏరుకొని తింటే

దీర్ఘరోగాలు నయం అవుతాయన్న విశ్వాసం వీరికి వుంది.

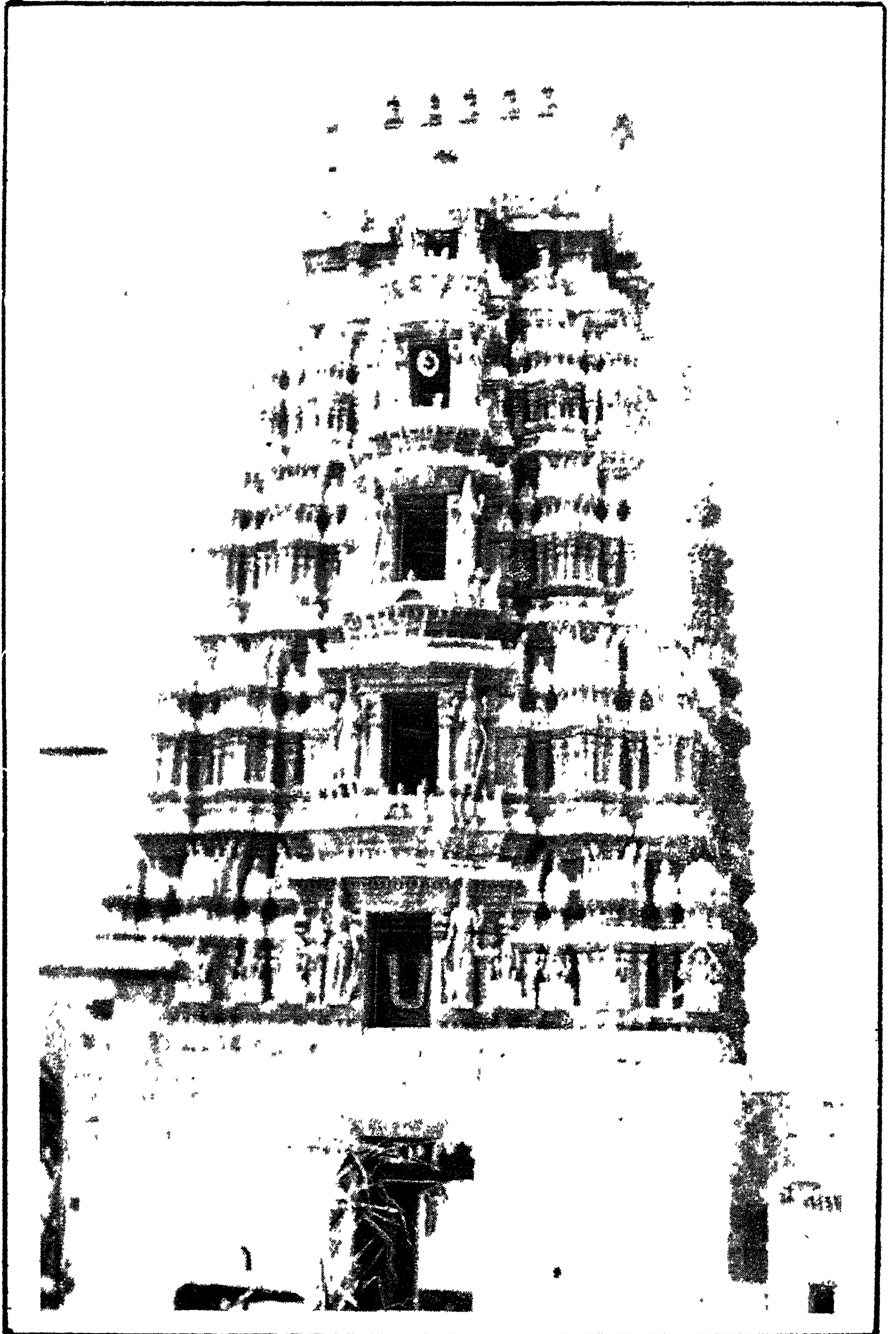
ఆలయ నిర్మాణ పద్ధతి

శ్రీ లక్ష్మినరసింహస్వామి దేవాలయం 500 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణములో చతురస్రాకారంలో నిర్మింపబడివుంది. చుట్టూ ఎత్తైన ప్రహరీ గోడలతోనూ, నాలుగువైపుల నాలుగు ప్రవేశ గోపురాలతోనూ అత్యంత ఆకర్షణీయంగా ఇది కన్పిస్తుంది. అన్నింటిలోకి తూర్పు ప్రవేశ గోపురం ఎత్తుగా వుండి చక్కటి శిల్పకళతో అలరారుచున్నది. దీని అధిష్ఠానం చాలా వరకు భూమిచే కప్పబడి వుంది. ఉపాన, పట్ట, ఊర్ధ్వ, పద్మ, గళ, విశాల పట్ట, ఆలింగ పట్టిక, ఈ అధిష్ఠానంపై కన్పిస్తాయి. ఎనిమిది అడుగుల ఎత్తుగల కుడ్యాలపై గోపురం నిర్మించబడివుంది. ఇది కపోతాన్ని కలిగివుండి సింహలలాటంతో కూడిన గవాక్షాలతో అలంకరించబడింది.

ప్రధానాలయంలో గర్భగుడి, అంతరాళం, ప్రదక్షిణా పథ, ముఖమండపం, మహామండపం వున్నాయి. గర్భగుడి మీద ఏకతల విమానం నాగరశైలిలో నిర్మాణమైయున్నది. దీనికి నాలుగు మూలల ఆసీన సింహాలు, అంజలి ఘటిస్తున్న నాలుగు గరుడ విగ్రహాలు కూడా వున్నాయి. ప్రధాన దైవమైన నరసింహస్వామి గర్భగుడిలో పద్మపీఠంపై వీరాసన పద్ధతిలో ఆశీనుడై వున్నాడు. ఎనిమిది చేతులతో భయంకరమైన కోరలతో తన అంకముపై హిరణ్యకశిపుని పరుండబెట్టుకొని, ఉగ్రనరసింహుడుగా జ్వలించే నేత్రాలతో ప్రకాశిస్తున్నాడు. పై రెండు చేతులలో శంఖ చక్రాలను, క్రింది రెండు చేతులలో ఖడ్గాన్ని, డాలుని ధరించినాడు. మిగతా వరుసలలోని తన నాలుగు చేతులతో హిరణ్యకశిపుని ఉదరాన్ని ఛేదిస్తున్నాడు. స్వామి ముందు భాగములో ఎడమ వైపు అంజలి ఘటిస్తున్న ప్రహ్లాదుని విగ్రహం కూడా వున్నది. గర్భగృహం అంతరాళానికి చుట్టూవున్న ప్రదక్షిణాపథం, నైరుతిమూల మరియు ఉత్తరాన చోళుల శైలిలో రూపొందించబడిన నాలుగు స్తంభాల రెండు వరుసలను కలిగివుంది. అంతరాళం ఇరువైపుల ఇద్దరు ద్వారపాలకులు వున్నారు. ఇదే విధంగా అర్ధమండపం, ముఖ మండపాలలో వున్న స్తంభాలు కూడా చోళశిల్పరీతిని ప్రదర్శిస్తున్నవి. ప్రతిస్తంభం చతురస్రాకారపు దిమ్మెలను కలిగివుంది. ఈ దిమ్మెలపై దశావతార దృశ్యాలు చెక్కబడినవి.

ముఖమండపం నుండి వెలుపలికి పోవడానికి తూర్పున, ఉత్తరాన, దక్షిణాన మూడు ద్వారాలు ఉన్నవి. ఇందులో ఉత్తర ద్వారం దేవిమండపానికి దారి తీస్తుంది. ఈ దేవిమండపం కూడా గర్భగృహం, అంతరాళం, ముఖ మండపం, మహామండపాలను కలిగివుంది. గర్భగృహం మధ్యభాగములో లక్ష్మీదేవి పద్మాసనంలో కూర్చోని వుంది. ఈ విధంగా దేవి ఆలయం కూడా ఇక్కడే వుండడం వలన స్వామి లక్ష్మీనరసింహుడిగా ప్రఖ్యాతి పొందినాడు.

ఆలయ మహామండపం లేదా రంగమండపంలో ఇరవై ఎనిమిది (28) స్తంభాలు విజయనగర అద్భుత శిల్పశైలికి తార్కాణంగా నిలిచివున్నాయి. నోరు తెరచుకొని లంఘిస్తున్న సింహాలను ఈ స్థంభాలలో అంతర్భాగంగా, అద్భుతంగా చెక్కినారు. ఈ మండప మధ్యభాగంలో పద్మశిల వున్నది. ఇదే విధంగా మండప మధ్య భాగంలోని

నాలుగు స్తంభాలు గజ వ్యాళి మూర్తు లచే అలంకరించబడి వున్నాయి. పై కప్పు భాగంలో రామాయణ, మహాభారతమందలి అనేక దృశ్యాలు చిత్రీకరింపబడి ఉన్నాయి ఈ మండపములోని చిత్రాలకు, లేపాక్షి (హిందూపురం మండలం) చిత్రాలకు అనేక దగ్గరి పోలికలు వుండడం వలన రెండు దేవాలయ చిత్రకారులు ఒక్కరేనేమో నన్పి స్తుంది. ప్రతి వైష్ణవ దేవాలయములో వున్న ట్లుగానే ఆలయానికి ముందు భాగములో అంజలి ఘటిస్తున్న గరుడ విగ్రహంతో కూడిన మండపం నాగరశైలిలో నిర్మించ బడివున్నది. దీని వెనుక అధిష్టానముపై బలిపీఠం, లతలతోనూ, పక్షులతోనూ, అలంక రించబడిన వేదికపై ధ్వజస్తంభం వున్నాయి. కల్యాణ మండపం ప్రధాన దేవాలయానికి దక్షిణ భాగాన నిర్మించబడి ఉంది. ఇందులో మొత్తం 18 స్తంభాలు ఉన్నాయి. ఈ కల్యాణమండపము కొద్ది భాగం ఎత్తుగానూ, మరికొంత భాగం పల్లముగానూ విభజింప బడివుంది. ఈ స్తంభాలపై ఎటువంటి శిల్పకళ లేదు. అయితే కల్యాణ మండ పానికి దారితీసే మెట్ల కిరువైపుల రెండు ఏనుగులు చెక్కబడి ఉన్నాయి. దీనిపై విమానం వేసర శిఖరాన్ని కలిగివుంది. ఈ కల్యాణ మండపములో, దరిదాపున, మధ్య భాగములో ఒక సింహాసనాన్ని చరిత్రకారులు ఈ మధ్యనే కనుగొన్నారు. ఉత్సవాలు జరిగే సమయంలో చక్రవర్తి బహుశ ఈ సింహా సనాన్ని అలంకరించేవాడని దీనివలన అర్థం అగుచున్నది.

భిన్న మతాల ఐక్యతకు, జాతీయసమై క్యతకు మారు పేరుగా వుండి, తర తరాల హిందూ సంస్కృతికి పట్టుగొమ్మయై విరాజి ల్లుతున్న కదిరి లక్ష్మీనరసింహస్వామి దేవాల యాన్ని ప్రతిభక్తుడూ సందర్శించడం ఆవశ్యం.

(15వ పేజీ తరువాయి)

ప్రతి మంత్రానికి ఓం చేర్చి ఉచ్ఛరిస్తాము. ఓం కారము చేర్చని ఏ మంత్రానికి శక్తి సామర్థ్యాలు చాలవు. ప్రాణహీనమై జడమైపోతుంది. అర్చనలో ప్రతి నామము ముందు ఓం చేర్చబడుతుంది.

ఓం కారమును పరబ్రహ్మ స్వరూపముగా భావించి పలుకవలెను. భక్తి శ్రద్ధ విశ్వాసములతో జపించవలెను.

శ్రీ త్యాగరాజస్వామి శ్రీరామ చంద్రుని ఓం కారానికి ప్రతిరూపముగా భావించి ఓరామ ఓరామ ఓంకార ధామ అని ఉత్సవ సంప్రదాయ కీర్తనలో కీర్తించారు. శ్రీ పల్లవి గోపాల అయ్యరు 'నీదు చరణ పంకజములే గతియని నెరనమ్మినాను' అను కీర్తనలో ఓంకార రూపిణి కళ్యాణి అని దేవిని ఓంకార రూపముగా కీర్తించారు.

ఈ విధముగా ఎందరో వాగ్గేయకారులు నిర్గుణ బ్రహ్మమైన ఓంకారాన్ని సగుణ బ్రహ్మగా భావించి భక్తితో కీర్తించారు. వీరు కారణజన్ములు. ఆధ్యాత్మికంగా సామాన్యులమైన మనకు, సగుణ బ్రహ్మకు నిర్గుణ బ్రహ్మకు గల సంబంధాన్ని ఏకాక్షరం ఓం ద్వారా తెలియబరుస్తున్నారు. వారి కీర్తనలు ద్వారా మనముద్ధరించడానికి.

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ
వ్యాహరన్మామనుస్మరన్
యః ప్రయాతి త్యజన్దేహం
సయాతి పరమాం గతిమ్

అని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ భగవద్గీతలో (ఎనిమిదవ అధ్యాయం, పదమూడవ శ్లోకం) చెప్పియున్నాడు. దీని తాత్పర్యం క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, ఎవరైతే పరబ్రహ్మమునకు వాచకమైన ఏకాక్షరమంత్రము ఓం ఉచ్చరించుచు నన్ను ఎడతెగక చింతించుచు శరీరమును వదులునో అట్టి వ్యక్తి మోక్షము నొందును.

ఓం కారం అనేక విధములుగా ఉచ్చరించవచ్చును. మానసిక శారీరక ఆరోగ్యం రీత్యా ఉచ్చరించే విధానం ఈ విధముగా నుండును. ఖాళీ కడుపుతో ఒక తివాసీ వంటి

శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారికి
తిరుప్పావడ సేవ

తిరుపతి సమీపం తిరుచానూరు లోని
శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారికి ఆర్జిత తిరుప్పావడ సేవను
ఇటీవల ప్రారంభించారు

ఈ తిరుప్పావడ సేవ ప్రతి గురువారము ఉదయం గం.11-00ల నుండి మధ్యాహ్నం గం.12-00ల వరకు నిర్వహిస్తారు. రు.3000లు చెల్లించి గృహస్థులు ఈ సేవలో పాల్గొన వచ్చును.

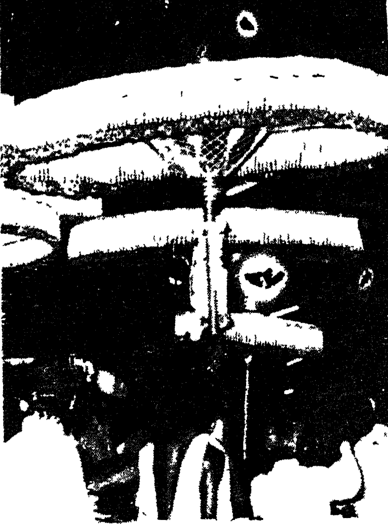
వివరములకు

అసిస్టెంటు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్
శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయం, తిరుచానూరు.

మెత్తని ఆసనం పై ఏదైనా ధ్యాన ఆసనంలో కూర్చుని, అనగా పద్మాసనం, అర్థ పద్మాసనం స్వస్తికాసనం సిద్ధాసనం వీటిలో ఏదో ఒకటి లేదా మరం వేసుకొని వెన్నెముక నిటారుగా ఉంచవలెను. చేతులు జ్ఞానముద్ర లేక చిన్ముద్ర చిన్మయ ముద్ర ఇత్యాదులందుగాని మోకాళ్ళపైన గాని ఉంచవలెను. నాభినుండి కంఠము వరకు ఒక గొట్టము ఉన్నట్లు ఊహించవలెను. ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములు ఈ గొట్టముద్వారా జరుగుతున్నట్లు ఊహించుకొనవలెను. ముక్కుద్వారా దీర్ఘశ్వాస తీసుకొనవలెను. నింపాదిగా ఊపిరి వదులుతూ పైకి గట్టిగా ఓమ్ ఉచ్చరించవలెను. ఓంకార శబ్దము నాభిదగ్గర జనించి పై చెప్పిన గొట్టము ద్వారా కంఠము వరకు వస్తున్నట్లు ఊహించుకొనవలెను. నిచ్ఛ్వాసను సుమారు మూడు సమభాగములుగా విభజించి మొదటి భాగము అకారము రెండవ భాగములు ఉకారము మూడవ భాగము మకారము ఉచ్చరించవలెను. అకారము బాగుగా నోరుతెరచి ఉకారము పెదవులమధ్య కొద్దిగా ఖాళీవుంచి మకారము నోరుమూసి ముక్కుద్వారా ఉచ్చరించవలెను. మరొక పద్ధతి ఏమనగా ఆకార ఉకారములు కలిపి ఓ గాను, మకారము మ్ గాను ఉచ్చరించవలెను. ఓ నోరు తెరచి మ్ నోరు మూసి ఉచ్చరించవలెను. నిచ్ఛ్వాస సమయములో సుమారు రెండు వంతులు సమయము ఓకు ఒక వంతు మ్ కు నియమించవలెను. ఉదాహరణకు మొత్తం ఓం కార ఉచ్చారణకు పదిహేను సెకండ్లు అయిన సుమారు పదిసెకండ్లు ఓ కు ఐదు సెకండ్లు మ్‌కు నియమించవలెను. అనగా మ్ కంటె ఓ దీర్ఘముగా నుండవలెను. (మరొక పద్ధతిలో ఓ కంటె ఊమ్ దీర్ఘముగా నున్నది.) ఓ నోరు తెరచి మ్ నోరు మూసి ఉచ్చరించవలెను. ఓంకార ఉచ్చారణ ఎన్నిమార్లయినా చేయవచ్చును.

నాభినుండి కంఠము వరకు గొట్టము ఊహించుకొనుట కష్టమయితే శబ్దం మీదే

ప్రకటన

గొడుగుల పంపిణీ

మైకుసెట్లవలెనే ఏభైశాతం సబ్సిడీతో గొడుగుల జతను కూడా ఆలయాలకు విరాళంగా ఇవ్వాలని తేది 6-3-82న తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నిర్వాహక మండలిలో తీర్మానించటం జరిగింది. కనుక గొడుగులు అవసరమైన ఆలయాల అధికారులు తమ అభ్యర్థనలు పంపుకొనవలసిందిగా కోరటమైనది. గొడుగుల జత సగం వెల: రూ. 900 అవుతుంది. కనుక తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం కార్యనిర్వహణాధికారి పేరిట ఆ మొత్తానికి డిమాండ్ డ్రాఫ్టు తీసుకొని ఆయా జిల్లాల అసిస్టెంట్ దేవాదాయ కమీషనర్‌ల ద్వారా తమ దరఖాస్తులను పంపిన పక్షంలో, అలాంటి వారికి గొడుగులు మంజూరు చేయబడుతవి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరుపతి.

ధ్యానం వుంచుకొనవచ్చును. ఓంకార ఉచ్చారణ దీర్ఘముగా అవిచ్ఛిన్నమగు తైలధారవలె ఘంటా నాదమువలె పలుకవలెను. ఒక మారు ఉచ్చరించిన పిదప అవసరమైతే ఆయాసం తీర్చుకొనుటకు రెండు మూడు మార్లు మామూలు ఊపిరి (Normal breathing) తీసుకొని మరల దీర్ఘముగా ముక్కుద్వారా గాలిపీల్చి ఓంకారము ఉచ్చరించవలెను. అలసటగాని ఆయాసముగాని లేకుండా చూచుకొనవలెను.

ఓంకార ఉచ్చారణలో దీర్ఘ శ్వాస వ్యాయామము (deep-breathing exercise) కూడా ఇమిడి ఉంది. దీర్ఘశ్వాస వలన ఊపిరితిత్తుల నిండా గాలి నిండి ఉన్నది. దీనివలన శరీరమునకు ఎక్కువ ప్రాణ వాయువు లభ్యమవుతుంది. ఓంకారం ఉచ్చరిస్తూ ఊపిరి వదలినప్పుడు ఊపిరి తిత్తులు ఖాళీ అయిపోతాయి. దీనివలన ఊపిరితిత్తులలో మూల మూలలనున్న చెడు వాయువులు (waste gases) బైటకు పోతాయి. ఊపిరి తిత్తులు ఆరోగ్యంగా ఉంటాయి.

శారీరక ఆరోగ్యరీత్యా పైచెప్పిన విధముగా దీర్ఘముగా ఓంకారం ఉచ్చరిస్తే ఓ శబ్దం గొంతుకకు మ్ శబ్దం ముక్కుకు మర్దనా (Massage) ను ఇస్తుంది. ఈ విదముగా దీర్ఘముగా గట్టిగా ఉచ్చరించినప్పుడు ఉచ్చరించిన వారి శరీరములోను మెదడులోను తరంగాలు (Vibrations) ఉద్భవిస్తాయి. వీటివలన మనస్సుకు హాయిగా ఉంటుంది. మనస్సు ఉయ్యాలలూగుతుంది. ఓ, ఊమ్ ఈ రెండు శబ్దాలతో ఆల్ఫా థీటా అనే తరంగాలు ఉద్భవిస్తాయని మెడికల్ ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాల సహాయంతో ఓంకారం ఉచ్చరించే వ్యక్తికి ఎలక్ట్రో ఎన్‌సిఫలోగ్రాం తీసి శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొన్నారు. ఈ తరంగాలు మనోశాంతినిస్తాయి. వీటిఫ్రీక్వెన్సీ 8 నుండి 13, 4 నుండి 7 సైకిల్సు సెకండుకి.

అమెరికాలో గ్రేటర్ షికాగో ప్రాంతంలో కొంతమంది అమెరికన్లకు యోగానేర్పుతూ ఓంకార ఉచ్చారణ చెప్పిచేయించగా వారికి చాలా హాయిగా అనిపించింది. ఓం కారమంటే తెలియని అమెరికన్లకి ఆనందాన్నిచ్చిందంటే ఓంకార ఉచ్చారణ ఎంత గొప్పదో వూహించుకోవచ్చును.

ఓం కారం ఉచ్చరించిన వారిలోనే కాక వినేవారిలో కూడా తరంగాలు ఉద్భవిస్తాయి. అనారోగ్యంగా ఉన్నవారి దగ్గర కూర్చుని దీర్ఘంగా గట్టిగా ఓంకారం ఉచ్చరిస్తేవారికి ఉపశమనం కలుగుతుంది. ఓం ఉచ్చరించినవారికి మానసిక వత్తిడి (మెంటల్ టెన్షన్) తగ్గుతుంది. విన్నవారికి కూడా మానసికవత్తిడి తగ్గి మనస్సు ఆహ్లాదకరంగా వుంటుంది.

మామూలుగా పూజదగ్గర అర్చనలోను నామము ముందు ఓం చేర్చినప్పుడు ఓం హ్రస్వముగా నుండి అక్షరముగా పలుకబడుతుంది. కనుక కేవలం పూజకు పరిమితమై యున్నది. పూజదగ్గరగాని వేరే సమయములోగాని పై చెప్పిన విధముగా దీర్ఘముగా ఓంకారం ఉచ్చరించిన ఎడల శారీరకమానసిక ఆరోగ్యములకు కూడ పనికి వచ్చును.

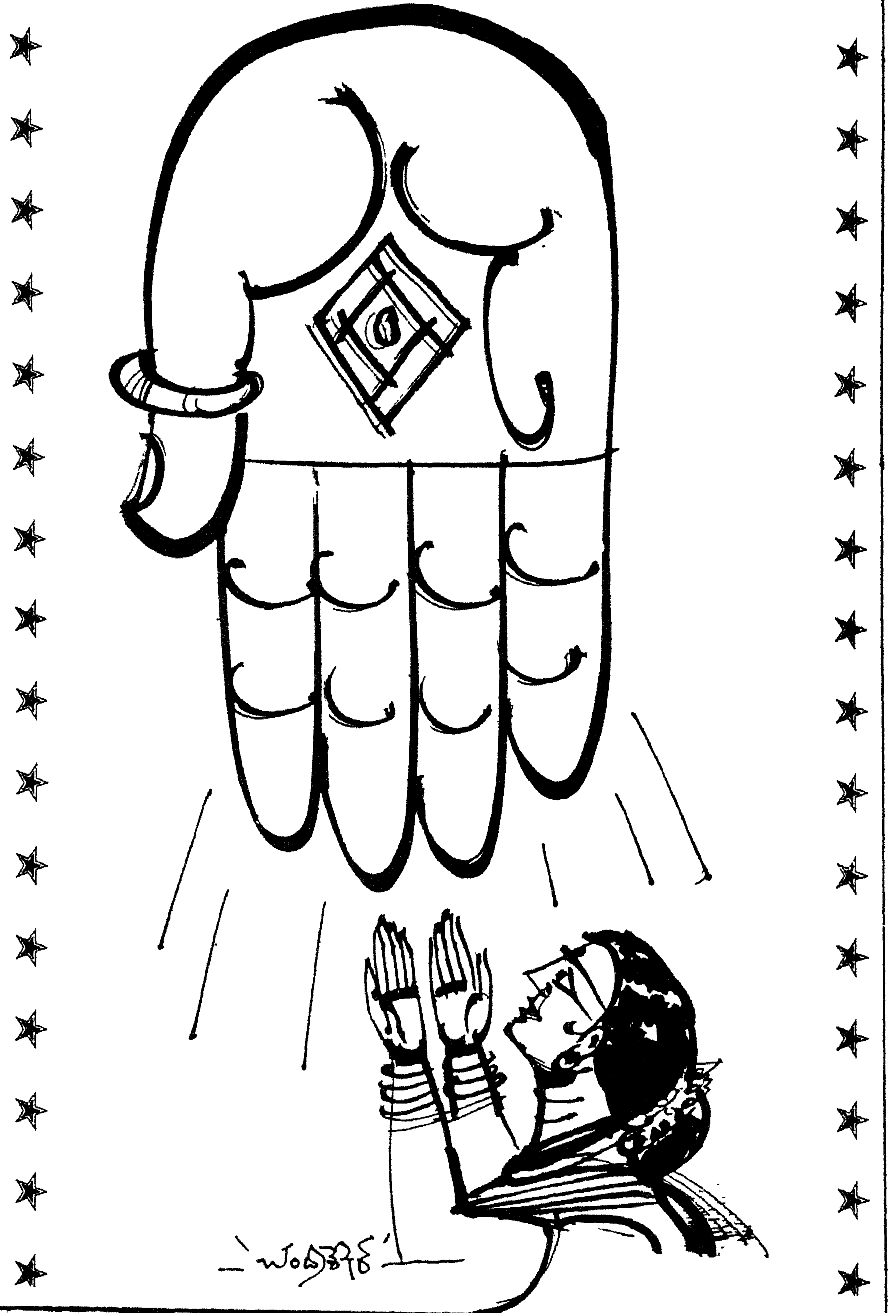
అందరికీ అన్ని సమయములలోను అన్ని ప్రదేశాలలోను ఆసనంపై ధ్యాన ఆసనంలో కూర్చునుటకు అవకాశము లేకపోవచ్చును. అట్టి వారికి సులభపద్ధతి వుంది. కుర్చీలో కూర్చుని అయినా సరే, ఒక మోస్తరు ఖాళీ కడుపుతోనైనా సరే వుంచగలిగితే వెన్నెముక నిరారుగా వుంచి, దీర్ఘ శ్వాస కాకపోయినా ముక్కుద్వారా మధ్యస్తంగా గాలిపీల్చి, పైకి గట్టిగా కాకపోయినా తక్కువ స్థాయిలో పై చెప్పిన విధముగా ఓమ్ ఉచ్చరించవచ్చును.

ఓం కార ఉచ్చారణ తెలిసినవారి దగ్గర నేర్చుకొనటం మంచిది. ఈ విధంగా ఓంకారం ఆధ్యాత్మిక చింతనకు అర్చనకు మాత్రమే పరిమితం కాకుండా మానసిక శారీరక ఆరోగ్యానికి కూడా ఉపయోగపడుతున్నది.

ఆరోగ్యప్రదాత

శ్రీమతి మంగిపూడి స్వర్ణకుమారి

1987 సం॥లో నేను అనారోగ్యముతో మనశ్శాంతి లేక చాలా బాధపడేదాన్ని. శ్రీవేంకటేశ్వరుని దర్శిస్తే చేసిన పాపాలు కొంతైనా నశించి, ఆరోగ్యం కుదుటబడి మనశ్శాంతి కలుగుతుందన్న ఆశతో డిసెంబరు 24న తిరుపతి వెళ్ళాలని నిశ్చయించుకున్నాము. వెళ్ళటానికి 15 రోజుల ముందుగా రిజర్వేషన్ కోసం స్టేషన్‌కి వెళ్ళి కనుక్కుంటే యిప్పట్లో రిజర్వేషన్స్ లేవన్నారు.

శ్రీ స్వామివారిని దర్శించలేక పోయాననే బాధతో ఆరాత్రి విపరీతమైన గుండెదడ, ఒళ్ళంతా మంటలు ప్రారంభమై చెంచా మంచి నీరు త్రాగటానికి కూడా చాలా కష్టమయింది. హాస్పిటల్లో చేర్పించారు. నేను పడే బాధ చూచి డాక్టర్లకి కూడా ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఆరాత్రి భళ్ళున తెల్లారింది. మర్నాడు శని

వారం. నాకు గుండెదడ, ఒళ్ళు మంటలు తగ్గి మామూలుగా అయితే తిరుపతి వచ్చి కల్యాణం చేయించుకుంటామని హాస్పిటల్ బెడ్‌మీదే శ్రీవారికి మ్రొక్కుకున్నాను. అన్ని పరీక్షల రిపోర్ట్సు నార్మల్‌గానే ఉన్నాయి. దడ కొంచెము తగ్గుముఖం పట్టింది. కాని విపరీతమైన నీరసం, ఒంటరిగా వుండాలంటే భయం.

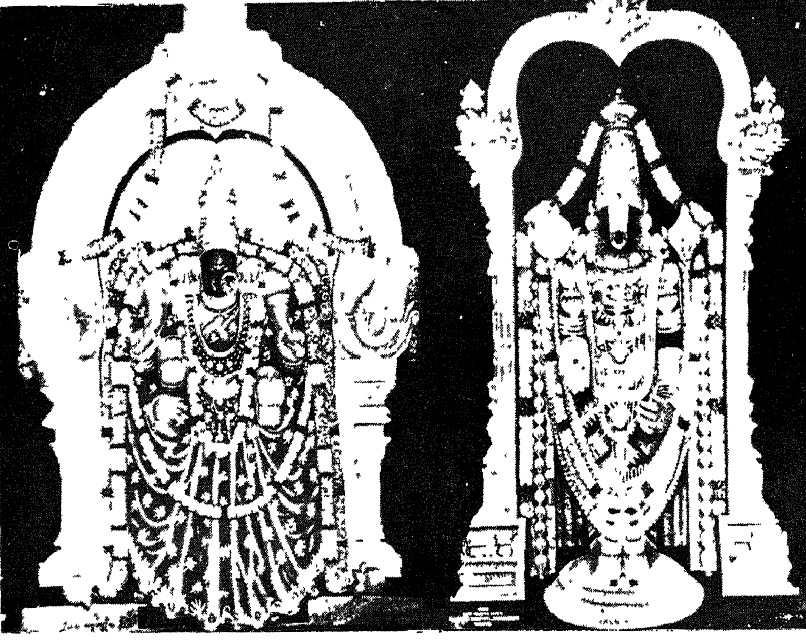
ఇటువంటి స్థితిలో మాకు తెలిసిన వాళ్ళు శ్రీవారి ప్రసాదం ఇచ్చారు. నీ ప్రసాదం తింటున్నాను. నన్నేం చేస్తావో నీదే భారం తండ్రీ! అని ప్రార్థించి తిన్నాను. సరిగా మేము వెళదామనుకున్న డిసెంబరు 24వ తేదీన స్వప్నంలో శ్రీస్వామివారు మూల విరాట్ రూపంలో సాక్షాత్కరించారు. శ్రీవారి ఉజ్జ్వల వరద హస్తము దివ్యమైన కాంతులను విరజిమ్ముతూ దేనినో పైకి విసరి, వెంటనే యధాస్థానంలోకి వచ్చింది. దానితో శ్రీవారు నాలోని అనారోగ్యాన్ని తీసి పారవేశారన్న నమ్మకం కలిగింది. నా ఆరోగ్యం కొంచెము కుదుట బడిన తర్వాత 1988లో తిరుపతి వెళ్ళి శ్రీస్వామివార్కి ఉడతా భక్తిగా కల్యాణం చేయించుకున్నాము. ఇప్పటికీ తలచుకుంటే శ్రీవారి దివ్యమంగళ రూపం నా కనులకు కట్టినట్లు అనిపిస్తుంది.

ఇది నా జీవితంలో జరిగిన యధార్థమైన అద్భుత అనుభవం. ఇప్పుడు ఆతండ్రి దయవలన ఆరోగ్యంగా వున్నాను.

*****

ఆపదమొక్కులవాడు

శ్రీ రామిశెట్టి వెంకట్రావు

నేటి సభ్యసమాజంలో రామిశెట్టిగా పిలువబడే నేను, నా తల్లిదండ్రులకు మిగిలిన ఒకే ఒక మగబిడ్డను. ఆ యేడుకొండలస్వామికి మ్రొక్కుకుని ఆస్వామి పేరే (వెంకటరావు) నాకు పెట్టినందున నేను బ్రతికి బట్టకట్టానని మా నాన్నగారు నాతో పదేపదే చెప్పేవారు.

1990వ సంవత్సరంలో నేను 40వ సంవత్సరంలో ప్రవేశిస్తుండగా ఒకనాడు నాకు ఆకస్మాత్తుగా జబ్బుచేసింది. అలా రెండు, మూడు దినాలు గడిచే సరికి నా శరీరచ్ఛాయ నల్లగా మారిపోయింది. నా శరీరంలో చాలచోట్ల చిన్నచిన్న కురుపులు, కాయలు, మొటిమలు పుట్టగొడుగుల్లా పుట్టుకొచ్చాయి. ఫలితంగా నా శరీరంలో ఒక రకమైన జిడ్డుపదార్థం బయటపడసాగింది. చెడు వాసన, దురద, నొప్పి అధికమయ్యింది. ఆది నుండి మేము జిల్లాకేంద్రమైన శ్రీకాకుళంలో ఉంటున్నందున అచ్చటగల ప్రముఖ వైద్యనిపుణులను సంప్రదించి వారివారి సూచనలు, సలహాలు పాటిస్తూ ఆరోగ్యం కోసం రకరకాల మందులు, టానిక్కులు సేవించాను. కాని ఆశించిన ఫలితం పొందలేకపోయాను.

అంత వరకు సంఘంలో చాల గౌరవంగా బ్రతికిన నేను అనారోగ్యం కారణంగా మానసికంగా చాల బాధపడ్డాను. రాను రాను బయటికి చెప్పకోలేని విధంగా నా శరీరంలో నలుపు, తెలుపు మచ్చలు కూడ కనుపించాయి. అంతే ఆనాటినుండి కుటుంబ జీవనంపైన, సభ్యసమాజంపైన విరక్తి కలిగింది. ఎవ్వరికీ చెప్పకుండా నిద్రమాత్రలు మ్రింగి ఆత్మహత్యా ప్రయత్నం కూడా చేశాను. ఎందుకో ఆ ఏడుకొండల స్వామికి నామీద మళ్ళీ దయకలిగింది. బ్రతికి బయటపడ్డాను.

ఆరోజు శనివారం అగుటవలన దూరం నుండి మైకుద్వారా వినిపించిన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి సుప్రభాతం, భక్తిగీతాలు విని పులకించిపోయాను. ఆ వెనువెంటనే నా కళ్ళముందు కనిపించిన నాగావళీ నదిలో పవిత్రస్నానమాచరించి, త్రికరణ శుద్ధిగా పదే పదే శ్రీవారి నామజపం చేశాను. నాకు సంపూర్ణ ఆరోగ్యం ప్రసాదించమని, కుటుంబ సమేతంగా శ్రీవారిని దర్శించి, తలనీలాలు, కాసులు ముడుపుగా సమర్పించుకుంటానని మ్రొక్కుకున్నాను. అంతే అలా ఆదేవునిపై అపారమైన భక్తిభావం, నమ్మకం కలిగింది. అలా రెండే రెండు దినాలు గడిచే సరికి నా శరీరంలో ఎక్కడా ఏవిధమైన దురదలు, కురుపులు, మచ్చలు లేవు. శారీరకంగాను, మానసికంగాను నేను సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతుడనయ్యాను.

అణగారిన బ్రతుకులలో ఆశాజ్యోతులు వెలిగిస్తూ, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పవిత్ర పుణ్యక్షేత్రంగా పేరుగాంచిన తిరుమలగిరిపై వేంచేసివున్న శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి తనను నమ్ముకున్న భక్తజనకోటిని సర్వకాల, సర్వావస్థలయందు కాపాడుతూ ఆపద మ్రొక్కుల స్వామిగా కీర్తింపబడుచున్నాడు. అనుకున్న మాటప్రకారం నేను, నా కుటుంబసభ్యులు కలసి ఇప్పటికి ఏడుసార్లు ఆ శ్రీవారి పాద దర్శనం చేసుకుని, భక్తిభావంతో ఆస్వామి సన్నిధిలో తలనీలాలు సమర్పించుకుని, పరమ పవిత్రమైన ఆ శ్రీవారి పుష్కరిణిలో పవిత్ర స్నానమాచరించాం.

7వ సారి తిరుపతి వచ్చి ఆస్వామి వారి పాదదర్శనం చేసుకుని, సుఖంగా ఇంటికి చేరిన 7వదినం నాకు ఉద్యోగంలో ప్రమోషన్ లభించింది. ఆనాటి నుండి ఆ స్వామివారి దయవలన నేనూ, నా కుటుంబ సభ్యులు యావన్మందీ సంపూర్ణ ఆరోగ్యంతో సుఖమయ జీవనం కొనసాగిస్తున్నాం. అప్పటినుండి నాదైనందిన జీవితంలో నేను ఏపని చేయతలపెట్టినా సరే ముందుగా ఆవిషయం ఆ శ్రీవారికి మనవి చేశాకనే ప్రారంభిస్తాను. మాఇంట్లో ప్రతి శనివారం మా శక్తి కొలది ఆస్వామిని పూజిస్తూ, ఆ దినమంతా భక్తి భావంతోను, మంచి పనులతోను కాలం గడిపేస్తాం. కులమత విచక్షణ లేకుండా, ఏడుకొండలవాడా!వేంకటరమణా గోవిందా! గోవిందా! అంటూ ఆస్వామిని పిలిస్తే చాలు ఆ దివ్యమంగళ స్వరూపం మనకళ్ళముందు నడయాడుతుంది. ఆస్వామి అభయహస్తం మనలను ఆశీర్వదిస్తుంది.

☆☆☆☆

శ్రీ వేంకటవిభుని తెలియుకొఱకే చదువులు

అన్నమాచార్యుల ఉద్బోధ

శ్రీమతి వేములకొండ విజయవల్లీదేవి

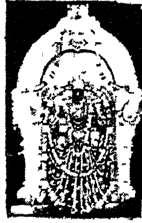
'జీవానుం మనుజః శ్రేష్ఠ' అన్నట్లు సృష్టిలోని జీవరాశులన్నింటిలోను మానవుడు ఉత్కృష్టమైన జీవి. భగవంతుడు ఆహార, నిద్ర, భయాదుల్లో అన్ని జీవరాశులను సమానం చేసి ఒక్క 'ఆలోచన' అనే విషయంలో మానవుని జంతుకోటి నుంచి వేరు చేశాడు. భగవంతుడు ప్రసాదించిన 'ఆలోచన' అనే లక్షణాన్ని పెంపొందింపజేసి సదసద్వివేకాన్ని కల్గింపజేసేదే విద్య. విద్య అంటే తెలుసుకోవడం అని అర్థం. దీన్నే సామాన్య పరిభాషలో 'చదువు' అని అంటాము. మానవుని ఐహిక జీవనానికి అన్నవస్త్రాలు, గృహాలు, సంపదలు ఎంత అవసరమో అలాగే చదువులు కూడా అంత అవసరం. విద్యకున్న ప్రాధాన్యం కొద్దీ 'విద్యలేనివాడు వింతపశువు అని, విద్య నిగూఢ గుప్తమగు విత్తము రూపము పురుషాళికిన్.... విద్య నెఱుంగని వాడు మర్త్యుడే' అని 'విద్యా హీనాం నశోభంతే నిర్గంధా నవకింశుకాః' మొదలైన సూక్తులు లోకంలో ప్రసిద్ధికెక్కాయి. మానవునిలో ఈ విద్య వున్నప్పుడే అతనిలో నాగరికత, సంస్కృతి, సౌమ్యత్వం, వివేచన మొదలైన మంచి లక్షణాలు పెంపొందుతాయి. అయితే విద్య నేర్చిన వ్యక్తులందరూ సదసద్వివేకం కల్గి వుంటారా అనే సందేహం కలుగుతుంది.

సదసద్వివేకం అంటే సత్తు, అసత్తుల తారతమ్యం తెలుసుకోవడం. సత్తు అంటే శాశ్వతమైన పరమాత్మ. అసత్తు అంటే అశాశ్వతమైన దేహం. మానవుడు విద్యల మూలాన జ్ఞానాన్ని పెంపొందింపజేసుకొని కేవలం తన దైహిక సుఖ భోగాలకే ఉపయోగించుకుంటున్నాడు. ఎన్నో కర్మలు చేస్తున్నాడు. తాను చేసిన పుణ్యపాప కార్యాలవల్ల పునర్జన్మలు ఎత్తుతూ గిట్టుతున్నాడు. ఈ విధమైన భవ బంధాలతో కొట్టుమిట్టాడుతూనే ఉన్నాడు గానీ శాశ్వతమైన పరమాత్మను గూర్చి తెలుసుకోలేకపోతున్నాడు. ఇలాంటి మానవులను ఉద్ధరించడంకోసం భగవంతుడు ఎందరో మహానుభావులను అవతరింపజేస్తుంటాడు. అట్టివారిలో ఘనుడు తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు.

సుప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారుడు, పరమభక్తుడు, మహాజ్ఞాని అయిన తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు శ్రీ వేంకటేశ్వరుని ఉద్దేశించి వేలాది సంకీర్తనలు రచించాడు. అది ఒక మహాసాగరం వంటిది. అందులో ఆయా వ్యక్తుల మనస్తత్వాలకు అనుగుణమైన ఎన్నో ధార్మిక, ఆధ్యాత్మిక, ఐతిహాసిక, పౌరాణిక అంశాలు, మహా కావ్య గుణాలు, లోకనీతులు, ఆ బాల గోపాలం పాడుకోదగిన లౌకికమైన పాటలు, ఎన్నో సంగీత విశేషాలు, తత్త్వాలు, లోకహిత బోధలు మొదలైన అనేక అంశాలు దాగి ఉన్నాయి. అన్నమాచార్యులు కేవలం భక్తి తత్త్వాన్ని భగవంతుని లీలల్ని తెలియజేయడమే కాకుండా, తన కాలం నాటి సాంఘిక దుస్థితిని కూడా గమనించి తన ఆవేదనను వ్యక్తం చేశాడు. మానవుడు తన మేధస్సును, నేర్చిన విద్యను లౌకిక విషయాలకే ఉపయోగించుకోవడం, పరమాత్మను గూర్చి తెలుసుకోకపోవడం పట్ల ఎంతో విచారించాడు. అలాంటి వాళ్ళను

శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయం
తిరుచానూరు
నిత్యపూజానివేదనలు

సుప్రభాతం: ఉ. 5-00 గం. నుండి 5-30 గం. వరకు
సహస్రనామార్చన: ఉ. 5-30 గం. నుండి 6-00 గం. వరకు
శుద్ధి, మొదటిగంట: ఉ. 6-00 గం. నుండి 6-30 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: ఉ. 6-30 గం. నుండి 11-30 గం. వరకు
శుద్ధి, రెండవగంట: ఉ. 11-30 గం. నుండి 12-00 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: మ. 12-00 గం. నుండి సా. 6-00 గం. వరకు
శుద్ధి, మూడవగంట: సా. 6-00 గం. నుండి 6-30 గం. వరకు
సర్వదర్శనం: సా. 6-30 గం. నుండి రాత్రి 8-45 గం. వరకు
శుద్ధి రాత్రి 8-45 గం.. నుండి 9-00 గం. వరకు
ఏకాంతసేవ: రాత్రి 9-00 గం. నుండి 9-30 గం. వరకు

శుక్రవారాలలో

అభిషేకం: ఉ. 9-00 గం. నుండి 10-00 గం. వరకు
(రూ. 100-00 టిక్కెట్‌తో ఒక్కరికి మాత్రమే ప్రవేశం)
అభిషేక దర్శనం: ఉ. 9-00 గం. నుండి 10-00 గం. వరకు
(ఒక్కొక్కరికి రూ. 5-00 టిక్కెట్)

ఆర్జిత సేవలు

తిరుచ్చి ఉత్సవం	...	రూ. 63-00
గజవాహనం	...	రూ 32-00
తిరుప్పావడ	...	రూ. 3000-00
డోలోత్సవం	...	రూ. 150-00

ఆర్జిత ప్రసాదాలు

దోసె	...	రూ. 100-00
దధ్యోదనం	...	రూ. 75-00
పులిహోర	...	రూ 100-00
పొంగలి	...	రూ. 200-00
చక్కెర పొంగలి	...	రూ. 200-00
కేసరి బాత్	...	రూ. 300-00
శాకరిబాత్	...	రూ. 250-00
సీరా	...	రూ. 400-00

ఇవేగాక, భక్తాదులు రూ. 1-50 టిక్కెట్‌తో తమ గోత్ర, నామాదులతో అమ్మవారికి అష్టోత్తరశతనామ పూజ చేయించవచ్చును.

ఉద్దేశించి--

నాటికి నాడే నా చదువు
మాటలాడుచును మరచేటి చదువు
ఎనయనీతని నెఱుగుటకే పో
వెనకవారు చదివిన చదువు
మనసున నీతని మరచుటకే పో
పనివడి ఇప్పటి ప్రౌఢల చదువు.

తెలిసి ఇతనినే తెలియుటకే పో
తొలుత కృత యుగాదుల చదువు
కలిగిన ఈతని కాదననే పో
కలియుగంబులో కలిగిన చదువు.

పరమవేంకటపతి గనుటకే పో
దొరలగు బ్రహ్మాదుల చదువు
సిరుల నితని మరచెడి కొరకే పో
విరసపు జీవుల విద్యల చదువు.

కృత, త్రేత, ద్వాపర యుగాల్లోని మహాభక్తులంతా భగవంతుని తెలుసుకోవడం కోసమే చదివారు. కానీ ఈ కలియుగంలోని ఈనాటి మానవుల చదువులు ధనాదిగర్వాలతో భగవంతుని మరచిపోవడం కోసమే అవుతోందని తన కాలం నాటికే ఇలా ఆవేదన పడ్డాడు. మరి అప్పటికి ఐదు శతాబ్దాలు దాటి నాస్తికత్వం, వితండవాదం, భోగలాలసత్వం ప్రబలిపోతున్న ఈకాలపు విద్యావంతుల్ని గమనించి నట్లయితే అన్నమాచార్యులు ఇంకెంత ఆవేదనపడేవాడో అనే ఆలోచన రాకపోదు.

అన్నమాచార్యులు బాల్యమాదిగా శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి భక్తుడే అయినా సామాన్యజీవిలా సాంసారిక జీవనాన్ని గడిపాడు. ఐహిక సుఖాలను అనుభవించాడు. ఎంత అనుభవించినా అవిక్షణిక ప్రాయాలే. మనోద్వేగాన్ని పెంచేవేకానీ ప్రశాంతి నివ్వలేవు. అందుకే తన ప్రియదైవాన్ని ఉద్దేశించి--

భక్తి నీపై దొకటి పరమ సుఖము
యుక్తి చూచిన నిజము యొక్కటే లేదు
ధనమెంత గలిగెనది దట్టమౌ లోభంబు
మొనయు జక్క దనంబు మోహములు రేచు
ఘనవిద్య గలిగి నను కప్పు పైపై మదము
యెనయంగ పరమపదమించుకయులేదు.

నీపై కల్గిన భక్తి ఒక్కటే శాశ్వతమైన

సుఖాన్ని కల్గిస్తుంది. ధన, విద్య రూపాదుల వల్ల లోభ మోహాదులేకానీ అందులో ముక్తి మార్గంలేదని తేల్చి చెప్పాడు.

మానవుడు విద్య నార్జించిన పిమ్మట దాన్ని భుక్తికోసం వినియోగించుకోవడం కోసం నానా యత్నాలు చేస్తాడు. ఉద్యోగ ప్రాప్తి రాగానే తాను చదువుకొన్నందుకు ఉద్యోగ ఫలితం లభించిందని మురిసిపోతాడు. ఈ చదువులు, ఉద్యోగాలు మానవుని భవబంధాల నుంచి రక్షించవుకదా! ఆత్మ శాంతినివ్వవుకదా! అలాంటి ఫలితాన్ని ఇవ్వనిచదువు ఎలా ఫలించినట్లు అవుతుందని అన్నమాచార్యుల ప్రశ్న. అందుకే అతడు తన సంకీర్తనల్లో--

తన శాంతమాత్మలోఁదగిలినప్పుడు గదా
పనిగొన్న తన చదువు ఫలియించుట.
ఉన్నతి ఁజదువు లెన్ని వుండినా శ్రీవేంకటేశు
సన్నుతించిన మంత్రమే సతమై ఫలించును.
చదువు గలిగిన ఫలము సంశయంబేగాని
సదమలజ్ఞాన నిశ్చయ మింతలేదు
ఇది యెరిగి తిరువేంకటేశ్వరుని గొలిచినను
బ్రతుకు గలుగును భవము ప్రాణులకు లేదు.

అని జ్ఞానబోధ చేశాడు.

భాగవతంలోని ఎన్నో భక్తి భావాలు అన్నమాచార్యుని సంకీర్తనల్లో చాలా కనిపిస్తాయి. పోతన భాగవతంలో "నోరు నొవ్వంగ హరి కీర్తి నుడువవలనని, చక్రహస్తుని ప్రకటించు చదువే చదువని అసలైన చదువును గూర్చి చెప్పినట్లే అన్నమాచార్యులు కూడా చదవాలనే కోరిక వుంటే మహావిష్ణువు నామాన్నే నోరార చదవాలి, అలా చదవడమే సకల శాస్త్ర సమ్మతమవుతుంది" అని ఇలా వక్కాణించాడు.

చదువుగన వలసినను శౌరినామము దిరుగఁ
జదువుటే సకల శాస్త్ర సమ్మతము.

వేదశాస్త్రాలను చదివికూడా హరిభక్తిలేని సోమయాజులను, సన్యాసులను, తపస్వులను అందరినీ అన్నమాచార్యులు విమర్శించాడు. ఇలాంటి వాళ్ళకన్నా--

నవధాన్యాలతో వేంకటేశ్వరుడు --చిత్రం : సోమశేఖర్

ఏదియును లేని కుల హీనుడైనను విష్ణు
పాదములు సేవించు భక్తుడే ఘనుడు
సరవి మాలిన అంత్య జాతికులజుడైన
నరసి విష్ణుని వెదకు నతడే ఘనుడు.

అని ఉద్బోధించాడు.

అన్నమాచార్యులు భక్తి తత్త్వాల్ని బోధించని చదువులను, భగవంతుని గూర్చి తెలుసుకోలేని చదువరులను జ్ఞానులను నిశితంగా విమర్శించి వారిని సరిదిద్దడంకోసం ముక్తులను జేయడం కోసం ఇలాంటి అధ్యాత్మ కీర్తనలను ఎన్నింటినో రచించాడు. ఇలాంటి భావాలు, హితబోధలు మహాకావ్యాల్లో కూడా చాలా కనిపిస్తాయి. కానీ ఆ మహాకావ్యాలు ఆ బాలగోపాలానికి అందుబాటులో వుండవు కదా. అందుకే అన్నమాచార్యులు సంకీర్తన పద్ధతిని ఎన్నుకొన్నాడు. ఈ సంకీర్తనల్లో వేమన పద్యాల్లో వున్న లోకనీతులు, హితబోధలు, దురాశలు, గుణచాంచల్యాల విమర్శనం మొదలైన వాటి విషయాలు చాలా కనిపిస్తాయి. అరిషడ్వర్గాలను జయించి సంసార దూరులైన తపస్వులంతటివారే కోపాన్ని అణచుకోలేరు. అలాంటిది సామాన్యుని సంగతి

విజ్ఞప్తి

శ్రీవారి ఆలయం, తిరుమల.

తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలోని శ్రీవారి ప్రసాద పణ్యారములు, ఆర్జిత చేరుపులు, పడుల ధరలు 27-7-92 నుండి ఈ క్రింది విధంగా వుంటాయి.

భక్తులు ఈ విషయాన్ని గమనించి ఆ యా మొత్తాలు చెల్లించ వలసిందిగా విజ్ఞప్తి.

1.	పొంగలి	¼ సోల	రు. 225-00లు
2.	చక్కెర పొంగలి	,,	రు. 250-00లు
3.	పులిహోర	,,	రు. 200-00లు
4.	దధ్యోదనం	,,	రు. 100-00లు
5.	శాకరి బాత్	,,	రు. 250-00లు
6.	సీరా	,,	రు. 450-00లు
7.	పాయసం	,,	రు. 225-00లు

చెప్పవలసిన పనిలేదు. చెడునడత కలిగిన వాడు సారవంతమైన చదువులను ఎన్నిసార్లు చదివినా కోపాన్ని మానలేదు అనే భావాన్ని--

సారమైన చదువులు సారె సారె చదివినా
గోరపు దుష్టునికి కోప మేల మాను.

అనే సంకీర్తనలో వ్యక్తం చేశాడు. ఇలాంటి భావాన్నే వేమనకూడా--

ఎంత చదువు చదివి ఎన్ని విన్ననుగాని
హీనుడవ గుణంబు మానలేడు
బొగ్గు పాలకడుగ పోవునా మలినంబు.

అని విద్యావంతులైనా గానీ అవలక్షణా లను వదలు కోలేరని విమర్శించాడు.

అలాగే మనోనిగ్రహం లేనివానికి చదువులెందుకు శాస్త్రాలెందుకు? ఎంత చదివినా మనోచంచలత్వం పోదు కదా. గుడ్డి కుక్క సంతకుపోయి ఏదైనా దొరికితే తినాలని తిరిగితే దానికి దుడ్డు కర్రదెబ్బలేకాని ఆహారం దొరకదు. అలాగే జడుడైన మానవుడు చదువగా చదువగా ఆశను పెంచుకొని భవ బంధాల్లో చిక్కుకొని అలమటిస్తాడే కాని, ఆశలు వదలుకోలేడు. ప్రశాంతంగా బ్రతక లేడు. ఈ భావాన్ని అన్నమాచార్యులు దేశీయమైన పదజాలంతో--

తన కేడ చదువులు తన కేడ శాస్త్రాలు
మనసు చంచల బుద్ధి మానీ నా
జడ్డు మానవుడు చదువ చదువ నాస
వడ్డి వారు గాక వద లీనా
గుడ్డి కుక్క సంతకుపోయి తిరిగిన
దుడ్డు పెట్లే గాక దొరకేనా.

అనే కీర్తన వ్రాశాడు.

పోతన భాగవతంలో ప్రహ్లాదుడు--

మందార మకరంద మాధుర్యమున దేలు
మధు పంబువోవునే మదనములకు
అంబుజోదర దివ్యపాదార వింద
చింతనా మృత పాన విశేష మత్త
చిత్త మేరీతి నితరంబు చేర నేర్చు
వినుత గుణశీల మాటలు వేయునేల.

అని భక్తి రస సాగరంలో ఉన్మత్తుడై ఆనందాన్ని అనుభవించాడు. అలాగే అన్నమాచార్యులు భగవంతుని కథామృతాన్ని ఎల్లప్పుడూ గ్రోలడమే తనకు వేదపారాలని, మంత్రాలని, బహుశాస్త్ర పరనమని, సంధ్య వార్చడమని, జపమని భావించి తన ప్రియ దైవంతో ప్రత్యక్షంగా--

నీ కథామృతము నిరత సేవన నాకు
చే కొనుట సకల సంసేవనం బటుగాన
ఇదియె మంత్రరాజము నాకు నేపొద్దు
నిదియె వేద సంహిత పారము
యిదియె బహు శాస్త్రమెల్లఁ జదువుట నాకు
నిదియె సంధ్య నాకిదియ జపమటుగాన.

అని నివేదించుకొన్నాడు.

అన్నమాచార్యులు ఎంత లోతైన విషయాలను కూడా సులభశైలిలో అందరికీ అందుబాటులోవున్న పదజాలాన్ని, జాతీయాలను, సామెతలను ఉపయోగించి సంకీర్తన రచన చేయగల ప్రతిభాశాలి, లోకజ్ఞాని. అన్నమాచార్యులు స్పృశించని ధార్మికాంశాలు లేవు, విచారించని లౌకికాంశాలు లేవు, చేయని హిత బోధ లేదు. అతని దృష్టిలో కేవలం తాను తరిస్తే సరిపోదు. లోకులను కూడా తరింప జేయాలి. అదే అప్పని వరప్రసాది అయిన అన్నమాచార్యుల వారి జీవిత లక్ష్యం.

నిరతాన్నదాత్రి డొక్కా సీతమ్మ

—శ్రీ మల్లాది నరసింహమూర్తి

డొక్కా జోగన్న గ్రామము లంకల గన్న వరము. జోగన్న గొప్ప పండితుడు. సదా చారసంపన్నుడు. పండిత గోష్ఠులలో పాల్గొని ప్రశంసలు పొందుటాయన కిష్టము.

ఒకనాడు జోగన్న పండిత సభలకు వెళ్ళి, మధ్యాహ్న సమయమునకు మండపేట గ్రామమునకు వచ్చెను. ఆ గ్రామమునంటున్న భవానీ శంకరము జోగన్నకు పరిచితుడే కాక బంధువు కూడ. వారి ఇల్లు తెలిసికొని వచ్చి, జోగన్న వాకిట నిలచి పిలిచెను. వెంటనే తలుపు తెరచుకొని తొమ్మిదేండ్ల అమ్మాయి ఒకతె వెలుపలికి వచ్చెను.

'నాయన ఊరిలో లేరు. లోనికి దయ చేయుడు. మీరు భోజనము చేసినట్లు లేదు. క్షణములో వంట చేయుదును' అని పలికి ఆ పిల్ల కాళ్ళు కడుగు కొనుటకు నీళ్ళిచ్చెను. కొంచెముసేపు విశ్రమింపుడని వేడెను. ఆ కన్య ఆదరణమునకు, మర్యాదకు జోగన్న ముగ్ధుడయ్యెను. అమ్మాయి, నీ పేరేమి? నా పేరు సీతమ్మ.

"సీతా! నీవు వంట చేయవలదు. నేనే వంట చేసికొందును." తల్లి లేని ఆ పిల్లను కష్టపెట్టనేలయని జోగన్న అనెను. జోగన్న నైష్ఠికుడు అగుట గ్రహించి ఆ పిల్ల ఇల్లు అలికి, శుభ్రముచేసి వంట సామగ్రి అంతయు అచ్చోటికి చేర్చెను. వంటపనిలో ఆయనకు సాయపడెను. జోగన్న వంట చేసికొని భుజించి విశ్రమించెను. ఇంతలో భవానీశంకరము గ్రామాంతరమునుండి ఇంటికి వచ్చెను. మహాపండితుడైన జోగన్న తన ఇంటికి అతిథిగా వచ్చినందులకు ఆ గృహస్థు సంతోషమున ఉప్పొంగెను. తాను ఇంట లేకున్నను తన కుమార్తె ఎట్టి లోటు రాకుండ జోగన్నకు సపర్యలు కావించినందులకు లోలోపలి మురిసెను.

"అయ్యా! మీ అమ్మాయి సౌశీల్యవతి. చక్కనిది. శుభ లక్షణములు కలది. ఈమెను పెండ్లాడినవాడు అదృష్టవంతుడు " అని జోగన్న భవానీశంకరమునకు చెప్పెను. కొన్నాళ్ళకు ఆ అదృష్టము జోగన్నకే కలిగెను. భవాని శంకరము అభిప్రాయమును ఎరిగి జోగన్న ఒక సుముహూర్తమున సీతమ్మను పెండ్లాడెను. చిన్నతనమునందే ఆమె అత్తవారింటికి వచ్చెను. ఇంటి కంతకును ఆమెయే సర్వాధికారిణి అయ్యెను. ఆమెకు వయస్సుతో పాటు ఉదార స్వభావము వృద్ధి పొందెను. ఎవరికైన ఏదైన ఇచ్చుటకు భర్త ఏమి అనునో అని మొదట సందేహపడు

చదవండి! చదివించండి!!

సప్తగిరి

చందాదారులకు మనవి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి ఆధ్యాత్మిక సచిత్ర మాస పత్రిక 'సప్తగిరి'. తెలుగు, తమిళం, కన్నడం, హిందీ, ఆంగ్లం మున్నగు ఐదు భాషల్లో విడి విడిగా నెల నెలా వెలువడుతున్న పత్రిక 'సప్తగిరి'. ఆధ్యాత్మిక వ్యాసాలు - పండుగలు - పిల్లల కథలు - వేంకటేశ్వర లీలలు - మన దేవాలయాలు ఇలా ఎన్నో విషయాలతో, విశేషాలతో మీ ముందుకు వస్తున్న పత్రిక 'సప్తగిరి.'

మీరు 'సప్తగిరి' పత్రిక కొత్త చందాదారునిగా నమోదు చేయించుకోదలచారా?

అయితే క్రింది సూచనలను జాగ్రత్తగా గమనించండి.

1. సంవత్సర చందా రు. 24-00లు మాత్రమే. ఈ చందాను ఎన్ని ఏండ్లకైనా ముందుగనే కట్టవచ్చును.
2. తమ చందా మొత్తాన్ని "ఎడిటరు, సప్తగిరి, తి.తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి" వారి పేర మనియార్డరు గానీ, డిమాండు డ్రాఫ్టుగానీ, పోస్టలు ఆర్డరు గానీ పంపవచ్చును. (చెక్కులు అంగీకరింపబడవు).
3. మీకు ఏ భాషా సప్తగిరి కావలెనో స్పష్టంగా రాయండి.
4. మీ పూర్తి చిరునామాను విడి విడి అక్షరాలలో స్పష్టంగా రాయండి.
5. చందా పంపిన మరుసటి నెలనుండి మీకు సప్తగిరి పంపబడుతుంది.
6. చందా మొత్తాన్ని పంపిన 30 రోజులలోగా మీకు సప్తగిరి రానిచో, ఎం.ఓ. రసీదు నంబరు లేదా డి.డి. నంబరు, పంపిన తేదీ వగైరా వివరాలతో, మీ పూర్తి చిరునామాతో స్పష్టంగా రాయండి.

మీరు ఇంతకు ముందే చందాదారులా? అయితే క్రింది సూచనలను గమనించండి.

1. మీ చందా ముగియుటకు ఒక నెల ముందుగానే సప్తగిరి పత్రికలో తెలియజేస్తున్నాం.
2. మీ చందా ముగిసిపోయే నెలకు - ఒక నెల ముందుగనే చందా మొత్తాన్ని పంపి మీ చందాను పునరుద్ధరించుకోండి.
3. మీ చిరునామాలో మార్పుగాని, మీరు చందా పంపటంగాని చేసేటప్పుడు, మీ చందా నంబరుతో కూడ పూర్తి చిరునామాను తెలపండి.

చుండెడిది. క్రమముగా జోగన్న మంచి మనసును తెలిసికొనుటచే పరోపకార విషయమునందు బెదరుమాని తమ ఇంటికి అరుదెంచు వారి కందరికి భోజనములు పెట్టసాగెను. ఊరివారు ఆ పుణ్యదంపతులను పార్వతీ పరమేశ్వరుల విధమున చూచెడివారు. అతిథి అభ్యాగతులను ఆదరించుపని భార్యకే అప్పగించి జోగన్న వ్యవసాయపు పనులు మాత్రమే చూచుకొనసాగెను.

ఆ కాలమున ప్రయాణ సౌకర్యములు సరిగా లేకపోవుటచే బాటసారులు లంకల గన్నవరమున ఆగిపోవలసి వచ్చేది. సీతమ్మ ఖ్యాతిని విని వారి ఇంటికి భోజనమునకు వచ్చుచుండెడివారు. వచ్చినవారికందరికి రాత్రింబగళ్లు సీతమ్మ తృప్తిగా భోజనము పెట్టుచుండెడిది. పాడికి, పంటకు వారి ఇంట తరుగులేదు.

ఒకనాడు సీతమ్మ అంతర్వేది నరసింహస్వామిని దర్శించుటకు మేనా మీద బయలుదేరెను. ఎండ తీవ్రముగా నుండుటచే మోయువారు ఒక చెట్టునీడ యందు మేనా దింపుకొని అలసట తీర్చుకొనుచుండిరి. ఆ సమయమున పెండ్లివారు కొందరు ఆ చెట్టు క్రిందికే వచ్చి చేరిరి. వారి పిల్లలు ఆకటిచే గగ్గోలుగా ఏడ్చుచుండిరి. అది చూచి వారిలో ఒక పెద్ద "మన మిప్పుడు డొక్కా సీతమ్మగారి ఊరికి సమీపించు చుంటిమి. మనము మెల్లగా ఆ ఊరిని చేరుకొందము. ఆమె ఇంట ఏ వేళయందైనను మనకు భోజనము లభించును. ఆమె అన్నపూర్ణ వంటిది. మీరు ఏడవకుడు" అని బుజ్జగింపు మాటలు సీతమ్మ చెవిని పడెను. వెంటనే ఆమె మేనాను వెనుకకు మళ్ళించెను. పెండ్లివారి కంటె ముందుగా ఇంటికి వచ్చి వంటలు చేయించి, వచ్చిన వారికందరికి వడ్డన గావించెను. అంతర్వేదికి వెళ్ళుటకంటె ఆకలిగొన్నవారిని ఆదరించుటయే భగవంతునికి ప్రీతికరమని ఆమె భావించెను.

బొంబాయి నగరమున ధనుగుప్తుడను బంగారు వర్తకుడు ఒకడుండెను. అతనికి

లేక లేక ఒక మగ పిల్లవాడు జన్మిం చెను. వరహాలను పేరుపెట్టి ఆ దంపతులు ఆ బాలుని అల్లారుముద్దుగా పెంచుచుండిరి. బడిలో ఉపాధ్యాయులు బాధింతురనియు, దూరము నడచిన బాలుని కాళ్లు కందు ననియు, తలచి ధనగుప్తుడు వరహాలునకు ఇంటిలోననే చదువు చెప్పించుటకు ఒక ఉపా ధ్యాయుని నియమించెను. కాని, వరహాలు ఉపాధ్యాయుడు చెప్పినది వినెడువాడు కాదు. ఎదుట సరిగా కూర్చొండెడివాడును కాదు. అల్లరి మితిమీరుచుండగా ఒకనాడా ఉపా ధ్యాయుడు వరహాలును మందలించి మెల్లగా కొట్టెను. వాడు గొల్లున ఏడ్చుచు తల్లి యొద్దకు పోయెను. ఆ తల్లి మండిపడుచు వచ్చి "మా సొమ్ము తిని, మా పిల్లవానిని కొట్టెదవా? నీ చదువెంత? నీ వెంత? పోపొ" మ్మని ఉపాధ్యాయుని దుర్భాషలాడి పంపించెను. అతి మాత్రపు గారాబముచే ఆ బాలునికి చదువు అబ్బలేదు. దుష్టుల సహవాసముచే దురభ్యాసములు మాత్రము పుష్కలముగా అబ్బెను. తల్లిదండ్రులకు తెలియకుండ ఇనుపపెట్టె తాళము తీసి వలసినంత ధనమును సంగ్రహింప మొదలి డెను.

వరహాలునకు తండ్రి వేడుకగా వివా హము జరిపించెను. సొంతముగా వ్యాపా రము చేసికొనుమని తన ఆస్తి అతనికి పంచి ఇచ్చెను. కాని, వరహాలు తన దురభ్యాస ములను మానలేదు. కొలది కాలములోనే ఆస్తి అంతయు పోగొట్టుకొనెను. దరి ద్రుడయ్యెను. ధనార్జనకు దొంగతనములు చేసి చెరసాలలో పడెను. చెరనుండి విముక్తు డైన పిదప దేశద్రిమ్మరియై ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చెను. డొక్కా సీతమ్మ ఔదార్యమును విని అన్నార్తుడై ఆమె పంచను చేరెను. బాల్య మున తల్లి చూపిన కరుణ కంటే వేయిరెట్లు అధికముగా సీతమ్మ ఆదరణము అతనికి తోచెను.

దురభ్యాసములు అలవడుట సులభమే కాని, మరలుట అతి కష్టము. వరహాలు ఒక నాడు సీతమ్మ ఆరవేసికొనిన పట్టు చీరను దొంగిలించుకొని పారిపోయెను. గ్రామస్థులు అది కనిపెట్టి, అతనిని పట్టి తెచ్చి స్తంభ మునకు కట్టి కొట్టబోయిరి. అది చూచి సీతమ్మ జాలిపడి వచ్చి, కట్లు విప్పి అత నిని విడిపించెను. ఇంటికి తోడ్కొనిపోయి, భోజనము పెట్టి, కట్టుకొనుటకు పట్టుపంచె నొకటి అతనికి ఇప్పించెను. తల్లివలె బుద్ధులు చెప్పి "నాయనా! ఈ ధనముతో నీవు మరల వ్యాపారము చేసికొనుము. నీ భార్యాపుత్రు లను, తల్లిదండ్రులను ప్రేమతో చూడుము" అని అతనికి కొంత ద్రవ్యమిచ్చి దీవించెను. అతడా తల్లి పాదములకు మ్రొక్కి, బొంబా యికి వెళ్ళి, మరల వ్యాపారము చేసి మహా ధనాఢ్యుడయ్యెను. సీతమ్మ ఆశీర్వచనము అమోఘమైనది.

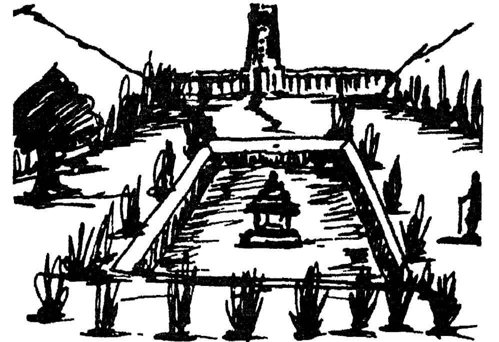
ఒకనాటి అర్ధరాత్రమున గోదావరికి ఆవలి ఒడ్డున "అమ్మా! సీతమ్మతల్లీ! ఆకలి యగుచున్నది. అన్నము పెట్టి రక్షింపుము" అను కేకలు సీతమ్మ చెవిని పడెను. ఈ రాత్రి చీకటిలో సంగడి మీద వెడలినచో ప్రమా దము. తెల్లవారగనే వెళ్ళి వానికి అన్నము పెట్టవచ్చులే అని జోగన్న చెప్పిరి. సీతమ్మకు అది నచ్చలేదు. మంచి పని చేయువా రికి భగవంతుడు తోడ్పడునని నమ్మి, ఆ క్షుధాతురునకు అన్న శాకములు, కట్టుకొను టకు బట్టలు, పొగచుట్టలు ఒక మూట కట్టి, లాంతరు ఒకటి వెలిగించి ఇచ్చి "ఇక వెళ్ళుడు, అతని ఆకలి తీర్చుడు" అని భర్తను తొందర పెట్టెను. జోగన్న తన భార్యను కసరుకొని ముసుగుపెట్టుకొని పరుండెను. భర్తను శ్రమ పరుపనేల యని ఆమెయే ఆ మూటను కైకొని ఆ నిశీథమున బయలుదేరెను. అది చూచి జోగన్న లేచివచ్చి, ఆ మూటను, లాంతరును, లాగుకొని, ఆమెను వెనుకకు పంపి తాను బయలుదేరెను. తొలుత పల్లెవాని ఇంటికి వెళ్ళి, వానిని నిద్రలేపి, ఏటిపాయదరికి తోడ్కొని వచ్చెను. ఏరు పరవళ్ళు దొక్కుచు ప్రవహించుచుండెను. కటిక చీకటి-- దానికి తోడు కారుమబ్బులు నలుదిక్కుల అలముకొని యుండెను. అవతల క్షుధార్తుని దీనాలాపములు వినవచ్చుచుండెను. జోగన్న నావను తొందరగా నడిపించి అవతలి ఒడ్డుకు చేరెను. ఆకట సొమ్మసిల్లి పడియున్న వానిని వెదకి జోగన్న అతనికి అన్నము కలిపిపెటిరి.

తనను రక్షింపవచ్చిన దైవముగా తలంచుచు అతడు తృప్తిగా భుజించి జోగన్న పాదాలకు మ్రొక్కెను. సీతమ్మ పంపిరని పాడిబట్టలు, పొగచుట్టలు అతనికి ఇచ్చి జోగన్న సంగడిపై ఎక్కి ఇంటికి చేరుకొనెను. ఏ ప్రమాదము లేకుండ తన భర్త క్షేమముగా ఇంటికి చేరినం దులకు సీతమ్మ సంతోషించి భగవంతునికి జోతలు చెల్లించెను.

జోగన్నకు అనారోగ్యము సంక్రమించెను. దినదినమునకు ఆయన క్షీణించుచుండెను. ఆయనకు ఏ విచారమును లేదు. కాని, తన అనంతరము తన భార్య జరుపు అన్నదానము నకు కుమారులు అడ్డు చెప్పుదురేమో అను అనుమానము కలదు. ఆయన తన అవ సాన కాలమున ఒకనాడు పెద్ద కుమారుడగు సుబ్బారాయుని పిలిచి "అబ్బాయీ! మీ యమ్మ జరుపు అన్నదానమునకు విఘ్నము కలుగనీయనని చేతిలో చేయి వేసి చెప్పుము. నేను నిర్విచారముగ మరణింతును" అనెను. అతడట్లే చేసెను. జోగన్న నిశ్చింతగా కన్ను మూసెను. సీతమ్మ దుఃఖమునకు అంతు లేదు. పతివియోగ దుఃఖమును దిగమ్రింగి ఆమె యథాప్రకారము అన్నదానమును కొన సాగించుచునే యుండెను.

సీతమ్మ అన్నదానమును గూర్చి జనులు వేనోళ్ళ కొనియాడుచుండిరి. ఆ కాలమున మన దేశమునకు ప్రభువు ఇంగ్లండులోని ఏడవ ఎడ్వర్డు చక్రవర్తి. ఆయన సీతమ్మ ప్రఖ్యాతి విని ఆమె ఛాయా చిత్రమును తెప్పించుకొనిరి. 1903వ సంవత్సరము జన వరి మొదటి తేదీన జరుగు తమ పట్టాభిషేక వార్షికోత్సవమునకు సీతమ్మను ఇంగ్లండునకు రమ్మని ఆహ్వానము పంపెను. కాని ఆమె వెళ్ళలేదు. ప్రశంసాపత్రములను అధికారులు ఆమె ఇంటికే తీసికొని వచ్చి ఇచ్చిరి. ఆ పత్రములను చూచి "నాయనా! ఇవి నా కెందుకు? నే నే ప్రతి ఫలమును కోరి అన్న దానము చేయుటలేదు - మానవసేవయే మాధవసేవ అని నమ్మి నాకు తోచిన సేవ చేయుచుంటిని. దైవ కృపవలన నా కెట్టి కొరతయు లేదు" అని పలికి మర్యాద కొరకు ఆ పత్రములను స్వీకరించెను.

సీతమ్మ అరువదవ ఏట చేతిపై రాచకు రుపు లేచెను. వైద్యము చేయుంచుకొనుటకు ఆమె నిరాకరించెను. తన కుమారులను పిలిచి "నాయనా! నా యందు మీకు ప్రేమా భిమానములున్నచో, మీ కెన్ని కష్టములు వచ్చి నను అన్నదానమును విడువకుడు. అన్నము పెట్టునప్పుడు కులము, మతము మున్నగువా నిని చూడకుడు. అన్నదానమునకు మించిన దానము లేదు" అని చెప్పి, నిరంతరము తమ ఇంట అన్నదానమును కొనసాగ జేయు దుమని కుమారులచే వాగ్దానమును పొంది ఆ మహాతల్లి 28-4-1909 వ సంవత్సరము పగలు పన్నెండు గంటలకు స్వగృహమునందు పరమపదించెను. నిరతాన్న దాత్రి యగు సీతమ్మ అసువులు వీడినంతనే పశ్చిమదిశ నుండి తూర్పు దిక్కునకు ఒక మహాతేజస్సు ఉవ్వెత్తున ఆకాశమునకు ఎగసినదట!

వికలాంగులకు ఓ వరం

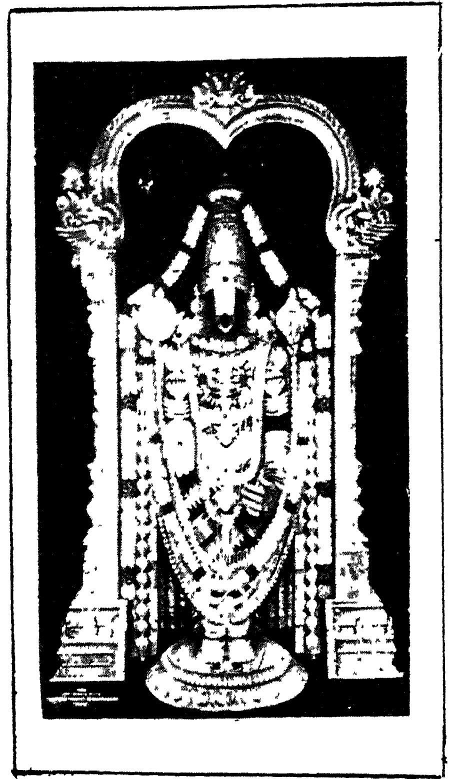
కుమారి డి. పూర్ణిమ

తిరుపతిలో తి.తి. దేవ-స్థానం నిర్వహిస్తున్న "బాలాజీ వికలాంగుల పునరావాస పరి-శోధనా సంక్షేమ కేంద్రం"లో చికిత్స పొందిన ఓ పేషెంటు అనుభవాన్ని యథాతథంగా వారి మాటల్లోనే ప్రచురిస్తున్నాం. ఇది పాఠకులకు నచ్చుతుందని భావి-స్తున్నాం.

సం||

అందమైన ఆవరణ. మధ్యలో ఒక ఆసుపత్రి. దానిని ఆసుపత్రి అనేకంటే, వికలాంగుల పాలిట దేవాలయం అంటే సబబుగా ఉంటుందేమో! ఏ ఆసుపత్రికి ఉండనంత పరిశుభ్రత. చుట్టుప్రక్కల ప్రకృతి సిద్ధమైన, ఆరోగ్యవంతమైన గాలి, ఎదురుగా విశాలమైన ఖాళీ స్థలం. ఆ ఏడుకొండలవాడి కొండలు ఆసుపత్రి చుట్టూ ప్రకృతి సోయగాలతో చూడ చక్కగా, కనులకింపుగా ఉంటాయి. చుట్టూ నందనవనం మధ్యన రాజఠీవీతో రాజకోటలా ఉంటుంది ఈ ఆసుపత్రి.

శ్రీవారి పాదసన్నిధిలో చిక్సితపొందుతున్న పోలియో రోగులు ఎప్పుడూ నిరాశతో వెనుకకు తిరగరు. "మా బ్రతుకులు ఇంతేనేమో" అని నిరాశపడే పోలియో రోగులకు "మీ బ్రతుకులు బాగుచేసి, మిమ్మల్ని మామూలు మనుషులుగా తీర్చిదిద్దే బాధ్యత మాది" అన్నట్లుగా చేసే ప్రతి ఆపరేషన్ లోను విజయం పొంది ఎవరెస్ట్ శిఖరం అంత ఎత్తుగా పేరు, ప్రఖ్యాతులతో ఎదుగుతున్నారీ వైద్యులు. ఈ ఆసుపత్రిలో వున్న ప్రతి ఉద్యోగి ప్రతి పేషంటుని తమ స్వంత మనుషులుగా ఎంతో లాలనగా చూస్తారు. తల్లిదండ్రుల ఋణమైనా ఏదో ఒక సమయములో తీర్చుకోగలమేమో కానీ, ఇక్కడి వైద్యుల ఋణం ఏనాటికీ తీర్చుకోలేనిది. ఇక్కడి పోలియోరోగులకి 'నమ్మకం' అనే హస్తం అందించి, వారిని సంతోషం అనే బాట మీద నడిపించేది కూడా ఈ వైద్యులే. ఈ పోలియో వాళ్ళని వారి తల్లిదండ్రులు ఎక్కడెక్కడో చూపించి విసిగి, వేసారి చివరికి ఈ ఆసుపత్రికి వచ్చిన వారు సంతోషంతో హృదయం నిండుగా ప్రేమాభిమానాల్ని నింపుకుని ఆసుపత్రికి వీడ్కోలు ఇస్తారు. "మీరు వికలాంగులు. మీరేమీ సాధించలేరు" అనేవారికి "మేము వికలాంగులమే అయినా! జీవితంలో మీకంటె ఎక్కువ మేము ఏదైనా సాధించగలము" అని, చెప్పగలిగే ధైర్యం ఈ వైద్యనారాయణులు ప్రసాదించినదే. ఇక్కడున్న భోజన సౌకర్యం మరే ఆసుపత్రికి ఉండదనే చెప్పాలి. మరో ముఖ్య విషయం వికలాంగులై ఉన్న అనాథ పిల్లలని చేరదీసి, వారికి చదువులకి, జీవనోపాధికి చేయూతనిచ్చి, వారి బ్రతుకులు వారు బ్రతికేట్లు సహాయ పడుతున్నారు. నడవలేనివారికి

ఇక్కడే ఉన్న కృత్రిమ అవయవాల కేంద్రంలో వారికి ఏ అవయవ లోపమున్నదో ఆ అవయవాలు, వారికి సంబంధించిన ఊతకర్రలు మొదలైనవి ఉచితంగా ఇచ్చి, ఇతోధికంగా సహాయపడుతున్నారు.

ఇదంతా నేను ఊహించి వ్రాసినది మాత్రము కాదు. నా స్వానుభవంతో వ్రాసినది. నేను కూడా ఒక పోలియో రోగిని. నా స్వస్థలం హైదరాబాదు. అక్కడ ఉన్న పెద్ద గవర్నమెంటు ఆసుపత్రిలో నాకు మూడు ఆపరేషన్లు చేసి 'ఇక రాదు' అని, అక్కడి వైద్యులు చెప్పేశారు. ఆ పరిస్థితుల్లో మేము ఇక్కడికి రావడం, ఆపరేషన్లు చెయ్యడం జరిగింది. ప్రస్తుతం నేను బాగా నడువగలుగుతున్నాను. ఇదంతా వైద్యుల చేతి చలువ! ఆ శ్రీనివాసుని దయ!!

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల

శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం

"వృక్షో రక్షతి రక్షితః".

వృక్షాలను రక్షించేవారిని భగవంతుడు రక్షిస్తాడు.
వృక్షాలను పెంచి పోషించేవారిని భగవంతుడు ప్రేమిస్తాడు.

పవిత్రమైన తిరుమలలోని అడవులు మానవాళికి శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు ప్రసాదించిన వరం. ఆ అడవుల్ని రక్షించడానికి, వాతావరణ సమతౌల్యాన్ని సాధించడానికి **శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం** పేరుతో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారు అద్భుతమైన పథకాలను ప్రవేశపెట్టారు. తి.తి. దేవస్థానముల అటవీశాఖ వారి సహాయంతో అధిక సంఖ్యలో వృక్షసంతతి అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రజలందరూ ఈ పథకంలో భాగస్వాములు కావచ్చు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకంలోని ముఖ్యాంశాలు.

వృక్ష సంవర్ధనం

ఈ పథకం క్రింద దాదాపు ఒక ఎకరా భూమిలో వృక్ష సంపద అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.

సౌకర్యాలు :

* వృక్షసంపదకు దాతపేరు లేదా దాత సూచించిన వారి పేరు పెడతారు.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.15,000/-.

వృక్ష ప్రసాదం

ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కలను పెంచడానికి నిర్దేశించిన పథకం.

సౌకర్యాలు :

* దాతపేరుతో ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కల వితరణ.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.10,000/-.

స్మారక వనాలు

ఈ పథకంక్రింద 10 మొక్కలు నాటి వాటిని 5 సంవత్సరాలపాటు పెంచి పోషిస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* ఈ వనానికి దాత పేరు పెడతారు.
* 5 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.2,000/-.

వన సంరక్షణ భాగస్వామ్యం

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల కొండపై వున్న సహజారణ్యాలను రక్షించి, అభివృద్ధి చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరు ప్రదర్శిస్తారు.
* ఒక సంవత్సరంపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.1,000/-.

అధ్యయన వనాలు

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల ఉద్యానవనంలో రకరకాల మొక్కల పెంపకం, అభివృద్ధి చేపడతారు.

సౌకర్యాలు :

* మొక్కదగ్గర దాత పేరు ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.500/-.

వృక్ష దత్తత

ఈ పథకంక్రింద తిరుమలలోను, ఘాట్ రోడ్డులోను వృక్షాలను దత్తత తీసుకోవడం, నాటడం చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరు చెట్టుదగ్గర ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.250/-.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి నిలయమైన తిరుమలకొండలపై వున్న అమూల్యమైన వనసంపద పరిరక్షణకు భక్తులు, దాతలు విరివిగా విరాళాలు ఇవ్వవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

మీ విరాళాలు డిమాండుడ్రాఫ్టుద్వారా ఈ క్రింది వారికి పంపండి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తి.తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి.

వార్తాలహరి

ధార్మిక గ్రంథ ప్రదర్శన

మార్చి 10 మహాశివరాత్రి పర్వదిన సందర్భంగా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారు శ్రీకాళహస్తి, కోటప్పకొండ, అమరావతి, శ్రీశైలం క్షేత్రాల్లో ధార్మిక గ్రంథ ప్రదర్శన మరియు విక్రయశాలలు ఏర్పాటు చేశారు.

ఈ విక్రయశాలల్లో ధార్మిక గ్రంథాలు, ఆడియో వీడియో క్యాసెట్లు, క్యాలెండర్లు మొదలైన వాటి ప్రదర్శన అమ్మకం జరిగింది. రు10/- కన్న ఎక్కువ విలువైన గ్రంథాలకు 25 శాతము, రు.10/- లోపల విలువ గల గ్రంథాలకు 10 శాతము రాయితీ ఇచ్చారు.

వేలాది మంది భక్తులు ఈ ప్రదర్శన శాలలు దర్శించారు. ఈ ప్రదర్శన శాలల్లో దాదాపు 30 వేల రూపాయల అమ్మకం జరిగింది.

శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవాలు

తిరుపతి సమీపంలోని శ్రీ కపిలేశ్వర స్వామివారి బ్రహ్మోత్సవాలు మార్చి 9 నుంచి 13 వరకు 5 రోజుల పాటు అత్యంత వైభవంగా జరిగాయి.

మార్చి 8 మంగళవారంనాడు బ్రహ్మోత్సవ అంకురార్పణం జరిగింది. మార్చి 9 న ధ్వజారోహణం, 10న మహాశివరాత్రి సందర్భంగా నంది వాహనోత్సవం, 11న కళ్యాణోత్సవం, 12న ఊంజలసేవ, 13 ఆదివారంనాడు త్రిశూలస్నానం ధ్వజావరోహణం జరిగాయి. వేలాది మంది భక్తులు శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామి వారిని దర్శించి తరించారు.

శ్రీ కోదండరామస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవాలు

తిరుపతి శ్రీ కోదండరామస్వామి వారి బ్రహ్మోత్సవాలు మార్చి 12 నుంచి 20 వరకు 9 రోజులపాటు అత్యంత వైభవంగా జరిగాయి.

మార్చి 11న బ్రహ్మోత్సవ అంకురార్పణం జరిగింది. 12న ధ్వజారోహణం, 19న రథోత్సవం, 20న చక్రస్నానం జరిగాయి.

ఈ తొమ్మిది రోజులు స్వామి వారు పెద్ద శేషవాహనం, చిన్న శేష వాహనం, హంసవాహనం, సింహవాహనం, ముత్యపుపందిరివాహనం, కల్పవృక్షవాహనం, సర్వభూపాల వాహనం, గరుడవాహనం, హనుమద్వాహనం, గజవాహనం, సూర్యప్రభవాహనం, చంద్రప్రభవాహనం, అశ్వవాహనం మొదలైన వాహనాలలో భక్తుల కన్నులపండువగా ఊరేగారు.

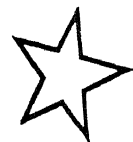
వేలాది మంది భక్తులు స్వామివారిని దర్శించి తరించారు.

శ్రీ వాగ్గేయకార వార్షిక సంగీత, హరికథ, నృత్యోత్సవములు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి శ్రీ వేంకటేశ్వర సంగీత నృత్య కళాశాల ఆధ్వర్యంలో మార్చి 2 నుండి 8 వరకు 7 రోజులపాటు సంగీత, హరికథ, నృత్యోత్సవాలు జరిగాయి. తిరుపతి శ్రీ వేంకటేశ్వర సంగీత నృత్య కళాశాల ప్రాంగణంలో ఈ కార్యక్రమాలు నిర్వహించబడ్డాయి.

2వ తేది జరిగిన ప్రారంభోత్సవ సభకు తి.తి.దే. అధ్యక్షులు శ్రీ ఎ. చెంగల్ రెడ్డి ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేశారు. దేవస్థానం ఫైనాన్షియల్ అడ్వయిజర్ శ్రీ ఎస్. గురుమూర్తి అధ్యక్షత వహించారు.

వివిధ ప్రదేశాలనుంచి వచ్చిన ఎందరో విద్వాంసులు ఈ కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్నారు.

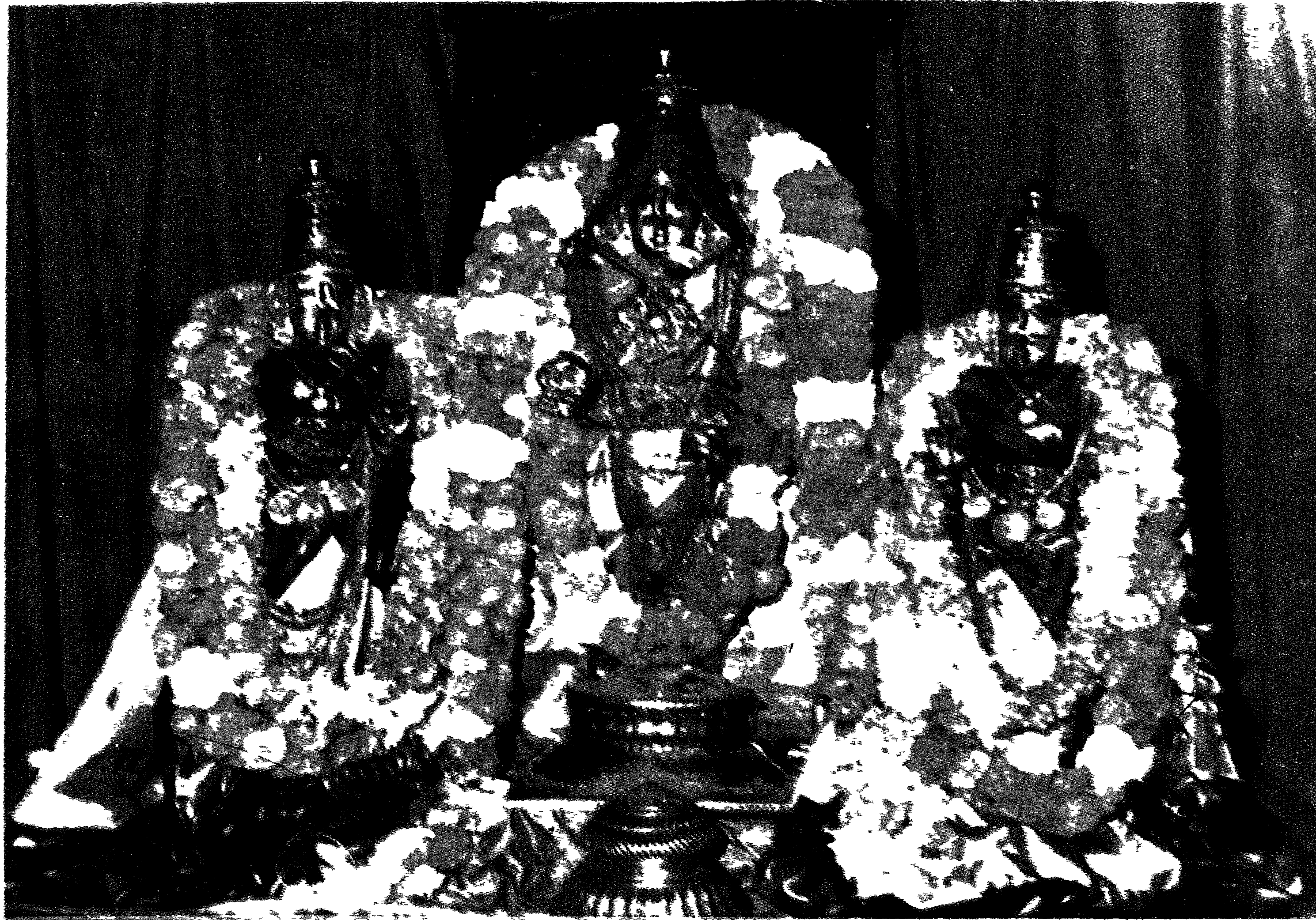

రచయితలకు గమనిక

'సప్తగిరి'లో సమీక్ష చేయుటకు రచయితలు తమ గ్రంథాల్ని రెండు ప్రతులుగా పంపవలెను. లేనిచో సమీక్ష చేయబడవు

'సంపాదకులు'

Edited and published on behalf of T.T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T.T.D. Press by M. Vijayakumar Reddy, Manager, T.T.D. Press, Tirupati - 517 507

Srivari Kalyana Utsavam

Regd. No. H/TRP/13. సంవత్సర చందా : 24-00

